

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte och vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att en lag om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte stiftas samt att socialvårdslagen, lagen om utkomststöd, lagen om arbetsmarknadsstöd, lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om arbetskraftsservice, lagen om rehabiliteringspenning och inkomstskattelagen ändras.

Ställningen för långtidsarbetslösa och personer som länge fått utkomststöd på grund av arbetslöshet förbättras genom att deras rättigheter och skyldigheter klargörs samt genom att arbetskraftsförvaltningens och kommunernas uppgifter preciseras. Kunden, arbetskraftsförvaltningen och kommunen skall tillsammans göra upp en aktiveringsplan, där arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte kan ingå som ny åtgärd. Kommunen skall som en del av socialvården ordna arbetsverksamhet i

rehabiliteringssyfte, i vilken personer under 25 år är skyldiga att delta.

För att effektivera de arbetskraftspolitiska åtgärderna utfärdas genom lag mera förpliktande bestämmelser än för närvarande om intervjuer för arbetssökande och planer för arbetssökande. För att göra rehabiliteringsåtgärderna mera sporrande höjs rehabiliteringspenningens minimibelopp under rehabiliteringen till 2 100 mk i månaden och för rehabiliteringsperioden skall också ersättning för uppehälle betalas.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2001 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 september 2001.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
ALLMÄN MOTIVERING	4
1. Inledning	4
2. Nuläge.....	5
2.1. Lagstiftning och praxis	5
Rättigheter och skyldigheter.....	5
Oundgänglig försörjning.....	5
Orsaksbaserat utkomstskydd	5
Social- och hälsovårdstjänster	5
Utkomststöd.....	6
Utkomstskydd för arbetslösa	7
Arbetsmarknadsstöd	7
Arbetskraftsservice	8
Syssestänningsslagen.....	9
Rehabilitering.....	9
Främjande av invandras integration	10
Vissa syssestänningsslag.....	11
2.2. Internationell utveckling och utländsk lagstiftning	12
2.3. Bedömning av nuläget	14
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen.....	16
3.1. Mål.....	16
3.2. De viktigaste förslagen.....	17
Effektivisering av arbetskraftsservicen och aktiveringsplan	17
Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.....	18
Skyldighet att anmäla sig som arbetslös arbetssökande för den som erhåller ut-	
komststöd.....	19
Utvecklande av lagen om rehabiliteringspenning	20
4. Propositionens verkningar	20
4.1. Allmänt.....	20
Kostnader för och finansiering av aktiveringsplaner och arbetsverksamhet i re-	
habiliteringssyfte.....	21
Kostnader för ändring av lagen om rehabiliteringspenning	22
4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal	22
4.3. Verkningar för olika medborgargrupper	23
5. Beredningen av propositionen	23
6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll.....	24
DETALJMOTIVERING	25
1. Lagförslag	25
1.1. Lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte	25
1 kap. Allmänna bestämmelser	25

2 kap.	Verkställande	29
3 kap.	Aktiveringsplan.....	30
4 kap.	Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.....	35
5 kap.	Förmåner och ersättningar	36
6 kap.	Vägran och avbrytande jämte påföljder	38
7 kap.	Villkor gällande arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte	40
8 kap.	Finansiering.....	41
9 kap.	Särskilda bestämmelser.....	42
1.2.	Socialvårdslagen.....	43
1.3.	Lagen om utkomststöd.....	44
1.4.	Lagen om arbetsmarknadsstöd.....	46
1.5.	Lagen om arbetskraftsservice	47
1.6.	Lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa	49
1.7.	Lagen om rehabiliteringspenning.....	49
1.8.	Inkomstskattelagen	50
2.	Närmare bestämmelser.....	50
3.	Ikraftträdande	50
4.	Lagstiftningsordning.....	50
LAGFÖRSLAGEN		54
	Lag om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.....	54
	Lag om ändring av 17 § socialvårdslagen.....	62
	Lag om ändring av lagen om utkomststöd	63
	Lag om ändring av 1 § lagen om arbetsmarknadsstöd	64
	Lag om ändring av lagen om arbetskraftsservice	65
	Lag om ändring av 4 a § lagen om utkomstskydd för arbetslösa	67
	Lag om ändring av lagen om rehabiliteringspenning.....	67
	Lag om ändring av 92 § inkomstskattelagen.....	68
BILAGA.....		70
PARALLELLTEXTER		70
	2. om ändring av 17 § socialvårdslagen	70
	3. om ändring av lagen om utkomststöd	71
	4. om ändring av 1 § lagen om arbetsmarknadsstöd	75
	5. om ändring av lagen om arbetskraftsservice.....	76
	6. om ändring av 4 a § lagen om utkomstskydd för arbetslösa.....	80
	7. om ändring av lagen om rehabiliteringspenning	81
	8. om ändring av 92 § inkomstskattelagen.....	82

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

I programmet för Paavo Lipponens II regering framläggs många åtgärder med målet att höja sysselsättningsgraden samt att förebygga utslagning och fattigdom. Denna regeringsproposition är en del av denna åtgärdshelhet. Utgångspunkten är att betona arbetets betydelse inte bara som utkomstkälla utan också som ett sätt att förebygga utslagning. Propositionen gäller framför allt långtidsarbetslösa, som ofta samtidigt är kunder hos arbetsförvaltningen och socialväsendet. Till åtgärdshelheten hör förutom denna proposition också en mängd andra åtgärder, bl.a. förbättrandet av förmånerna för dem som deltar i arbetskraftsförvaltningens primära åtgärder, lindringar i beskattningen av små förvärvsinkomster samt utvecklandet av ett förebyggande utkomststöd. Dessa propositioner har avlåtits separat till riksdagen i anslutning till budgetpropositionen för 2001.

Propositionen innehåller förslag till reformer i verksamhetsmodellerna för både arbetskraftsförvaltningen och socialväsendet. Genom reformen är avsikten att skapa en legislativ grund för samarbetet mellan arbetskraftsmyndigheterna och kommunerna för förebyggande av långvarig arbetslöshet och utslagning. För närvarande har man i många kommuner med hjälp av tillfälliga lösningar skapat olika slags verksamhetsformer för förbättrande av långtidsarbetslösas ställning. Syftet med propositionen är att skapa en enhetlig verksamhetsmodell i hela landet, såväl i lagstiftningshänseende som i finansiellt hänseende. Denna nya gemensamma verksamhetsmodell för arbetskraftsförvaltningen och socialväsendet kallas arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte skall vara en arbetskraftspolitisk åtgärd som vidtas i sista hand. Man skall försöka förbättra resultaten av de nuvarande arbetskraftspolitiska åtgärderna på så sätt, att långtidsarbetslöshet kan förebyggas. I propositionen ingår en mera precis reglering av arbetslösas

rättigheter och införandet av dessa rättigheter på lagnivå. Avsikten är att göra intervjuer för arbetsökande och uppgörandet av planer för arbetsökande effektivare.

Personer som trots arbetskraftsmyndigheternas åtgärder länge varit arbetslösa erbjuds en ny åtgärdshelhet som man kommer överens om i den nya aktiveringsplanen. Avsikten är att förplikta arbetskraftsbyråerna och kommunerna att tillsammans med den långtidsarbetslösa personen göra upp en aktiveringsplan. Avsikten är att aktiveringsplanen för personer under 25 år görs upp efter en kortare arbetslöshetsperiod än för personer över 25 år.

I aktiveringsplanen skall i enlighet med nuvarande lagstiftning ingå åtgärder för förbättrande av sysselsättningen samt olika slags social-, hälsovårds-, utbildnings- och rehabiliteringstjänster. Som ny service kan arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte inkluderas i aktiveringsplanen.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är en aktiveringsåtgärd som erbjuds personer som varit arbetslösa länge. Om arbetskraftsmyndigheterna kan anvisa personen andra åtgärder som främjar sysselsättningen, skall dessa prioriteras framför arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte skall inte ske i ett anställnings- eller tjänsteförhållande. Om förmåner och ersättningar, verksamhetens innehåll, tiden för arbetsverksamheten, olycksfallsförsäkring samt skyddet i arbete bestäms således särskilt. En person under 25 år som varit arbetslös skall vara skyldig att delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte och för personer över 25 år skall deltagandet i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte vara frivilligt.

Propositionen innehåller också justeringar i utkomststödet under rehabiliteringstiden. För att göra rehabiliteringsåtgärderna mera sporrande justeras förmånerna under rehabiliteringstiden på så sätt att de garanterar ett bättre skydd än för närvarande. För förbättrande av rehabiliteringsmöjligheterna ingår i regering-

ens budgetproposition för 2001 också två försök som gäller unga personer som löper allvarlig risk för utslagning samt personer som fyllt 45 år. Dessa två försök förutsätter inga lagändringar.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

Rättigheter och skyldigheter

Enligt Finlands grundlag, nedan grundlagen, har var och en rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring. Utgångspunkten är individens egen aktivitet när det gäller att skaffa sig en utkomst.

I 18 § grundlagen bestäms om det allmännas skyldighet att främja sysselsättningen. Att främja sysselsättningen innebär att det allmänna försöker trygga var och en rätten att arbeta. Det allmänna skall således försöka förhindra att det uppstår en grupp personer som permanent är utan arbete. Paragrafen innehåller också ett omnämnande om rätten till sysselsättningsfrämjande utbildning, om vilken bestäms i lag. För individen och samhället är det viktigt att sådan arbetslöshet som beror på avsaknad av yrkeskunskap eller annan utbildning avlägsnas. Rätten till sysselsättningsfrämjande utbildning är dock inte ett självändamål och innebär t.ex. inte en kontinuerlig rätt att delta i olika slags yrkesinriktade utbildningsperioder så länge personen själv vill och så länge arbetslösheten fortsätter. Till den sysselsättningsfrämjande utbildningens natur hör att man genom den kan förbättra en persons möjligheter att få arbete.

Oundgänglig försörjning

Enligt 19 § 1 mom. Finlands grundlag tryggas alla rätten till den oundgängliga försörjning och omsorg som behövs för ett människovärdigt liv. Alla har rätt till oundgänglig inkomst och omsorg. Förutsättningarna för hjälp skall utredas genom individuell behovsprövning.

Med oundgänglig försörjning och omsorg avses en sådan inkomstnivå och sådan service som tryggar förutsättningarna för ett människovärdigt liv. Till ett sådant stöd hör t.ex.

ordnandet av den oundgängliga näring och det oundgängliga boende som behövs för bevarandet av hälsan och livskompetensen.

Orsaksbaserat utkomstskydd

Enligt 19 § 2 mom. grundlagen garanteras var och en genom lag rätt att få sin grundläggande försörjning tryggad vid arbetslöshet, sjukdom, arbetsoförmåga och under ålderdomen samt vid barnafödelse och förlust av en försörjare. Denna bestämmelse förpliktar enligt grundlagsutskottet lagstiftaren att "garantera var och en, som behöver grundläggande utkomstskydd, en subjektiv rätt för denna lagfästa trygghet som det allmänna skall ordna. Tryggheten är förknippad med vissa sociala risksituationer som räknas upp i stadgandet och de stöd villkor som det stadgas om i lag och dessutom behovsprövning och procedurer". En tryggad grundläggande försörjning i enlighet med 19 § 2 mom. grundlagen innebär en mera omfattande nivå på skyddet än rätten i enlighet med 1 mom.

Avsikten var inte att trygga enskilda förmåner vid tidpunkten för reformens ikraftträdande eller nivån på sådana förmåner i sig. De socialskyddssystem som tryggar den grundläggande försörjningen skall i enlighet med lagstiftarens avsikt göras så omfattande att inga missgynnade grupper faller utanför ramen för dessa system. Systemen behöver dock inte omfatta sådana personer för vilka lagstadgade skyddssystem och deras egen situation, t.ex. familjeförhållandena, bedömd i sin helhet annars ger förutsättningarna för utkomst, trots att deras normala utkomstmöjligheter t.ex. på grund av arbetslöshet är försvagade. En behovsprövning i anslutning till dylika faktorer är således tillåten från grundlagens synpunkt. Utkomststödet, om vilket bestäms i lagen om utkomststöd (1412/1997), är en förmån som beviljas i sista hand för att trygga den grundläggande försörjningen.

Social- och hälsovårdstjänster

I 19 § grundlagen förpliktas även det allmänna att ordna tillräckliga social- och hälsovårdstjänster enligt vad som bestäms genom lag. Vid ordnandet av tjänster skall man förutom bestämmelserna om grundläggande

fri- och rättigheter som även verkar indirekt även beakta internationella konventioner om mänskliga rättigheter. Vid ordnandet av social- och hälsovårdstjänster skall utgångspunkten för definitionen av tillräckliga tjänster vara en sådan servicenivå som ger var och en förutsättningar att delta i samhället som en fullvärdig medlem.

Enligt socialvårdslagen (710/1982) är kommunen skyldig att ombesörja anordnandet av socialtjänster. Enligt lagen är sådana tjänster t.ex. socialarbete och missbrukarvård. Med socialarbete avses sådan ledning, rådgivning och utredning av sociala problem som handhas av yrkesutbildad personal inom socialvården samt andra stödåtgärder som upprätthåller och främjar individens och familjens trygghet och förmåga att komma tillrätta samt samfunds funktionsduglighet.

Enligt lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000) skall när socialvård lämnas en service-, vård-, rehabiliterings- eller någon annan motsvarande plan utarbetas, om det inte är fråga om tillfällig rådgivning och handledning eller om det inte i övrigt är uppenbart onödigt att utarbeta en plan. Planen skall, om det inte finns något uppenbart hinder för det, göras upp i samförstånd med klienten samt, i de fall som särskilt nämns i lagen, med klienten och dennes lagliga företrädare eller med klienten och en anhörig till klienten eller någon annan klienten närstående.

Utkomststöd

Enligt lagen om utkomststöd (1412/1997) som trädde i kraft den 1 mars 1998 är utkomststödet ett ekonomiskt stöd inom socialvården som beviljas i sista hand och syftet med det är att trygga en persons och familjs utkomst och främja möjligheterna att klara sig på egen hand. Med hjälp av utkomststödet tryggas minst den oundgängliga utkomst som en person och familj behöver för ett människovärdigt liv. Enligt lagen har var och en som är i behov av stöd och inte kan få sin utkomst genom förvärvsarbete, verksamhet som företagare, med hjälp av andra förmåner som tryggar utkomsten, genom andra in-

komster eller tillgångar, genom omvårdnad från en sådan persons sida som är försörjningspliktig gentemot honom eller på något annat sätt rätt till utkomststöd.

Var och en är skyldig att enligt bästa förmåga dra försorg om sig själv och sitt eget uppehälle samt uppehållet för dem i förhållande till vilka han eller hon är underhållsskyldig i enlighet med annan lagstiftning. Utkomststödet är i främsta hand avsett att vara en kortvarig förmån och är avsett att hjälpa förmånstagaren över tillfälliga svårigheter eller förebygga att sådana uppstår.

Enligt 10 § lagen om utkomststöd kan utkomststödet grunddel under vissa förutsättningar sänkas. Grunddelens belopp kan enligt bestämmelsen sänkas i de fall då personen i fråga utan motiverat skäl har vägrat att ta emot ett arbete eller att delta i en arbetskraftspolitisk åtgärd eller då personen genom sin verksamhet föranleder att arbete eller en arbetskraftspolitisk åtgärd inte har kunnat erbjudas honom. Grunddelens belopp kan då för personens vidkommande sänkas med högst 20 procent. Enligt lagens 10 § 2 mom. skall i samband med sänkningen av grunddelen alltid, om möjligt tillsammans med den som söker utkomststödet och vid behov i samarbete med arbetskraftsmyndigheterna och andra myndigheter, upprättas en handlingsplan för att hjälpa klienten att klara sig på egen hand.

För en person som upprepade gånger har vägrat att ta emot arbete eller delta i aktivering eller försummat en aktiveringsmöjlighet kan grunddelens belopp sänkas med ett ännu större belopp, dock sammanlagt med högst 40 procent. Avsikten är att skapa en möjlighet att ingripa i situationer där en person kan anvisas ett konkret och till personens förmåga och omständigheter anpassat sätt att skaffa sig en utkomst, men där personen upprepade gånger vägrar.

De ovan nämnda sänkningarna av utkomststödet grunddel kan enligt 10 § 4 mom. lagen om utkomststöd göras endast under förutsättning att de inte äventyrar den utkomst som oundgängligen behövs för att trygga ett människovärdigt liv och att sänkningen inte heller i övrigt kan anses oskälig. Sänkningen kan göras för högst två månader åt gången räknat från vägran eller försummelsen.

Utkomstskydd för arbetslösa

Enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/1984) har en i Finland bosatt arbetslös arbetssökande, vars utkomst bör anses grunda sig på löneinkomst av arbete som utförs för annan, rätt till utkomstskydd för arbetslösa i enlighet med denna lag. Berättigad till utkomstskydd för arbetslösa är dessutom en person som bedriver företagsverksamhet, dock med vissa begränsningar och under i lagen bestämda förutsättningar.

Enligt lagens 2 § betalas i syfte att trygga en arbetslös arbetssökandes utkomst och att ersätta eller lindra de ekonomiska förlusterna av arbetslöshet arbetslöshetsdagpenning antingen som grunddagpenning eller som dagpenning avvägd enligt förtjänsten.

Förutsättningen för erhållande av utkomstskydd för arbetslösa är att den arbetslösa personen står till arbetsmarknadens förfogande och således kan ta emot det arbete som erbjuds på arbetsmarknaden. Innan man kan anse att en person själv uppställer sådana begränsningar som hindrar att han eller hon står till arbetsmarknadens förfogande, skall personen beredas skälig tid att undanröja hindren. Tid måste beredas för ordnande av barn- dagvård och transport samt för undanröjande av andra eventuella motsvarande hinder. Huvudregeln är att de begränsningar personen själv uppställer har skadliga följder först då specifikt arbete eller specifik utbildning kan erbjudas.

En person kan i allmänhet inte anses stå till arbetsmarknadens förfogande om han eller hon genom att upprepade gånger vägra ta emot arbete har visat att han eller hon inte vill eller i framtiden kan ta emot arbete på villkor som allmänt tillämpas på arbetsmarknaden. Arbetsvillkoret har kunnat ställas i de fall då en person under loppet av ett år åtminstone två gånger utan giltig orsak har vägrat ta emot arbete eller sagt upp sig från arbete eller avbrutit arbetskraftspolitisk utbildning.

En person är skyldig att vara aktiv när det gäller att ta emot arbete som erbjuds. Den arbetslösa personen förutsätts genom sin egen aktivitet inverka på möjligheten att få arbete. Visad arbetskygghet vid en arbetsintervju anses på grund av den sökandes eget förfä-

rande ha förorsakat att man inte fått till stånd något arbetskontrakt.

Arbetsmarknadsstöd

Enligt lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/1993) är arbetsmarknadsstödet ett stöd som är avsett att trygga de arbetslösas utkomst medan de söker arbete och deltar i arbetskraftspolitiska åtgärder och därigenom främja och förbättra stödtagarnas förutsättningar att söka sig ut på eller återvända till arbetsmarknaden.

Berättigade till arbetsmarknadsstöd enligt denna lag är i Finland bosatta arbetslösa personer som inte uppfyller arbetsvillkoret för den grunddagpenning, dagpenning avvägd enligt förtjänsten eller enligt förtjänsten avvägd dagpenning för företagare vilka definieras i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och som är i behov av ekonomiskt stöd eller vars rätt till arbetslöshetsdagpenning har upphört på grund av begränsningar enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Arbetsmarknadsstöd kan under vissa förutsättningar även betalas till arbetsgivaren för sysselsättande av en arbetslös arbetssökande.

Förutsättningarna för att sysselsätta mottagare av arbetsmarknadsstöd kan på anvisning av arbetskraftsmyndigheten främjas så att stödtagaren deltar i arbetspraktik, utbildning, yrkesväglednings- och rehabiliteringsåtgärder eller i andra sådana sysselsättningsfrämjande åtgärder som kan anses vara skäliga.

Berättigad till arbetsmarknadsstöd är en till arbetskraftsbyrån anmäld, arbetslös och arbetsför person som söker heltidsarbete, står till arbetsmarknadens förfogande och inte har kunnat anvisas arbete eller utbildning. Den som får delinvalidpension är berättigad till arbetsmarknadsstöd, även om han eller hon inte söker heltidsarbete. En person har inte rätt till arbetsmarknadsstöd för den tid då stöd betalas till arbetsgivaren för främjande av personens sysselsättning.

Berättigade till arbetsmarknadsstöd är personer som fyllt 17 år. Personer som fyllt 17 år är inte berättigade till arbetsmarknadsstöd om de inte har slutfört en examen som avses i lagen om yrkesexamina eller genomgått yrkesutbildning. Begränsningen tillämpas dock inte under den tid då personen deltar i arbets-

kraftspolitisk vuxenutbildning, arbetspraktik, arbetsprövning eller rehabilitering som ordnas av arbetsförvaltningen. Detta tillämpas även på personer mellan 18 och 24 år som utan giltig orsak har vägrat delta i utbildning, arbetspraktik eller arbetsprövning eller vägrat delta, avbrutit eller låtit bli att ansöka till för dem lämplig yrkesutbildning, under vilken tid den studerande erhåller de sociala förmåner som hör till utbildningen.

Om en person upprepade gånger vägrat delta i arbetspraktik eller andra sysselsättningsfrämjande åtgärder, är han eller hon inte berättigad till arbetsmarknadsstöd under två månaders tid. Samma gäller för personer som utan giltig orsak vägrar delta i arbetskraftspolitisk utbildning, eller genom sitt eget förfarande försäkras att de inte blir valda till arbetskraftspolitisk utbildning. Motsvarande påföljd gäller för avbrytande av en arbetskraftspolitisk åtgärd utan giltig orsak.

För sänkande av sådan ungdomsarbetslöshet som beror på avsaknad av yrkeskompetens ändrades förutsättningarna för erhållande av arbetsmarknadsstöd från och med ingången av 1996 på så sätt, att personer under 20 år utan yrkesutbildning i huvudsak erhåll arbetsmarknadsstöd endast för tiden av deltagande i aktiva åtgärder. Från och med ingången av 1997 utvidgades regleringen till att omfatta ungdomar under 25 år utan yrkesutbildning. Genom att prioritera stödjandet av verksamhet som förbättrar förutsättningarna att få arbete i stället för ett passivt utbetalande av utkomststöd försökte man samtidigt föra systemet med arbetsmarknadsstöd närmare sitt ursprungliga syfte.

En ung person under 25 år är trots den ovan nämnda regleringen alltid berättigad till arbetsmarknadsstödet fulla belopp under den tid då han eller hon deltar i arbetskraftspolitiska åtgärder, t.ex. arbetspraktik. En ung person mellan 18 och 24 år är dessutom berättigad till arbetsmarknadsstöd även mellan åtgärder (arbetsmarknadsstöd under arbetslöshetstiden) förutsatt att han eller hon inte utan giltig orsak har vägrat ta emot det arbete som erbjuds, vägrat delta i utbildning eller arbetskraftspolitiska åtgärder eller vägrat delta, avbrutit eller låtit bli att ansöka till för honom eller henne lämplig yrkesutbildning.

Arbetskraftsservice

För att arbetsmarknaden skall fungera bättre ordnar och utvecklar staten enligt lagen om arbetskraftsservice (1005/1993) arbetskraftsservice som stöd för enskilda personers (enskild kund) förkovran inom ett yrke och placering i arbete samt för tryggande av tillgången på arbetskraft för arbetsgivarna (arbetsgivarkund). Arbetskraftsservice omfattar arbetsförmedling, yrkesvägledning, arbetskraftspolitisk vuxenutbildning, utbildnings- och yrkesinformation samt yrkesinriktad rehabilitering. Som arbetskraftsservice kan efter behov tillhandahållas tjänster som kompletterar den ovan nämnda servicen samt genomförs aktuella eller regionalt behövliga projekt som hänför sig till arbetskraftsservicen. Arbetskraftsservice och projekt kan även köpas, om arbetsförvaltningen inte kan ordna dem ekonomiskt eller ändamålsenligt.

En arbetslös arbetssökande har rätt till en plan för arbetssökande som görs upp i samarbete med arbetskraftsbyrån. I planen överenskomms om åtgärder som främjar sysselsättning av personen i fråga. Planen för arbetssökande skall göras upp senast när kunden har varit arbetslös i fem månader. Planen är en förutsättning för att kunden skall kunna anvisas sysselsättningsfrämjande åtgärder. Rätt till en reviderad plan för arbetssökande har en arbetslös arbetssökande som erhållit arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd för minst 500 dagar. Dessutom skall arbetskraftsbyrån med bestämda mellanrum ge en arbetslös kund tillfälle att delta i en intervju för arbetssökande. En kunds arbetssökande kan avbrytas om kunden vägrar delta i en intervju för arbetssökande, i uppgörandet av en plan för arbetssökande eller i service eller åtgärder om vilka överenskommit i planen för arbetssökande.

Arbetsmyndigheterna, social- och hälsovårdsmyndigheterna samt undervisningsmyndigheterna skall samarbeta när arbetskraftsservice ordnas och åtgärder i anslutning till den vidtas. För tillhandahållande av service som riktar sig till studerande som gör sitt yrkesval eller söker arbete svarar undervisningsmyndigheten i samråd med arbetskraftsmyndigheten.

Syftet med lagen (763/1990) och förordningen (912/1990) om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning är att främja och upprätthålla balansen mellan efterfrågan och utbudet på arbetskraft samt bekämpa arbetslösheten och avhjälpa bristen på arbetskraft. Utbildningen består huvudsakligen av yrkesutbildning. Utbildningen kan vara allmänbildande om avsaknaden av denna utbildning utgör hinder för att få arbete eller delta i yrkesutbildning. Utbildning anskaffas från läroanstalter eller andra utbildningsproducenter. Dessutom kan utbildning anskaffas för företagets behov i samarbete med företagen i form av personalutbildning. I detta fall betalar företagen en del av kostnaderna. Utbildningen är gratis för de studerande. En studerande som varit arbetslös före utbildningen får under utbildningen studiesociala förmåner från Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassorna.

Sysselsättningslagen

Enligt sysselsättningslagen (275/1987) och sysselsättningsförordningen (1363/1997) kan man till en arbetsgivare betala sysselsättningsstöd då arbetsgivaren anställer en arbetslös person som är arbetssökande vid arbetskraftsbyrån. Syftet är att subventionera arbetsgivarens lönekostnader för sysselsättandet av den arbetslösa personen. Arbetsgivaren kan vara statlig, kommunal eller privat. Staten, kommuner, hushåll, föreningar och stiftelser kan sysselsätta en arbetslös person även i ett anställningsförhållande för viss tid. Företag förutsätts i regel ingå ett arbetsavtal som är i kraft tills vidare med den arbetslösa arbetssökande som arbetskraftsbyrån anvisat och därmed förbättra de yrkesfärdigheter som personen i fråga saknar när han sysselsätts i ett arbete i enlighet med en skriftlig plan om förbättrande av yrkesfärdigheterna som godkänns av arbetskraftsbyrån. Stöd kan beviljas för högst 10 månader i sänder.

Med sammansatt stöd avses ett stöd där arbetsmarknadsstödet betalas till arbetsgivaren antingen separat eller tillsammans med sysselsättningsstödet. Med det sammansatta stödet skall för förhindrande av att arbetslösa slås ut från arbetsmarknaden och för främjande av deras möjligheter att på nytt komma ut på arbetsmarknaden i första hand syssel-

sättas sådana personer som är berättigade till arbetsmarknadsstöd och som under sådan arbetslöshetstid som berättigar till användning av sammansatt stöd inte alls har varit i arbete eller som har varit på den öppna arbetsmarknaden i endast liten utsträckning och sporadiskt och som inte under ovan avsedda arbetslöshetstid har sysselsatts med sysselsättningsstöd.

Det sammansatta stödet är således avsett för sysselsättning i anställningsförhållande av personer som varit arbetslösa i mer än 500 dagar och som är berättigade till arbetsmarknadsstöd. Arbetsgivaren kan vara en kommun, ett allmännyttigt samfund eller en arbetsgivare inom den privata sektorn, men inte ett statligt ämbetsverk eller en statlig inrättning. Sammansatt stöd kan beviljas för högst 12 månader i sänder.

Rehabilitering

Rehabiliteringstjänster produceras som en del av hälsovården, socialvården, arbetsförvaltningen och undervisningsförvaltningen (rehabiliteringstjänsterna inom den offentliga förvaltningen). Också inom socialförsäkringssystemen har man utvecklat rehabiliteringstjänster som stöder systemens syften. Om de rehabiliteringstjänster som den offentliga förvaltningen tillhandahåller bestäms i lagarna för varje förvaltningsområde för sig. Rehabiliteringsverksamheten i fråga om socialförsäkringssystemen bestäms enligt den speciallagstiftning som gäller dem. Lagstiftningen innehåller föreskrifter om rehabiliteringens syften, om ansvaret för anordnande av tjänster, om formerna för anordnande av tjänster, om innehållet i den rehabilitering som anordnas samt om de förmåner rehabiliteringsklienten får, till vilka också hör utkomststöd under rehabiliteringsperioden.

Det centrala syftet med den totalrevidering av rehabiliteringen som trädde i kraft 1991 var att effektivisera rehabiliteringen på så sätt att medborgarna kan delta i arbetslivet och klara övriga krav i livet på det sätt som förmågan och åldern tillåter och på ett bättre sätt och under en längre tid än förr.

Med stöd av lagen om rehabiliteringspenning (611/1991) betalas rehabiliteringspenning för tiden av rehabiliteringen om den syf-

tar till att hålla kvar rehabiliteringsklienten i arbetslivet, eller att göra det möjligt för klienten att återvända till eller placera sig i arbetslivet. Rehabiliteringspenning betalas till en rehabiliteringsklient som deltar i t.ex. yrkesinriktad eller medicinsk rehabilitering med stöd av bl.a. lagen om rehabilitering som ordnas av Folkpensionsanstalten, folkhälsolagen eller lagen om specialiserad sjukvård. Rehabiliteringspenning betalas till en i Finland bosatt försäkrad person mellan 16 och 64 år, som är förhindrad att arbeta på grund av rehabiliteringen. Erhållande av rehabiliteringspenning förutsätter ett rehabiliteringsbeslut, i vilket man förbundit sig att ordna och finansiera rehabiliteringen i fråga. Rehabiliteringspenning betalas för vardagar, dvs. för ca 25 vardagar per månad.

Nivån på rehabiliteringspenningen bestäms i allmänhet enligt samma regler både när det gäller yrkesinriktad rehabilitering och medicinsk rehabilitering. Ett undantag utgör rehabiliteringspenning i enlighet med 17 § lagen om rehabiliteringspenning, som betalas endast för tiden av yrkesutbildning, och rehabiliteringspenning för unga handikappade enligt 17 a § för säkerställande av yrkesinriktad rehabilitering. I regel är beloppet av rehabiliteringspenningen i enlighet med 14 § lagen om rehabiliteringspenning lika stort som den dagpenning enligt sjukförsäkringslagen som rehabiliteringsklienten hade varit berättigad till om han hade blivit arbetsoförmögen när rehabiliteringen började. Rehabiliteringspenning betalas dock inte om de arbetsinkomster som ligger till grund för fastställandet av dagpenningen underskrider 5 400 mk per år (nivån år 2000). Behovsprövad rehabiliteringspenning vars belopp bestäms enligt 18 b § sjukförsäkringslagen kan dock betalas till en person. På rehabiliteringspenningen tillämpas inte väntetiden av 60 dagar, utan rehabiliteringspenningen kan erhållas genast efter att självrisktiden i enlighet med lagen om rehabiliteringspenning har gått till ända. Beloppet av rehabiliteringspenningen är då högst 60 mk per dag eller ca 1 500 mk i månaden. Om rehabiliteringsklienten eller rehabiliteringsklientens make eller sambo har sådana arbets- eller kapitalinkomster som avses i 24 § 1 och 2 mom. lagen om arbetsmarknadsstöd, avdras dessa från rehabiliterings-

penningen på samma sätt som i fråga om behovsprövad sjukdagpenning. Om en person har förmögenhet för vilken förmögenhets-skatt skall betalas kan behovsprövad rehabiliteringspenning inte betalas.

Om en rehabiliteringsklient under månaden innan rehabiliteringspenningen började löpa fick arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd, studiepenning eller vuxenstudiepenning, skall när rehabiliteringen börjar i rehabiliteringspenning betalas minst det belopp som avses i 18 a § sjukförsäkringslagen, ökat med 10 procent.

Enligt 17 § lagen om rehabiliteringspenning utgör rehabiliteringspenningen för den som genomgår yrkesutbildning och bor i eget hushåll eller är försörjningspliktig en tjugofemtedel av den studiepenning som avses i 11 § 1 mom. 3 punkten lagen om studiestöd (65/1994). För närvarande är rehabiliteringspenningen för högskolestuderande 1 540 mk i månaden, dvs. 61,60 mk per dag och för studerande vid andra läroanstalter 1 270 mk i månaden, dvs. 50,80 mk per dag, om de inte har rätt till en större rehabiliteringspenning.

Främjande av invandrades integration

Den 1 maj 1999 trädde lagen om främjande av invandrades integration samt mottagande av asylsökande (493/1999) i kraft.

Lagens syfte är att främja invandrades integration, jämlikhet och valfrihet genom åtgärder som stöder förvärvande av sådana centrala kunskaper och färdigheter som behövs i samhället samt att trygga oundgänglig försörjning för och omsorg om asylsökande genom arrangemang för mottagande av asylsökande. Arbetskrafts- och näringscentralen skall planera, styra och följa integrationsfrämjandet och mottagandet av asylsökande samt sköta de övriga uppgifter som bestäms särskilt. Kommunen är allmänt ansvarig och samordningsansvarig i fråga om integrationsfrämjandet. Arbetskraftsbyrån svarar tillsammans med arbetskrafts- och näringscentralen för att arbetskraftspolitiska åtgärder och arbetskraftsservice ordnas.

Kommunen utarbetar ett program för integrationsfrämjande i samråd med arbetskraftsmyndigheten och andra myndigheter samt Folkpensionsanstalten. Programmet innehåll-

ler en plan angående mål, åtgärder, resurser och samarbete som gäller invandrarernas integrationsfrämjande. När programmet utarbetas och genomförs skall invandrare, medborgarorganisationer, arbetstagar- och arbetsgivarorganisationer och om möjligt andra lokala instanser höras. Till programmet hänför sig ett avtal mellan kommunen och Arbetskrafts- och näringscentralen om de grunder enligt vilka de integrationsfrämjande åtgärderna kan jämföras med de Arbetskraftspolitiska åtgärder som anges i 2 kap. lagen om Arbetsmarknadsstöd.

Enligt 10 § lagen om främjande av invandrarernas integration samt mottagande av asylsökande har en invandrare som anmäler sig som arbetslös arbetssökande eller som ansöker om utkomststöd enligt lagen om utkomststöd rätt till en integrationsplan som görs upp i samarbete med kommunen och Arbetskraftsbyrån. Kommunen, Arbetskraftsbyrån och invandraren kommer överens om integrationsplanens varaktighet, ändringar som gäller planen och fortsättningen av en avbruten plan. Integrationsplanen för invandrare ersätter den plan för arbetssökande som avses i lagen om Arbetskraftsservice. Integrationsplanen skall göras upp senast när klienten har varit arbetslös eller erhållit utkomststöd i fem månader. I integrationsplanen avtalar kommunen, Arbetskraftsbyrån och invandraren om åtgärder som stöder invandraren och dennes familj vid inhämtandet av de kunskaper och färdigheter som behövs i samhället och arbetslivet.

Integrationsstödet är ett stöd som är avsett att trygga invandrarernas försörjning under den tid integrationsplanen är i kraft och med vars hjälp förutsättningarna för att stödtagaren skall inträda i arbetslivet och söka till vidareutbildning främjas och förbättras, liksom stödtagarens möjligheter att vara verksam i det finländska samhället. Integrationsstödet består av Arbetsmarknadsstöd och av utkomststöd. En invandrare beviljas integrationsstöd enligt vad som överenskomms i integrationsplanen.

En invandrare som har rätt till en integrationsplan är skyldig att delta i uppgörandet av planen samt i de tjänster och åtgärder som avtalats i den. Om invandraren utan grundad anledning har vägrat att delta i uppgörandet

av integrationsplanen eller i sysselsättningsfrämjande åtgärder som avtalats specificerat i integrationsplanen eller om invandraren genom sin försummelse har föranlett att ingen integrationsplan har kunnat göras upp, kan utkomststödets grunddel sänkas enligt vad som bestäms i lagen om utkomststöd. På vägran att delta i sysselsättningsfrämjande åtgärder tillämpas vad som bestäms i lagen om Arbetsmarknadsstöd, om invandraren får Arbetsmarknadsstöd i form av integrationsstöd.

Vissa sysselsättningsförsök

I slutet av 1990-talet har man i Finland genomfört flera olika slags projekt med syfte att hitta nya tillvägagångssätt för förbättrande av långtidsarbetslösas sysselsättningsförutsättningar. Ofta har projekten baserat sig på samarbete mellan kommunens socialväsande, Arbetsförvaltningen och den tredje sektorn. Projekten har i allmänhet riktats till sådana långtidsarbetslösa som löper risk för utslagning och som inte har kunnat sysselsättas genom Arbetskraftsmyndigheternas nuvarande sysselsättningsfrämjande åtgärder.

I projekten har innehållet i verksamheten varierat. I huvudsak har man strävat efter en verksamhet som ligger nära arbete, men som innehåller rehabiliterande element. Verksamhet har ordnats t.ex. på följande sätt:

- Utöver Arbetskraftsmyndigheternas sedvanliga sysselsättningsfrämjande åtgärder erbjöds deltagarna frivilligverksamhet samt kort, icke-Arbetskraftspolitisk utbildning. (Kipinä I- och Kipinä II-projekten, Vasa)

- För samtliga deltagare gjordes en individuell plan upp. Personens utbildnings- och arbetshistoria samt livssituation gick igenom grundligt. Arbetstagarna inom projektet kontaktade olika företag där man ordnade praktikplatser för deltagarna. (Aktivering av långtidsarbetslösa kvinnor, Vanda)

- Deltagarna sysselsattes inom följande verksamhetsområden: Daghem, idrottsbyrå, invandrar-service, återvinningscentral, socialväsandets verkstad, ålderdomshem, trädgårdsverksamhet, allaktivitetshus för arbetslösa (Toimeentulotuki työllistäjänä, Lahtis)

- Verksamhet ordnades i följande arbetsenheter: Träffpunkt för utländska kvinnor, handarbetscentral, bilreparationsverkstad,

återvinningscentral, boendekafé (Monetprojektet, Tammerfors)

Deltagarna i olika slags projekt har ofta arbetat som assistenter vid sjukhus, inrättningar för äldreomsorg och daghem, t.ex. i bespisningen, motionsverksamheten och den stimulerande verksamheten; inom hemservicen, t.ex. vid storstädning hemma hos hemservicens kunder; inom fastighetsskötseln, t.ex. vid iståndsättandet av och förbättrandet av trivseln i byggnader, gårdar, parker och skogar som hör till kommunernas ämbetsverk och inrättningar, samt vid särskild insamling av bioavfall och vid kompostverksamheten.

Finansieringen av verksamheten har varierat storligen. Till olika projekt har man använt anslag för kommunernas socialväsande, sysselsättningsanslag, anslag från Europeiska socialfonden samt frivilligorganisationers och Penningautomatföreningens anslag. Av Europeiska socialfondens anslag används år 2000 ca 236 milj. mk för verksamhet för förebyggande av utslagning. År 2000 har för förebyggande av utslagning och för sysselsättningsprojekt beviljats 202 milj. mk av Penningautomatföreningens bidrag.

2.2. Internationell utveckling och utländsk lagstiftning

Antalet mottagare av utkomststöd som betalas i sista hand (nedan används termen utkomststöd) har från och med slutet av 1980-talet ökat i Europeiska unionens medlemsländer. Den allmänna riktlinjen i unionen är att fästa större uppmärksamhet vid de faktorer som ligger bakom fattigdom och utslagning, att minska beroendet av förmåner och att uppmuntra alla arbetsföra personer att söka arbete. På 1990-talet har aktivering och förpliktande till arbete blivit en allt väsentligare del av det europeiska utkomststöd som betalas i sista hand.

Principen för aktivering är att minska det passiva inslaget i stödet och att stödja och öka stödmottagarnas aktivitet. Det slutliga målet är att få in stödmottagarna på arbetsmarknaden så att de självständigt kan skaffa sig sin utkomst. Sporrar utgör de egentliga aktiveringsåtgärderna. Bl.a. får låginkomsttagare bibehålla sitt stöd trots förvärvsinkomster, sysselsättningsbonus tillämpas,

kostnaderna för arbetandet beaktas i utkomststödet och dessutom finns det olika slags utbildningsmöjligheter och sysselsättningskurser.

Sysselsättningsfrämjande åtgärder kombineras med utkomststöd i varierande mån i de olika medlemsstaterna. Sådana åtgärder är sysselsättningstjänster och allmännyttig verksamhet för de personer som har de största svårigheterna, skapande av arbetsplatser inom den tredje sektorn, uppmuntrande av arbetsgivarna att anställa mottagare av utkomststöd och ekonomiskt underlättande av inträdet i arbetslivet. En dylik aktivering av stödmottagare i arbetsför ålder ingår nu också i de europeiska riktlinjerna för sysselsättningen. I många av unionens medlemsländer har man genomfört åtgärder som förbättrar stödmottagarnas ekonomiska och sociala integration i samhället. Åtgärderna har varit boende-, utbildnings-, familje- och hälsopolitiska. I vissa medlemsländer har man genomfört också individuella åtgärder, som baserar sig på den individuella plan som social- och arbetskraftsmyndigheterna tillsammans med arbetstagaren och arbetsgivaren gjort upp för främjande av den sociala integrationen (t.ex. i Belgien, Spanien, Frankrike och Portugal).

Traditionellt har förebyggandet av arbetslöshet inte hört till socialservicens fält, men i många medlemsstater har dock socialservicen fått en aktivare uppgift när det gäller sysselsättningen. På socialmyndigheternas ansvar ligger då att utveckla specialverksamhet i anslutning till arbetsmarknaden. Denna trend innebär för det mesta ändringar i administreringen och finansieringen av förmåner.

I flera EU-länder har man har försökt närma social- och arbetskraftstjänsterna till varandra. Till exempel i Belgien, Frankrike, Tyskland, Portugal, Irland och Storbritannien prioriteras mottagarna av utkomststöd på samma sätt som långtidsarbetslösa när det gäller sysselsättningsfrämjande åtgärder. I Belgien samarbetar socialbyråerna ofta med utbildnings- och sysselsättningstjänsterna. I Frankrike koncentrerar sig arbetskraftsbyråerna på sysselsättning av dem som har de största svårigheterna. I Nederländerna identifierar arbetskrafts- och socialmyndigheterna tillsammans svårsysselsatta personer, och arbetskraftstjänsterna koncentreras sedan på

dessa personer.

Det är i genomsnitt endast några procent av mottagarna av utkomststöd som deltar i utbildning eller arbetspraktik. I Danmark förpliktar lagen kommunerna att ordna aktiverande utbildning och arbetspraktik. I Sverige utvecklas ett mångårigt nationellt handlingsprogram (1997—2002) som inbegriper vuxenutbildningen och arbetsmarknadsinstitutet. Aktiverande utbildning erbjuds dock i första hand dem som slutfört sin utbildning. I vissa länder betalas arbetsgivaren för att den ställer en praktikplats till förfogande (t.ex. i Tyskland, Luxemburg, Belgien, Frankrike, Danmark och Storbritannien). I Tyskland används ett integreringsavtal som är avsett för långtidsarbetslösa. Inom ramen för avtalet kommer arbetstagaren, arbetsgivaren och Arbetskraftsbyrån överens om en viss utbildningstid, och för kostnaderna svarar Arbetskraftsbyrån.

I de flesta EU-länder (Tyskland, Belgien, Danmark, Spanien, Frankrike, Luxemburg, Nederländerna, Portugal och Storbritannien) har man utvecklat specialåtgärder som på lång sikt syftar till att få de arbetslösa att återträda in på arbetsmarknaden. I allmänhet gäller dessa åtgärder endast sådana personer som anses stå till arbetsmarknadens förfogande, men i vissa länder omfattar åtgärderna också t.ex. ensamförsörjare och äldre personer. Allmännyttiga uppgifter i anslutning till specialåtgärderna erbjuds framför allt av kommunerna. Uppgifterna gäller underhåll av offentliga lokaler och byggnader, miljön, offentliga tjänster och sjukhus. Utöver utkomststödet betalas för uppgifterna ett arvode eller en kostnadsersättning.

Syftet med verksamhet av detta slag är att förebygga total sysslolöshet och social utslagning. På detta sätt hjälper man framför allt sådana personer som inte annars omedelbart skulle kunna återvända till arbetslivet. Arbetets natur och anställningsförhållandena

motsvarar dock inte läget på den öppna arbetsmarknaden, och de som deltar i specialåtgärder är fortfarande helt beroende av sociala förmåner och är inte berättigade till t.ex. arbetslöshets- eller pensionsförmåner av försäkringsnatur.

På sista tiden har man i många länder prioriterat understött arbete inom den tredje sektorn i stället för specialåtgärder som kommunerna tillhandahåller. Arbetslösa uppmanas att sysselsätta sig själva inom den sociala ekonomin, närtjänster och offentliga tjänster. Dessa arbetsplatser skiljer sig från frivilligarbete genom att de är bättre organiserade, ofta baserar sig på arbetsavtal och genom att socialskyddsavgifter betalas för arbetet.

När det gäller att sporra människor att återvända till arbetet förs i många medlemsstater en diskussion om förhållandet mellan det utkomststöd som betalas i sista hand och minimilönen. Nivån på utkomststödet har inte direkt sänkts, men medlemsstaterna har intensifierat påföljderna om en person tackar nej till arbete eller vägrar delta i sysselsättningsåtgärder. I vissa medlemsstater minskas stödet (t.ex. i Danmark, Tyskland, Finland, Nederländerna och Storbritannien). I fall av upprepad vägran kan betalningen av stödet enligt prövning avbrytas för flera månader (Belgien, Danmark, Sverige, Spanien, Frankrike, Nederländerna, Storbritannien, Luxemburg och Portugal).

En aktiverande och sporrande sysselsättningsverksamhet är i många länder en del av systemet med det utkomststöd som betalas i sista hand. I följande tabell illustreras finansiella och andra sporrar i samband med utkomststödet, samt åtgärder i fall av försummelser i Danmark, Sverige, Nederländerna, Storbritannien och Finland. Finansiella sporrar (1—4), icke-finansiella sporrar (5—7) samt arbetsplikt och åtgärder vid försummelse av arbetsplikten (8—13) i olika länder:

	Danmark	Sverige	Finland	Nederländerna	Storbritannien
1. Endast en del av arbetsinkomsterna beaktas då stöd beviljas	Ja		Ja	Ja	Ja
2. Av de kontanta tillgångarna lämnas en del obeaktad	Ja			Ja	Ja
3. Kostnader på grund av arbetet beaktas	Ja	Ja	Ja		
4. Sysselsättnings- eller aktiveringsbonus används	(Ja)	(Ja)	Ja		
5. Skyldighet att ordna utbildning m.m. för stödmottagaren	Ja	Ja		Ja	Ja
6. Dagvård ordnas	Ja	Ja	Ja		
7. Socialarbetet har en central roll vid aktiveringen	Ja	Ja	Ja		
8. Skyldighet att anmäla sig som arbetslös	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
9. Skyldighet att stå till förfogande för arbete	Ja	Ja		Ja	Ja
10. Aktivt arbetssökande	Ja	Ja		Ja	Ja
11. Stödet kan sänkas	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
12. Utbetalningen av stöd kan avbrytas	Ja	Ja		Ja	Ja
13. Stödet utbetalas mot vederlag	Ja	Ja		Ja	Ja

Källa: Kuivalainen, S. Toimentulotuki Tanskassa, Ruotsissa ja Suomessa. Suomen Kuntaliitto, Turun yliopisto, Helsinki 1999

2.3. Bedömning av nuläget

Den ekonomiska tillväxten efter recessionen har lett till att arbetslösheten stadigt minskat. Arbetslösheten har minskat snabbt framför allt under de senaste åren, då också den arbetskraftsdominerade inhemska sektorn har återhämtat sig. Från och med rekordåret 1994 har minskningen av arbetslösheten i Finland varit den näst snabbaste i OECD genom tiderna. Arbetslöshetsgraden var sommaren 2000 ca 9 procent. Trots detta har utvecklingen av sysselsättningen inte varit lika god som t.ex. i Nederländerna, Irland, Storbritannien och Danmark.

Läget på arbetsmarknaden har ytterligare förbättrats under 2000: arbetslöshetsperioderna har blivit kortare, de arbetslösa som lätt placerar sig på arbetsmarknaden har snabbt fått anställning och flaskhalsarna när

det gäller arbetskraft har minskat jämfört med 1999.

Sysselsättningsgraden har i Finland traditionellt varit hög jämfört med andra EU-länder. I början av 1990-talet rasade Finlands sysselsättningsgrad från 74 procent till 60 procent. Efter recessionen har sysselsättningsgraden stigit kontinuerligt. I juli 2000 var den säsongskorrigerade sysselsättningsgraden över 66,5 procent.

Den öppna arbetslösheten beskriver endast delvis läget på arbetsmarknaden. Förutom de arbetslösa lider även undersysselsatta personer, personer som lider av dold arbetslöshet, personer som deltar i arbetskraftspolitisk utbildning och personer som omfattas av specialåtgärder samt arbetslöshetspensionärer av brist på arbete. År 1999 omfattades i genomsnitt 100 000 personer av arbetsförvaltningens utbildningsåtgärder och åtgärder vidtagna med sysselsättningsstöd.

I och med att arbetslösheten har minskat har dess strukturella drag accentuerats. Den genomsnittliga arbetslöshetstiden är lång. Arbetslöshetsperioderna är i genomsnitt två gånger så långa som i slutet av 1980-talet. Det är allt svårare att få arbete för äldre arbetssökande och över huvud taget arbetssökande med låg utbildning och trycket att gå i arbetslöshetspension är fortsatt stort. Ungdomsarbetslösheten är relativt stor och de regionala skillnaderna likaså.

På sista tiden har arbetslösheten klart polariserats. De som blivit arbetslösa nyligen får i allmänhet arbete snabbt, men de svårsysselsattas ställning på arbetsmarknaden försämrats ytterligare i förhållande till övriga arbetslösa. År 1999 varade den genomsnittliga arbetslöshetsperioden ungefär ett år. Arbetslösheten hopar sig på samma personer, dvs. en stor del av de arbetssökande är periodiskt arbetslösa.

Bedömningarna om arbetslösheten stöder slutsatsen att en del av den konjunkturbetingade arbetslösheten på 1990-talet har blivit strukturell. Den strukturella arbetslöshetsnivån är med andra ord högre nu än den var i början av årtiondet.

Eftersom en allt större del av arbetslösheten är strukturell då arbetslösheten minskar, blir det allt svårare att ytterligare minska arbetslösheten. År 1999 uppskattades antalet svårsysselsatta personer vara ca 170 000—180 000, vilket motsvarar nästan sju procent av arbetskraften. Denna grupp består främst av personer som länge fått arbetsmarknadsstöd och som befinner sig i den s.k. pensions-slussen.

I och med långtidsarbetslösheten riskerar en avsevärd del av befolkningen i arbetsför ålder utslagning eller har i praktiken redan slagits ut från arbetsmarknaden. Eftersom yrkeskompetensen rostar under arbetslösheten blir det allt svårare att återvända till arbetslivet ju längre arbetslösheten fortsätter. Antalet personer som fortlöpande varit arbetslösa i mer än två år var vid utgången av 1999 drygt 50 000.

Förlängd arbetslöshet ökar risken för att många problem skall uppstå och hopa sig. Genom arbetet håller individen kontakten med samhället på ett sätt som är ägnat att förebygga att problem av olika slag uppstår.

Arbete eller annan aktiv verksamhet är det bästa medlet mot utslagning.

Ungdomsarbetslösheten har halverats sedan de värsta åren under recessionen och arbetslöshetsperioderna för unga är avsevärt kortare än i andra åldersgrupper. Nu tycks minskningen av ungdomsarbetslösheten dock ha stannat av. Vid utgången av 1999 var antalet arbetssökande under 25 år drygt 44 000. Delegationen för ungdomsärenden uppskattar att antalet svårsysselsatta ungdomar eller ungdomar som endast i liten utsträckning söker sig till utbildning är ca 15 000. Andelen personer som får arbetsmarknadsstöd är bland ungdomar under 25 år högre än i andra åldersgrupper, trots att arbetslösa ungas rätt till arbetsmarknadsstöd har begränsats.

Lågutbildade personer med bristfällig yrkeskunskap eller som annars löper risk att slås ut från arbetsmarknaden måste göras mera dugliga för arbetsmarknaden genom att man ombesörjer den grundläggande yrkesutbildningen och omskolning och kompletterande utbildning samt ser till att dessa personers arbetsförmåga bibehålls. Kraven på arbetsmarknaden växer i snabb takt och olika slags stöd- och ersättningssystem hjälper inte dem som har det sämst ställt mer än tillfälligt. På lång sikt är den enda hållbara lösningen att erbjuda alla tillräcklig grundutbildning och yrkesutbildning.

Erfarenheten har visat att en dålig ställning på arbetsmarknaden i början av arbetslivet inverkar negativt på hela karriären. Därför behövs olika slags åtgärder som hjälper unga att förflytta sig från skolan till arbetsmarknaden så snabbt som möjligt. En förlängd frånvaro från arbetsmarknaden tycks vara en särskilt stor risk för unga människor, varför olika slags stödåtgärder skall inledas så fort det framgår att den unga personen inte söker sig till utbildning eller blir sysselsatt på normalt sätt.

Arbetslösheten skall avbrytas så tidigt som möjligt, i sista hand genom sysselsättning med sysselsättningsstöd eller andra arbetskraftspolitiska åtgärder. Speciellt när det gäller unga människor har problemet varit att samarbetet mellan arbetskraftsmyndigheterna, socialväsendet och skolmyndigheterna inte har fungerat tillräckligt effektivt.

Att aktivera de mest svårsysselsatta speci-

algrupperna på arbetsmarknaden förutsätter skraddarsydd åtgärder på individnivå. Trots att det allmänna sysselsättningsläget för unga blir bättre i och med att ekonomin blir bättre, krävs särskilda åtgärder för att förbättra ställningen för de unga som löper risk för utslagning.

En speciellt svår grupp är de långtidsarbetslösa personer som slagits ut eller löper risk att slås ut. Antalet användare av de nuvarande servicesystemen — arbetskraftsservice samt kommunernas social- och hälsovårdsservice — har växt under 1990-talet till följd av recessionen. Detta har inneburit en ökning i efterfrågan på tjänster. Alltid har man dock inte kunnat tillgodose denna efterfrågan. I vissa fall har det också gått så att en snabb ökning av antalet tjänster har sänkt nivån på servicen på grund av brist på yrkeskunnicg och erfaren personal.

Trots att arbetslösheten stadigt sjunkit i slutet av 1990-talet har detta inte minskat på behovet av arbetskraftstjänster i samma takt. Den återstående arbetslösheten är mycket långvarig till sin natur. En minskning av den strukturella arbetslösheten förutsätter en hög nivå på arbetskraftsservicen samt samarbete mellan olika förvaltningsområden.

Arbetslöshet som fortgått länge har i sin tur ökat antalet utslagna. Detta har gjort att antalet användare av de social- och hälsovårdstjänster som kommunerna ordnar har växt. År 1990 betalades utkomststöd till 180 000 hushåll. Fram till 1996 hade antalet hushåll som får utkomststöd stigit till 350 000. År 1999 beräknas antalet ha sjunkit till 290 000 hushåll. Minskningen beror förutom på det förbättrade ekonomiska läget också på att det allmänna bostadsbidraget höjdes i slutet av 1990-talet.

Trots att utkomststödet är avsett att vara ett tillfälligt stöd som beviljas för tryggnad av utkomsten i sista hand, ökade behovet av långvarigt utkomststöd på 1990-talet. Då 11 procent av stödmottagarna 1990 fick stöd i 10—12 månader, hade antalet personer som får långvarigt stöd 1998 stigit till 23 procent.

Verksamheten för att stödja långtidsarbetslösa och utslagna har försvårats av det bristande samarbetet mellan arbetskraftsförvaltningen och kommunernas socialväsande samt av oklarheterna när det gäller fördelningen av

ansvaret. Trots att man i vissa områden har fått goda erfarenheter av samarbetet, har det inte kunnat etableras på riksnivå.

En särskild brist har man ansett vara det faktum att sådana långtidsarbetslösa som inte kan sysselsättas med hjälp av arbetsförvaltningens nuvarande åtgärder inte har haft tillgång till tjänster som lämpar sig för just dem. Då utkomsten för dessa personer i allmänhet består av arbetsmarknadsstödet och bostadsbidraget, har kommunens socialväsande inte i ett tillräckligt tidigt skede kunnat erbjuda sina egna tjänster.

Projekt för social sysselsättning med finansiering för en viss tid har lett till flera lyckade, konkreta resultat. Det är dock endast i mycket få fall man har kunnat etablera dessa tillvägagångssätt och göra dem till en del av den ordinarie verksamheten. Ett särskilt problem har varit att försöksverksamheten inte har kunnat utsträckas till alla kommuner. Således har möjligheterna för en långtidsarbetslös person att få särskilda socialvårdstjänster som stöder sysselsättningen varierat kommunvis.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Mål

Regeringen fattade den 15 juni 2000 ett principbeslut om höjande av sysselsättningsgraden samt om åtgärder för förebyggande av utslagning och fattigdom. Till helheten hör åtgärder för användning av skattelättnadsreserven till sänkandet av beskattningen av förvärvsinkomst samt av bikostnaderna för lönen, åtgärder för stödande av möjligheterna att orka i arbetet, åtgärder för att göra socialskyddet mera sporrande samt åtgärder för förebyggande av utslagning och fattigdom. Denna proposition har som en del av denna större helhet som mål att

1) effektivisera arbetskraftsservicen så, att långtidsarbetslöshet förebyggs,

2) öppna vägen till den öppna arbetsmarknaden för personer som redan länge varit arbetslösa,

3) klarlägga uppgiftsfördelningen mellan arbetskraftsförvaltningen och kommunerna när det gäller att förebygga utslagning som

beror på arbetslöshet, samt

4) sporra långtidsarbetslösa att återvända till arbetsmarknaden.

Dessa mål uppnås enligt denna proposition genom att man

1) på ett klarare sätt än tidigare förpliktar Arbetskraftsmyndigheterna att göra intervjuer för arbetssökande och planer för arbetssökande tillsammans med den arbetssökande,

2) förpliktar Arbetskraftförvaltningen och kommunen att tillsammans med klienten göra upp en aktiveringsplan, där arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte kan ingå som ny verksamhetsform,

3) förpliktar kommunerna att ordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, samt

4) förbättrar förmånerna och ersättningarna till personer som deltar i aktiveringsåtgärder.

3.2. De viktigaste förslagen

Effektivisering av Arbetskraftsservicen och aktiveringsplan

Propositionen har som mål både att effektivisera Arbetskraftförvaltningens nuvarande åtgärder och att skapa en ny servicehelhet för de långtidsarbetslösa personer som inte fått tillräcklig hjälp genom de nuvarande åtgärderna. Det primära målet är att förebygga långtidsarbetslöshet. I en proposition som avlätts till riksdagen separat föreslås att de nuvarande Arbetskraftspolitiska åtgärderna skall göras mera sporrade genom att man justerar förmånerna för dem som deltar i aktiva åtgärder. I denna proposition föreslås det att Arbetskraftsmyndigheternas verksamhet effektiviseras genom att man bättre än tidigare informerar kunderna om deras rättigheter och skyldigheter samt genom att man förpliktar Arbetskraftsmyndigheterna att vara punktligare när det gäller att göra tidsbundna intervjuer och planer för arbetssökande.

Arbetskraftsbyråns kunder skall i regel senast inom en månad efter den första registreringen kallas till en intervju för arbetssökande. Vid intervjun skall bl.a. olika arbets- och utbildningsalternativ kartläggas och behovet av utbildning i arbetssökande bedömas. Om arbetslösheten förlängs skall kunden senast efter fem månader ha rätt till en plan för arbetssökande, som innehåller en utvärdering

av behovet av service. Dessutom kommer man i planen för arbetssökande överens om åtgärder som främjar sysselsättningen.

Om arbetslösheten ytterligare förlängs skall den arbetssökande i enlighet med den föreslagna lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ha rätt till en aktiveringsplan som kan ersätta en reviderad plan för arbetssökande. I aktiveringsplanen, som i praktiken görs upp av personen tillsammans med en Arbetskraftskonsulent och en socialarbetare, kan ingå sysselsättningsfrämjande åtgärder i enlighet med sysselsättningslagen samt olika slags social- och hälsovårdstjänster. Som en ny form av socialservice kan arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte inkluderas i planen.

En aktiveringsplan skall göras upp tillsammans med en arbetslös person under 25 år om han eller hon

1) har fått arbetsmarknadsstöd för 180 dagar under de senaste 12 kalendermånaderna,

2) har fått grunddagpenning eller förtjänstdagpenning enligt utkomstskyddet för arbetslösa i 500 dagar, eller

3) haft utkomststöd som sin huvudsakliga inkomst under de senaste fyra månaderna på grund av arbetslöshet.

Tillsammans med en person som fyllt 25 år skall en aktiveringsplan göras upp om han eller hon

1) har fått arbetsmarknadsstöd för 500 dagar,

2) efter en full period (500 dagar) av grunddagpenning eller förtjänstdagpenning enligt utkomstskyddet för arbetslösa har fått arbetsmarknadsstöd för 180 dagar, eller

3) haft utkomststöd som sin huvudsakliga inkomst under de senaste 12 månaderna på grund av arbetslöshet.

Vid uppgörandet av aktiveringsplanen skall man till en början kartlägga möjligheterna att erbjuda personen sysselsättningsfrämjande åtgärder som ordnas av Arbetsförvaltningen. Om detta inte direkt är möjligt skall personen erbjudas arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte på grund av personens funktionsförmåga ännu inte är möjligt, skall han eller hon erbjudas andra social- eller hälsovårdstjänster. Syftet med dessa tjänster är att förbättra personens funktionsförmåga så, att han eller hon senare kan delta i arbetsverksamhet i re-

habiliteringssyfte och därmed delta i arbetsförvaltningens primära åtgärder. I sista hand har verksamheten som mål att förbättra personens möjligheter att få arbete på den öppna arbetsmarknaden.

Eftersom aktiveringsplanen i vissa fall kan ersätta en reviderad plan för arbetssökande och eftersom avsikten även i övrigt är att iaktta den praxis som tillämpas i planer enligt lagen om arbetskraftsservice, är det mening- en att personen skall förpliktas att delta i uppgörandet av aktiveringsplanen.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

I många kommuner har man under 1990-talet ordnat verksamhet som kan jämföras med arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Gemensamt för verksamheten har varit att den riktats till långtidsarbetslösa klienter hos socialväsendet. Finansieringen och omfattningen av samt formerna för verksamheten har varierat storligen. Därför är avsikten att genom propositionen om ordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte skapa en legislativ ram för verksamheten samt skapa förutsättningar för genomförande av verksamheten överallt i Finland. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är en allmän benämning som förenhetligar den försöksartade projektverksamhet som för närvarande ordnas av olika sektorer.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är verksamhet som ordnas utgående från klientens situation, tillstånd och förmåga. För varje klient utvärderas då aktiveringsplanen görs upp vilken typ av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte och på vilken nivå som på bästa sätt förbättrar personens förutsättningar att få arbete på den öppna arbetsmarknaden, delta i utbildning eller i andra primära åtgärder som ordnas av arbetskraftsförvaltningen. För att verksamheten skall vara motiverande skall formen och innehållet anpassas efter personens kunskaper på så sätt, att verksamheten är meningsfull och tillräckligt krävande med tanke på personens förutsättningar att få arbete.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är en åtgärd i sista hand som huvudsakligen är avsedd för långtidsarbetslösa och personer vilkas huvudsakliga utkomst länge har bestått

av arbetsmarknadsstöd och/eller utkomststöd, och som med liten sannolikhet kommer att få arbete med hjälp av de åtgärder som är tillgängliga för närvarande. Arbetskraftsmyndigheterna har ofta gjort upp en plan för arbetssökande för personen och ofta t.o.m. en reviderad plan, men trots de åtgärder som ingår i dessa planer har alla arbetslösa inte fått arbete. I situationer av detta slag har myndigheterna för tillfället inga andra medel att ta till. För utökande av de medel som står till buds och framför allt för förbättrande av långtidsarbetslösas ställning föreslås som ny verksamhetsform arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Kommunerna skall förpliktas att ordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte för alla långtidsarbetslösa personer som inte direkt kan erbjudas arbete eller sysselsättningsfrämjande åtgärder som ordnas av arbetskraftsmyndigheterna. Beslut om huruvida arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte skall erbjudas en person fattas då aktiveringsplanen görs upp.

Kommunerna kan komma överens om att ordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i samarbete mellan flera kommuner. En kommun kan också särskilt komma överens med en förening, en stiftelse eller ett religionsamfund om att kommunen anskaffar tjänsterna i anslutning till arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte hos dem. Verksamheten kan t.ex. genomföras i en arbetsverkstad för unga.

Regionala försök där långtidsarbetslösa klienter hos socialväsendet har sysselsatts har visat att det är omöjligt att göra en noggrann förteckning på riksnivå över verksamhetsformer som lämpar sig för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Avsikten är att genom lagstiftning fastställa verksamhetens rehabiliteringssyfte och dess förhållande till arbete som utförs i ett anställningsförhållande eller tjänsteförhållande. Beslutanderätten i fråga om det praktiska ordnandet av verksamheten finns på regional nivå.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är alltid en sekundär åtgärd i förhållande till ett ordinarie anställningsförhållande, utbildning eller andra åtgärder som arbetskraftsmyndigheterna erbjuder. Eftersom arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte inte sker i ett arbets-

ler tjänsteförhållande skall verksamheten ordnas så, att den inte ersätter arbete som normalt utförs i ett tjänste- eller anställningsförhållande.

De som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är arbetslösa arbetssökande då de deltar i verksamheten. De är berättigade till arbetförvaltningens tjänster. Deltagande i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte räknas inte som arbete enligt arbetslöshetsskyddets arbetsvillkor och utökar inte personens pensionsskydd.

Efter att en period av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte slutförts utvärderar socialväsendet, arbetskraftsmyndigheterna och den klient som deltagit i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte effekterna av verksamheten på klientens förutsättningar att få arbete. Avsikten är då att utvärdera om klienten kan erbjudas primära arbetskraftspolitiska åtgärder som ordnas av arbetförvaltningen, eller utbildning.

Till den som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte betalas de förmåner som tillkommer honom eller henne i normala fall, dvs. arbetsmarknadsstöd och utkomststöd, på samma sätt som till arbetslösa arbetssökande.

Utöver de nuvarande förmånerna betalas till den som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ersättning för uppehälle 30 mk per dag av deltagande i verksamheten och till den vars huvudsakliga utkomst grundar sig på utkomststöd 30 mk i sysselsättningspenning. Dessutom ersätts deltagarnas resekostnader enligt det billigaste resealternativet.

Framför allt när det gäller unga har man velat bryta begynnande utslagning så tidigt som möjligt, så att den unga personen binds till ett arbete eller en annan aktiv verksamhet. Unga står i centrum också för åtgärderna i sysselsättningslagen. Därför skall personer under 25 år ha rätt till arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte tidigare än personer som fyllt 25 år.

Ungas rätt till arbetsmarknadsstöd har under de senaste åren ändrats så, att förutsättningen för en ung person under 25 år att få arbetsmarknadsstöd är att han eller hon visat sig vara aktiv när det gäller att delta i sysselsättningsfrämjande åtgärder. Eftersom arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte kan

jämställas med andra sysselsättningsfrämjande åtgärder, är det ändamålsenligt att bestämma att deltagande i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är en förutsättning för erhållande av arbetsmarknadsstöd för långtidsarbetslösa under 25 år. På så sätt kan man också på ett tidigt stadium ingripa i situationen för de unga som löper risk för allvarlig utslagning.

Enligt 18 § 2 mom. grundlagen skall det allmänna främja sysselsättningen och verka för att alla tillförsäkras rätt till arbete. Genom sysselsättningslagen har denna skyldighet preciserats så, att unga människor prioriteras när det gäller arbetskraftspolitiska åtgärder. Staten har således en särskild skyldighet att erbjuda unga människor arbete och sysselsättningsfrämjande åtgärder.

Avsikten är då genom arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte få med alla de unga som inte arbetar eller deltar i utbildning eller i arbetskraftspolitiska åtgärder. Endast sådana unga som har ytterst stora svårigheter att klara sig i livet erbjuds i aktiveringsplanen i stället för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte andra socialtjänster och hälsovårdstjänster.

När det gäller personer under 25 år skall omotiverad vägran att delta i sådan arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som ingår i aktiveringsplanen leda till att de förlorar rätten till arbetsmarknadsstöd för en viss tid. Vägran kan också leda till att utkomststödet grunddel sänks på samma grunder som ingår i den gällande lagen om utkomststöd i fråga om omotiverad vägran att delta i arbete eller aktiva åtgärder.

Skyldighet att anmäla sig som arbetslös arbetssökande för den som erhåller utkomststöd

Rätt till det utkomststöd enligt lagen om utkomststöd som beviljas i sista hand har var och en som är i behov av stöd och inte kan få sin utkomst genom förvävsarbete, verksamhet som företagare, med hjälp av andra förmåner som tryggar utkomsten, genom andra inkomster eller tillgångar, genom omvårdnad från en sådan persons sida som är försörjningspliktig gentemot honom eller henne eller på något annat sätt.

Enligt gällande lagstiftning har socialmyndigheterna ingen entydig rätt att som ett villkor för utkomststödet förplikta en arbetslös person som ansöker om utkomststöd att anmäla sig som arbetslös arbetssökande, om personen inte är berättigad till en primär förmån som betalas på grund av arbetslöshet. I gällande lagstiftning fastställs inte heller tydligt de skäl på basis av vilka en person som ansöker om utkomststöd kan vägra anmäla sig som arbetslös arbetssökande.

Därför föreslås det att till lagen om utkomststöd fogas en bestämmelse enligt vilken myndigheten för utkomststöd alltid kan förplikta en arbetslös mottagare av utkomststöd att anmäla sig hos Arbetskraftsbyrån som arbetssökande. Om personen vägrar kan utkomststödet grunddel för hans eller hennes del sänkas enligt vad som bestäms i den gällande lagen om utkomststöd.

Dessutom föreslås det att till lagen fogas de skäl med stöd av vilka en person kan låta bli att anmäla sig som arbetslös arbetssökande hos Arbetskraftsbyrån.

Utvecklande av lagen om rehabiliteringspenning

Den rehabiliteringspenning som betalas för tiden av yrkesinriktad rehabilitering är ofta mindre än de förmåner som betalas t.ex. för tiden av arbetslöshet. För att rehabiliteringens aktiva och sporrande karaktär skall accentueras föreslås det att 17 § lagen om rehabiliteringspenning ändras så, att nivån på rehabiliteringspenningen för en rehabiliteringsklient som deltar i yrkesinriktad rehabilitering skall vara en tjugofemtedel av 2 139 mk (nivån 1999, av 2 139 på 2000 års nivå), om personen inte med stöd av andra bestämmelser har rätt till en större rehabiliteringspenning.

Att betala ersättning för uppehälle och andra motsvarande ersättningar till rehabiliteringsklienten är motiverat för att stödja och utveckla speciellt öppen rehabilitering. Deltagande i rehabiliteringen kan åsamka rehabiliteringsklienten kostnader som inte ersätts, såsom rese- och matkostnader, kostnader för utbildning som sker på annan ort samt andra kostnader, t.ex. kostnader för anskaffning av utrustning som är nödvändig med tanke på

deltagandet i rehabiliteringen. Sådana tilläggskostnader för rehabiliteringen kan inte beaktas då beloppet av rehabiliteringspenningen fastställs. För att tilläggskostnaderna för deltagandet i rehabilitering inte skall äventyra eller försvåra deltagandet skall lagen om rehabiliteringspenning ändras så, att man för att betona rehabiliteringssystemets aktiva karaktär till en person som deltar i rehabilitering och som är berättigad till rehabiliteringspenning enligt prövning kan betala ersättning för uppehälle och annan ersättning. Ersättningen skall inte vara skattepliktig inkomst. Ett motsvarande stöd betalas med stöd av 10 § 2 mom. lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/1993) till en person som deltar i aktiverande åtgärder. Markbeloppet för ersättningen skall vara detsamma som den ersättning för uppehälle som avses i 10 § 2 mom. lagen om arbetsmarknadsstöd och som uppgår till 30 mk per dag.

Ersättning för uppehälle skall betalas för tryggnad av deltagandet i rehabilitering främst för tiden av rehabiliteringsundersökningar samt kurser och arbetsprövning m.m. som ordnas som öppen rehabilitering till en sådan person som åsamkas nödvändiga kostnader, t.ex. på grund av bestämmelserna om självrisk i fråga om resekostnader, flera gånger i veckan och för vilken den ekonomiska nivån på rehabiliteringspenningen annars bestäms med stöd av minimibestämmelserna.

Det föreslås att 31 § lagen om rehabiliteringspenning kompletteras så, att indexjusteringen kan göras av de markbelopp som avses i de föreslagna 17 och 17 a §, varvid både nya rehabiliteringspenningar som skall betalas ut och sådana som redan betalas ut justeras enligt första meningen i 9 § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare.

4. Propositionens verkningar

4.1. Allmänt

Uppgörandet av aktiveringsplaner och ordnandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ökar statens och kommunernas utgifter med sammanlagt ca 220 milj. mk per år. Statens andel av dessa utgifter är 156 milj. mk. Kommunernas andel är efter den statliga er-

sättning som arbetsministeriet betalar och statsandelarna för social- och hälsovården 64 milj. mk. Tilläggskostnaderna för staten består av statens ersättning till kommunerna för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, ersättningarna för uppehälle i anslutning till arbetsmarknadsstödet samt statsandelarna för social- och hälsovården.

Dessutom ingår i propositionen en ändring av lagen om rehabiliteringspenning, som på årsnivå innebär en kostnad om 7,5 milj. mk. Lagarna är avsedda att träda i kraft den 1 september 2001, varvid kostnaderna under det första året uppgår till ungefär en tredjedel av de kostnader som nämns ovan.

Kostnaderna för ordnandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte baserar sig på bedömningen att man även i fortsättningen reserverar tillräcklig finansiering för de sysselsättningsfrämjande åtgärder för arbetslösa arbetssökande som finansieras från arbetsministeriets budget. Om finansieringen av de primära arbetskraftspolitiska åtgärderna inte håller en tillräcklig nivå kan arbetsverksam-

het i rehabiliteringssyfte inte ordnas inom ramen för den finansiering som här föreslås.

Kostnader för och finansiering av aktiveringsplaner och arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

Antalet personer som enligt propositionen kommer att omfattas av lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är för närvarande ca 77 000 (läget vid utgången av juli 2000). Av dessa personer är ca 10 500 under 25 år. En del av dessa personer kommer att få arbete eller kommer att delta i arbetsförvaltningens sysselsättningsfrämjande åtgärder. För de övriga uppgörs en aktiveringsplan före den 31 december 2002. Uppgörandet av aktiveringsplaner beräknas på årsnivå ge upphov till en kostnad om 12 milj. mk, som i huvudsak uppstår på grund av att nya socialarbetare anställs. På antalet aktiveringsplaner som uppgörs inverkar på ett väsentligt sätt den framtida sysselsättningsutvecklingen.

		Mmk
1.	Statens utgifter	
1.1.	Statens ersättning till kommunerna (50 mk/dygn)	AM 95
1.2.	Ersättningar för uppehälle enligt arbetsmarknadsstödet	AM 40
1.3.	Statsandel för social- och hälsovården	SHM 21
	Statens utgifter sammanlagt:	156
2.	Kommunernas utgifter	
2.1.	Planeringskostnader	12
2.2.	Kostnaderna för arbetsverksamheten	152
2.3.	Sysselsättningspenning enligt utkomststödet	16
	Kommunernas bruttoutgifter sammanlagt	180
3.	Kommunernas nettoutgift efter punkterna 1.1. och 1.3.	64
4.	Kostnader totalt	220

Antalet personer under 25 år som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte beräknas vara ca 8 000 per år. Antalet personer över 25 år som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte beräknas vara ca 11 000. Antalet dagar av deltagande har beräknats vara i genomsnitt 2 dagar per vecka.

Således beräknas antalet deltagare i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte under ett år vara ca 7 500 deltagare per dag. Anslagen har dimensionerats så, att 1,9 miljoner dagar av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte kan ordnas per år. Således kan ca 19 000 personer delta i verksamheten under ett år. Det

totala antalet deltagare beror på hur många dagar i veckan verksamhet i genomsnitt ordnas och hur många deltagare som avbryter verksamheten under året.

Kostnaderna för arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte har beräknats vara i genomsnitt 120 mk per dag. Denna summa består av handledning av arbetsverksamheten, arbetsredskap, reseersättningar samt den sysselsättningspenning om 30 mk som betalas till deltagare vilkas huvudsakliga utkomst grundar sig på utkomststødet. Till deltagare som får arbetsmarknadsstöd betalas i stället för sysselsättningspenning ersättning för uppehälle av arbetsministeriets anslag.

Av sysselsättningsanslagen skall till kommunerna betalas 50 mk för varje dag av ordnad arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Den nettokostnad som uppstår efter ersättningen är en utgift som berättigar till statsandel för social- och hälsovården. På basis av detta höjs statsandelen för social- och hälsovården på årsnivå med 21 milj. mk genom att de kalkylerade kostnaderna för den kommunala socialvården i åldersgruppen 17—64 år höjs med 22 mk per invånare.

I många kommuner pågår redan nu projekt för förebyggande av utslagning vilka finansieras av kommunerna. Dessa funktioner överförs i många fall under begreppet arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Avsikten är också att använda anslag som Penningautomatföreningen och Europeiska socialfonden redan nu beviljar för förebyggande av utslagning och för sysselsättningsprojekt till arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Av Europeiska socialfondens anslag används år 2000 ca 236 milj. mk till verksamhet för förebyggande av utslagning. År 2000 har Penningautomatföreningen beviljat 202 milj. mk i understöd för förebyggande av utslagning och för sysselsättningsprojekt.

Kostnader för ändring av lagen om rehabiliteringspenning

Höjningen av nivån på rehabiliteringspenningen för yrkesinriktad rehabilitering beräknas gälla ca 1 500 rehabiliteringsklienter. Antalet dagar med höjd rehabiliteringspenning beräknas vara ca 98 000 per år. Kost-

nadseffekterna av höjningen på 2001 års nivå (uppskattningsvis 2 226 mk) är på årsnivå 7,5 milj. mk och från och med ingången av september 2001 till utgången av 2001 drygt 3 milj. mk.

I maj 2000 fick 390 personer rehabiliteringspenning för unga handikappade. Vid utgången av juni hade rehabiliteringspenning av detta slag betalats ut för ca 56 000 dagar år 2000.

läggskostnaderna för verksamhet i rehabiliteringssyfte som genomförs enligt planerna är ca 150 000 mk per år, om verksamhet ordnas under en genomsnittlig period av 10 dygn för 500 personer.

4.2. Verknningar i fråga om organisation och personal

Propositionen inverkar på uppgiftsfördelningen mellan kommunerna och staten genom att kommunernas roll i verkställandet av den aktiva arbetskrafts- och socialpolitiken stärks.

I fråga om socialarbetare har uppgörandet av aktiveringsplaner och intervjuer i anslutning till dem samt organiseringen av arbetet beräknats förutsätta en ökning av 50 årsverken.

Ordnandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte beräknas förutsätta 500 arbetsverksamhetsledare i hela landet. En del av verksamhetsledarna kommer att vara nya. En del av verksamhetsledarna kommer att vara personer som redan nu är anställda för motsvarande uppgifter med hjälp av medel från kommunerna, Penningautomatföreningen, Europeiska socialfonden och arbetskraftsmyndigheterna.

Utbildningen av ledare för arbetsverksamheten är i hög grad beroende av den uppgiftsbeskrivning som bestäms kommunvis. Arbetskraft som uppfyller de nödvändiga kvalifikationerna finns att tillgå i tillräcklig utsträckning. Erfaren arbetskraft finns att tillgå hos flera projektorganisationer, bl.a. inom Europeiska socialfonden och Europeiska regionala utvecklingsfonden.

Organiseringen av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte förutsätter i allmänhet inte att en särskild organisation inrättas. Socialarbetarna och arbetsverksamhetsledarna kan

ingå i kommunens organisation eller kan anställas hos en förening, stiftelse eller ett religiöst samfund som genomför arbetsverksamheten. Kommunerna kan vid organiseringen av arbetsverksamheten använda de nuvarande arbetsverkstäderna för unga.

I samband med utbildningen av socialarbetare och arbetsverksamhetsledare fästs uppmärksamheten vid principerna för rehabilitering och motivering av personer som har många problem och löper risk för utslagning samt vid frågor gällande placeringen av personer som deltar i arbetsverksamheten. För organiseringen av utbildningen svarar social- och hälsovårdsministeriet tillsammans med arbetsministeriet.

4.3. Verkningsförhållanden för olika medborgargrupper

Genom denna proposition försöker man förbättra förutsättningarna för långtidsarbetslösa personer som får arbetsmarknadsstöd eller utkomststöd att få arbete eller delta i arbetskraftspolitiska åtgärder. Genom propositionen förbättras ställningen för de personer som på grund av arbetslöshet löper risk för utslagning.

Eftersom man genom propositionen etablerar verksamhet som för tillfället är försöksartad till att gälla hela landet, ökar propositionen jämlikheten. Arbets- och socialförvaltningens samarbete utsträcks till att gälla hela landet och alla kommuner förpliktas att ordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. De tjänster som en långtidsarbetslös person har till sitt förfogande förbättras framför allt i de områden där samarbete mellan förvaltningsområdena inte tidigare förekommit eller där projekt för social sysselsättning eller arbetsrehabilitering inte tidigare genomförts.

Det ekonomiska läget för en person som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte förbättras under åtgärden som följer:

A) Ersättningen för uppehälle enligt arbetsmarknadsstödet är 30 mk per dag, dvs. i genomsnitt 645 mk i månaden (21,5 dagar i månaden), om personen deltar i rehabiliteringen fem dagar i veckan. År 2001 stiger arbetsmarknadsstödet till 126 mk per dag, dvs. 2 709 mk i månaden (21,5 dagar i månaden). Bruttostödet stiger till högst 3354 mk i må-

naden för en person som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. År 2001 är nettobeloppet av arbetsmarknadsstödet 2 224 mk/mån., och ökat med ersättningen för uppehälle 2 869 mk/mån.

B) Sysselsättningspenningen enligt utkomststödet är 30 mk. År 2001 är utkomststödet grunddel för en ensamstående person i kommungrupp I 2 152 mk i månaden. Höjt med sysselsättningspenningen uppgår det markbelopp som kan användas för baskonsumtion för en ensamstående person i kommungrupp I till högst 2 797 mk i månaden.

Ersättningen för uppehälle och sysselsättningspenningen ökar de inkomster som står till förfogande och som omfattas av verksamheten på ett sätt som kan anses betydande. Arbetsmarknadsstödet betalas för tiden av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte utan behovsprövning. Den förbättrade arbetsförmåga som är följden av arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte syns i form av större sannolikhet för personen att få arbete.

5. Beredningen av propositionen

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte den 21 december 1998 arbetsgruppen Aktiv socialpolitik för att utreda strukturella och legislativa åtgärder för främjande av sysselsättningen och aktiveringen av social- och hälsovårdsväsendets, socialförsäkringens och arbetskraftsförvaltningens gemensamma klienter, främst med tanke på sådana arbetslösa vilkas sysselsättningsförutsättningar är bristfälliga och vilkas ställning måste förbättras genom ett effektiviserat myndighetssamarbete.

I arbetsgruppen var social- och hälsovårdsministeriet, arbetsministeriet, undervisningsministeriet, finansministeriet, social- och hälsovårdsorganisationerna, Finlands kommunförbund och arbetsmarknadens samtliga centralorganisationer representerade. Arbetsgruppen överlämnade sitt betänkande till social- och hälsovårdsministeriet den 18 februari 2000.

Den fortsatta beredningen av en aktiv socialpolitik skedde vid social- och hälsovårds-

ministeriet och arbetsministeriet. Den fortsatta beredningen styrdes av regeringens social- och hälsovårdspolitiska ministerarbetsgrupp. I beredningen deltog Folkpensionsanstaltens representation och experter från kommuner där man tidigare genomfört social sysselsättning eller projekt för rehabilitering i arbete.

Social- och hälsovårdsministeriet ordnade i september och oktober 2000 fyra diskussionsmöten för arbetsmarknadens centralorganisationer och kommunförbundet. De syn-

punkter som framfördes vid mötena har i mån av möjlighet beaktats.

6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2001 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. *Lagens syfte.* Syftet med lagen är att förbättra sysselsättningsmöjligheterna för långtidsarbetslösa. För att målet skall nås får hela landet enhetliga ramar för hur sysselsättningsmöjligheterna för långtidsarbetslösa kan förbättras genom att Arbetskraftsmyndigheten och kommunen förpliktas att göra upp en aktiveringsplan tillsammans med en person som har varit arbetslös länge. Syftet med denna lag är att för långtidsarbetslösa skapa en ny verksamhetsform som skall tillämpas i sista hand. Genom denna verksamhetsform får de arbetslösa en kanal direkt till ett arbete eller först till Arbetskraftsförvaltningens primära sysselsättningsfrämjande åtgärder och därefter till ett arbete.

Lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte utgör en del av en större helhet. Avsikten är att med denna lag tillsammans med ändringar i lagen om Arbetskraftsservice, i lagen om utkomststöd och i vissa lagar som anknyter till dem skapa en helhet som inte bara effektivare än för närvarande förebygger långtidsarbetslöshet utan också förbättrar de långtidsarbetslösas möjligheter att komma tillbaka ut i arbetslivet.

En strävan med de föreslagna ändringarna är också att göra bestämmelserna om de arbetslösas rättigheter och skyldigheter klarare och precisare.

En ny verksamhetsform som föreslås är arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Den tillhandahålls personer som har dåliga sysselsättningsförutsättningar med de åtgärder som för närvarande står till buds. Avsikten är att för hela landet skapa enhetliga funktionella och finansiella ramar för fungerande praxis som har uppkommit vid olika slags försök i syfte att främja sysselsättningen.

2 §. *Definitioner.* Med aktiveringsplan av-

ses en plan för förbättrande av sysselsättningsförutsättningarna och livskompetensen i fråga om långtidsarbetslösa som är berättigade till arbetsmarknadsstöd eller får utkomststöd. Arbetskraftsbyrån och kommunens socialförvaltning gör upp planen tillsammans med personen i fråga. Om aktiveringsplanen och uppgörandet av den bestäms i 3 kap. (1 punkten)

Med arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte avses en ny form av socialservice, som anordnas av kommunen. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är en serviceform som en långtidsarbetslös kan erbjudas i aktiveringsplanen. Denna arbetsverksamhet ordnas inte i tjänste- eller arbetsförhållande. Med arbetsförhållande avses ett arbetsförhållande enligt lagen om arbetsavtal (320/1970) där arbetstagaren förbinder sig att åt arbetsgivaren under dennes ledning och uppsikt utföra arbete mot lön eller annat vederlag. Med tjänsteförhållande avses ett sådant tjänsteförhållande enligt statstjänstemannalagen (750/1994) som är ett offentligt anställningsförhållande där staten är arbetsgivare och tjänstemannen den som utför arbetet, eller ett sådant tjänsteförhållande enligt kommunallagen (365/1995) som är ett offentligrättsligt anställningsförhållande där kommunen är arbetsgivare och tjänsteinnehavaren utför arbetet. Eftersom arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte inte ordnas i tjänste- och arbetsförhållanden, innehåller lagförslaget särskilda bestämmelser om bl.a. ordnandet av olycksfallsskydd samt i behövliga delar hänvisningar till bl.a. arbetstidslagen och lagen om skydd i arbete. Av definitionen av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte följer också att de som deltar i denna arbetsverksamhet inte tjänar in inkomstrelaterat socialskydd och att den kommun som ordnar verksamheten således inte orsakar några socialskyddskostnader. Om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte bestäms i 4 kap. (2 punkten)

Med utkomststöd avses sådant ekonomiskt stöd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997) som betalas i sista hand och syftar till att trygga en persons och familjs ut-

komst och främja möjligheterna att klara sig på egen hand. (3 punkten)

Med arbetsmarknadsstöd avses stöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/1993) som skall trygga de arbetslösas utkomst medan de söker arbete och deltar i arbetskraftspolitiska åtgärder. (4 punkten)

Med den som har rätt till arbetsmarknadsstöd avses utöver stödtagaren en person till vilken förmånen inte betalas på grund av avbrott i ersättningen, självrisktid, behovsprövning, en annan social förmån med sänkande inverkan på stödet, inkomst som skall beaktas vid jämkning av arbetsmarknadsstödet eller en försenad ansökan om arbetsmarknadsstöd under arbetslöshetstiden. (5 punkten)

Med ersättning för uppehälle avses ersättning per dag som betalas enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/1990). Ersättningen för uppehälle är 30 mk per dag. (6 punkten)

Med sysselsättningspenning avses ersättning på 30 mk per dag som betalas till den som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Om sysselsättningspenningen bestäms i lagen om utkomststöd. (7 punkten)

Med reseersättning avses ersättning som i form av utkomststöd betalas för resekostnader som uppkommer i samband med arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Om reseersättningen bestäms i lagen om utkomststöd. (8 punkten)

Med statlig ersättning avses ersättning som staten av sysselsättningsanslagen betalar kommunen för kostnader för ordnandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. (9 punkten)

Med sysselsättningsfrämjande åtgärder avses sådana åtgärder enligt 16 § sysselsättningslagen (275/1987) som ingår i arbetskraftsbyråns servicehelhet. Sådana åtgärder är arbetsförmedling, utbildningshandledning, annan arbetskraftsservice enligt lagen om arbetskraftsservice samt sysselsättning med sysselsättningsanslag i arbete i arbetsförhållande eller utan arbetsförhållande genom arbetspraktik eller arbetsprövning, inklusive åtgärder enligt 2 kap. lagen om arbetsmarknadsstöd. (10 punkten)

Med hemkommun avses enligt lagen om hemkommun (201/1994) den kommun där en person bor. (11 punkten)

3 §. *Tillämpningsområde.* Lagen tillämpas främst på långtidsarbetslösa som får arbetsmarknadsstöd och på dem som länge har fått utkomststöd på grund av arbetslöshet. Under de förutsättningar som anges i 15 § kan lagen i vissa fall också tillämpas på dem som får utkomstskydd för arbetslösa.

Lagens tillämpningsområde beror på personens ålder, genomförandet av arbetskraftspolitiska åtgärder och på om personen på grund av arbetslöshet får arbetsmarknadsstöd eller utkomststöd. Utöver detta förutsätts dessutom att personen i fråga fortfarande är arbetslös.

Lagen börjar tillämpas tidigare på dem som är under 25 år än på dem som har fyllt 25 år. Personer under 25 år som har fått arbetsmarknadsstöd och utkomstskydd för arbetslösa omfattas av denna lag efter ca 8,5—12 månaders arbetslöshet, medan personer över 25 år som får arbetsmarknadsstöd börjar omfattas av lagen efter ca 2—2,5 års arbetslöshet.

Eftersom de föreslagna åtgärderna skall vidtas först efter de nuvarande arbetskraftspolitiska åtgärderna, är förutsättningen för att denna lag skall tillämpas att personen i fråga har deltagit i en intervju för arbetssökande och i regel också att för honom eller henne har gjorts upp en plan för arbetssökande. Preciseringar i fråga om intervjun för arbetssökande och planen för arbetssökande föreslås i lagen om arbetskraftsservice.

Innan denna lag börjar tillämpas på en person har han eller hon som arbetslös arbetssökande varit berättigad till service och åtgärder enligt lagen om arbetskraftsservice och sysselsättningslagen. En plan för arbetssökande har gjorts upp senast när arbetslösheten har fortgått i fem månader. Syftet med denna service har varit att sysselsätta personen på den öppna arbetsmarknaden. Denna strävan har kunnat stödas genom att personen har tillhandahållits sysselsättningsfrämjande åtgärder.

I vissa fall får en person på grund av arbetslöshet sin huvudsakliga inkomst i form av utkomststöd. Orsaken kan vara t.ex. ett avbrott i ersättningen eller behovsprövning. I sådana fall är den arbetslösa klient hos kommunens socialförvaltning, och därför måste tillämpningsområdet i fråga om dessa perso-

ner definieras.

Den föreslagna lagen tillämpas på personer under 25 år, om det för dem har gjorts upp en plan för arbetssökande och de under de 12 senaste månaderna har fått arbetsmarknadsstöd för minst 180 dagar. Detta innebär arbetslöshet i minst 8 ½ månad. (1 mom. 1 punkten)

Den föreslagna lagen tillämpas också på personer under 25 år, om det för dem har gjorts upp en plan för arbetssökande och de i 500 dagar har fått grunddagpenning eller förtjänst dagpenning inom utkomstskyddet för arbetslösa och herefter får arbetsmarknadsstöd. Detta innebär arbetslöshet i ungefär två år. (1 mom. 2 punkten)

Dessutom tillämpas denna lag på personer under 25 år, om de har deltagit i en intervju för arbetssökande och deras huvudsakliga utkomst de senaste fyra månaderna har grundat sig på utkomststöd som betalas på grund av arbetslöshet. (1 mom. 3 punkten)

Denna lag tillämpas på personer som har fyllt 25 år, om de har fått arbetsmarknadsstöd för en tid av minst 500 dagar eller grunddagpenning eller förtjänst dagpenning inom utkomstskyddet för arbetslösa i minst 500 dagar och herefter arbetsmarknadsstöd för en tid av minst 180 dagar. (2 mom. 1 och 2 punkten)

Om den huvudsakliga utkomsten för en person som har fyllt 25 år de senaste 12 månaderna har grundat sig på utkomststöd som betalas på grund av arbetslöshet, tillämpas denna lag på personen i fråga. (2 mom. 3 punkten)

Utöver de ovan angivna grunderna förutsetts i fråga om personer över 25 år alltid att en plan för arbetssökande har gjorts upp för dem.

När villkoren enligt lagen räknas ut beaktas bara arbetsmarknadsstöd som betalas på grund av arbetslöshet. Detta innebär att de dagar då en person deltar i sysselsättningsfrämjande åtgärder ordnade av arbetsförvaltningen inte beaktas.

För att det i praktiken skall gå att definiera lagens tillämpningsområde i fråga om dem som får utkomststöd, måste kommunens socialförvaltning i beslut om utkomststöd ange på vilken grund stödet beviljas.

En persons utkomst anses huvudsakligen

grundas sig på utkomststöd som betalas på grund av arbetslöshet, om personen inte samtidigt får en primär förmån som betalas på grund av arbetslöshet, t.ex. arbetsmarknadsstöd. Att en person samtidigt betalas ersättning för vissa kostnader (t.ex. boende- eller läkemedelskostnader) påverkar inte bedömningen av om utkomststödet utgör den huvudsakliga utkomsten.

Det faktum att en persons utkomst kortvarigt har grundat sig på något annat än utkomststöd, t.ex. arbetsinkomster eller arbetsmarknadsstöd, hindrar inte att denna lag tillämpas på personen i fråga, om utkomststödet klart utgör den huvudsakliga utkomsten under den granskade perioden.

Utöver detta kan arbetslösa i enlighet med 15 § meddela arbetskraftsbyrån eller kommunen att de vill delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte innan de uppfyller kriterierna i denna paragraf.

Enligt lagen om främjande av invandrades integration samt mottagande av asylsökande (493/1999) har invandrare rätt till en integrationsplan där det avtalas om åtgärder till stöd för integrationen. Enligt lagens 10 § 2 mom. har invandraren rätt till en integrationsplan i högst tre år från det att invandrarens första hemkommun har registrerats i befolkningsdatasystemet. Syftet med invandrades integration är enligt lagens 1 § och 11 §, som handlar om integrationsplanen, inte bara att förbättra beredskapen för arbetslivet utan också att stödja invandraren och dennes familj vid inhämtandet av de kunskaper och färdigheter som behövs i samhället och på så sätt främja integration, jämlikhet och valfrihet.

Eftersom åtgärder som hjälper invandrarna att klara sig i det finländska samhället och förbättrar deras livskompetens kan vidtas inom ramen för det existerande systemet, är det inte ändamålsenligt att utsträcka den föreslagna arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte och anknytnings åtgärder till att gälla invandrare under den tid de omfattas av integrationsåtgärder.

Däremot behöver likställigheten med den ursprungliga befolkningen tryggas för de invandrare för vars del integrationsåtgärderna inte leder till något resultat under den nämnda treårsperioden. Därför föreslås de tider som anges i 1 och 2 mom. omfatta också de

dagar för vilka arbetsmarknadsstöd eller utkomststöd har betalats ut till en arbetslös invandrare i form av integrationsstöd enligt lagen om främjande av invandrades integration samt mottagande av asylsökande.

I 4 mom. föreslås en bestämmelse om tillämpningen av denna lag på invandrare.

4 §. *Förhållande till övrig lagstiftning.* I 1 mom. hänvisas till lagen om arbetsmarknadsstöd och lagen om utkomststöd. Enligt förslaget skall när det gäller arbetsmarknadsstöd, ersättning för uppehälle och utkomststöd vilka beviljas för tiden för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte samt ärenden som gäller dem tillämpas vad som bestäms i de nämnda lagarna, om inte något annat bestäms särskilt i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. I lagförslagens 5 och 6 kap. föreslås bestämmelser om utkomtskydd för den som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte samt om vägran att delta i arbetsverksamhet, avbrytande av arbetsverksamhet och påföljderna av detta för förmånerna. I syfte att göra bestämmelserna informativare finns i lagförslaget också detaljerade hänvisningar till lagen om arbetsmarknadsstöd och lagen om utkomststöd, t.ex. i 28 § som gäller ändringsökande. Med stöd av hänvisningsbestämmelsen i 1 mom. skall t.ex. bestämmelserna om ansökan om och betalning och återkrav av förmåner samt andra administrativa bestämmelser i de nämnda lagarna tillämpas.

I 2 mom. föreslås en allmän hänvisningsbestämmelse enligt vilken hänvisningar som någon annanstans i lagstiftningen eller i andra normer görs till arbetsmarknadsstöd eller ersättning för uppehälle enligt lagen om arbetsmarknadsstöd skall anses gälla också motsvarande ersättningar som betalats för tiden för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Med stöd av den allmänna hänvisningsbestämmelsen skall t.ex. bestämmelserna om beskattning och finansiering av förmåner eller om samordning av förmånerna med andra sociala förmåner tillämpas som sådana. Det arbetsmarknadsstöd som betalats under tiden för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte utgör enligt detta skattepliktig inkomst, och ersättningen för uppehälle är skattefri inkomst. I fråga om samordningen av sociala förmåner kan t.ex. nämnas 43 a § folkpen-

sionslagen. Enligt den skall, om någon som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte retroaktivt beviljas invalidpension för samma tid som han eller hon har fått arbetsmarknadsstöd på grund av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, den retroaktiva pensionen betalas till Folkpensionsanstalten, till den del pensionen motsvarar beloppet av det arbetsmarknadsstöd som har betalats ut för samma tid.

I 3 mom. föreslås en hänvisning till socialvårdslagstiftningen och lagen om arbetskraftsservice (1005/1993).

Avsikten är att genom en ändring av socialvårdslagen (710/1982) definiera arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som sådan socialservice som kommunen är skyldig att ordna. Enligt 1 § 2 mom. socialvårdslagen tillämpas bestämmelserna i socialvårdslagen på socialvård till den del något annat inte bestäms genom lag. En hänvisning till socialvårdslagen är nödvändig för att det inte skall bli oklart vem som i kommunen har hand om uppgifter som gäller verkställigheten av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte och uppgörandet av aktiveringsplaner. Enligt 6 § socialvårdslagen sköts dessa uppgifter i kommunen av ett kollegialt organ som kommunen utser. Socialvårdslagen innehåller också bestämmelser om delegering av uppgifter. När det gäller förslaget till lag om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte har det inte till denna del ansetts nödvändigt med bestämmelser som avviker från den övriga socialvårdslagstiftningen.

Den 1 januari 2001 träder lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000) i kraft. Precis som socialvårdslagen är denna lag en allmän lag som tillämpas om inte något annat bestäms i lag. Lagen tillämpas både på socialvård som ordnas av myndigheter och på socialvård som ordnas av privata, om inte något annat följer av lagen. I lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården ingår de juridiska principerna i anknytning till klientens medbestämmande och rättsskydd samt bemötandet av klienten inom socialvården. Genom lagen klargörs växelverkan och samarbetet mellan klienten och socialvården. Ordlandet av socialvården skall grunda sig på beslut. I lagen ingår också bestämmelser om den plan

som skall göras upp tillsammans med klienten samt bestämmelser som betonar klientens självbestämmanderätt och rätt att få uppgifter. Lagen innehåller också bestämmelser om sekretess och utlämnande av sekretessbelagda uppgifter samt om handräckning och myndigheternas rätt att få uppgifter.

Eftersom lagstiftningen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården är ny är det ändamålsenligt att hänvisa till den även om den också utan hänvisningar skulle komma att iakttas vid ordnandet av socialvården, om inte något annat bestäms särskilt.

2 kap. Verkställande

5 §. *Uppgörande av aktiveringsplan.* I uppgörandet av en aktiveringsplan deltar, utöver den berörda personen själv, kommunen och arbetskraftsbyrån. I praktiken betyder detta att en socialarbetare och en arbetskraftskonsulent gör upp planen tillsammans med personen i fråga. När planen bereds kan sakkunskapen hos andra myndigheter, t.ex. kommunens hälsovårdsväsende, utnyttjas. Även om lagen inte absolut reglerar hur många myndighetsrepresentanter som tillsammans med den berörda personen skall delta i uppgörandet av en aktiveringsplan, är det i regel motiverat att bara arbetskraftskonsulenten och socialarbetaren är närvarande, utöver personen själv.

En enskild aktiveringsplan görs upp för en viss tid. Vid behov ändras planen med beaktande av proceduren för uppgörande av en aktiveringsplan. Syftet med aktiveringsplanen och de åtgärder den innehåller är att hjälpa personen i fråga in på arbetsmarknaden. Vid tillämpningen av lagstiftningen om utkomstskydd för arbetslösa anses den som har uppfyllt arbetsvillkoret ha kommit in på arbetsmarknaden. Därför föreslås i 1 mom. att aktiveringsplanen skall vara i kraft till dess att personen i fråga uppfyller det arbetsvillkor som är en förutsättning för inkomstrelaterad arbetslöshetsdagpenning eller grunddagpenning.

Den person för vilken en aktiveringsplan görs upp är kund hos arbetskraftsbyrån eller klient hos kommunens socialförvaltning. Den myndighet vars kund eller klient personen har varit är skyldig att vidta åtgärder för att

göra upp en aktiveringsplan.

I fråga om personer som får arbetsmarknadsstöd skall arbetskraftsbyrån utan dröjsmål vidta åtgärder för uppgörande av en aktiveringsplan när arbetskraftsbyrån har fått ett meddelande från Folkpensionsanstalten om att villkoren för tillämpningen av denna lag uppfylls.

I fråga om personer som får sin huvudsakliga utkomst i form av utkomststöd följer kommunens socialförvaltning upp att tiderna enligt lagen uppfylls. När villkoren är uppfyllda är kommunens socialförvaltning skyldig att utan dröjsmål vidta åtgärder för uppgörande av en aktiveringsplan.

Med åtgärder för uppgörande av en aktiveringsplan avses att den ansvariga myndigheten kallar den andra myndigheten och den berörda personen till ett gemensamt möte för att göra upp planen. Den myndighet som tar initiativet är också skyldig att vid behov bereda ärendet på förhand tillsammans med den andra myndigheten.

I 12 § föreslås bestämmelser om myndigheternas rätt att av varandra få uppgifter som behövs för uppgörandet av planen.

Kommunen och arbetskraftsbyrån kan utarbeta allmänna förhållningsregler när det gäller det praktiska genomförandet av verksamhet enligt denna paragraf. Allmänna principer för uppgörandet av aktiveringsplaner kan också behandlas i en rehabiliteringssamarbetsgrupp som avses i lagen om rehabiliteringssamarbete (604/1991).

Innan en aktiveringsplan börjar göras upp skall arbetskraftsbyrån eller kommunen försäkra sig om att personen i fråga har deltagit i en intervju för arbetssökande eller att en plan för arbetssökande har gjorts upp tillsammans med honom eller henne i enlighet med den föreslagna 3 §. En intervju eller plan för arbetssökande har i praktiken ändå inte kunnat göras i de fall då en person som på grund av arbetslöshet får utkomststöd inte har registrerat sig som arbetslös arbetssökande vid en arbetskraftsbyrå. I sådana fall skall kommunen avvika från huvudregeln vidta åtgärder för uppgörande av en aktiveringsplan, trots att intervjuerna och planerna, som kommer i första hand, inte har gjorts. En bestämmelse om detta föreslås i 4 mom.

Planen avbryts om personen annat än till-

fälligt får sysselsättning i arbete eller företagsverksamhet. Likaså avbryts aktiveringsplanen för en person som inleder studier på heltid som leder till ett yrke eller en examen. På yrkande av den berörda personen skall arbetskraftsbyrån eller kommunen utfärda ett skriftligt beslut om avbrytandet av planen. Om arbetet eller studierna upphör eller avbryts innan personen i enlighet med 1 mom. har kommit in på arbetsmarknaden, fortsätter den avbrutna planen, som givetvis också ändras vid behov. Om fortsättningen skall avtalas med personen i fråga sedan han eller hon på nytt har anmält sig som arbetslös arbetsökande eller söker utkomststöd.

6 §. *Anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.* Kommunen kan ordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte tillsammans med andra kommuner enligt det som i 10 kap. kommunallagen bestäms om samarbete mellan kommuner.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte kan också ordnas genom att kommunen ingår avtal om saken med en registrerad förening, en registrerad stiftelse eller ett registrerat religionsfund. Eftersom arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte handlar om en åtgärd som inte vidtas i ett tjänsteförhållande eller ett arbetsförhållande enligt lagen om arbetsavtal, är det inte ändamålsenligt att ordna verksamheten i företaget som skall gå med vinst. Bestämmelsen motsvarar huvudsakligen bestämmelsen om kommunens skyldighet i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992), fränsett att verksamheten inte får anskaffas från ett företag.

Fullgörandet av kommunens skyldighet kan organiseras på olika sätt i kommunerna. Även om uppgörandet av aktiveringsplaner vanligen är organiserat på så sätt att det hör till socialförvaltningens uppgifter och även om kostnaderna för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ersätts med statsandelar för social- och hälsovården, är det motiverat att ordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte vid olika enheter inom kommunen.

Kommunen har ingen skyldighet att ordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i de fall enligt 20 § 1 mom. där en person har giltigt skäl att vägra delta i verksamheten eller att avbryta den. Det är inte ändamålsenligt att

ordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte om en person arbetar minst det antal timmar som den arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som skall ordnas för honom eller henne skulle pågå, dvs. minst 8 timmar i veckan. Om personen i fråga är företagare på heltid, studerar på heltid eller deltar i en arbetskraftspolitisk åtgärd är kommunen inte heller skyldig att ordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Kommunen behöver inte heller ordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i de fall som avses i 8 § 4 mom., om kommunen bedömer att personen inte direkt kan delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte av orsaker som har samband med funktionsförmågan eller hälsotillståndet.

7 §. *Arbetskraftsbyrå som deltar i uppgörandet av en aktiveringsplan.* I paragrafen föreslås att den arbetskraftsbyrå till vars verksamhetsområde personens hemkommun hör skall delta i uppgörandet av en aktiveringsplan.

Det stora flertalet arbetslösa arbetsökande registrerar sig vid arbetskraftsbyrån i hemkommunen. Enskilda kunder får likväl fritt välja vilken arbetskraftsbyrås tjänster de anlitar. Denna princip uttalas i förordningen om arbetskraftsservice (1251/1993), enligt vars 16 § 1 mom. en kund oberoende av vilket verksamhetsområde arbetsförvaltningens verksamhetsenheter har kan få service i det verksamhetsställe som tillhandahåller sådan. En del av de arbetsökande är med stöd av den nämnda bestämmelsen av olika orsaker registrerade vid någon annan arbetskraftsbyrå än den i hemkommunen. Enligt förslaget skall arbetskraftsbyrån i kundens hemkommun också i dessa fall av praktiska orsaker delta i uppgörandet av en aktiveringsplan.

För att en plan skall kunna göras upp måste tillräckliga uppgifter om kunden finnas att tillgå. Därför föreslås att uppgifter om den arbetsökande utan hinder av sekretessbestämmelserna överförs från den arbetskraftsbyrå där personen söker arbete till den arbetskraftsbyrå till vars verksamhetsområde personens hemkommun hör.

3 kap. **Aktiveringsplan**

8 §. *Planens innehåll.* En aktiveringsplan

görs upp i samarbete mellan den berörda personen, Arbetskraftsbyrån och kommunen. I praktiken företräds kommunen av en socialarbetare och Arbetskraftsbyrån av en arbetskraftskonsulent när aktiveringsplanen görs upp.

Avsikten är att först kartlägga uppgifter om personens utbildning och yrkeskarriär samt bedöma i vilken mån planer för arbetssökande och eventuella andra planer avsedda att stödja sysselsättningen och livskompetensen har förverkligats. Detta antecknas i aktiveringsplanen.

Härefter bedöms möjligheterna att inkludera arbetsförvaltningens sysselsättningsfrämjande åtgärder i aktiveringsplanen. Observera att möjligheten till sammansatt stöd i många fall öppnar sig för en långtidsarbetslös samtidigt som en aktiveringsplan skall göras upp för honom eller henne. Det sammansatta stödet och arbetsförvaltningens övriga sysselsättningsfrämjande åtgärder är primära i en aktiveringsplan jämfört med arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Om en person inte direkt kan erbjudas arbete eller sysselsättningsfrämjande åtgärder, skall han eller hon erbjudas arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Om det anses att en person på grund av sociala, hälsomässiga eller andra jämförbara orsaker ännu inte kan delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, skall han eller hon i aktiveringsplanen erbjudas andra social- och hälsovårdstjänster. De erbjudna åtgärderna och tjänsterna antecknas i aktiveringsplanen.

Åtgärderna enligt andra tidigare planer fortsätter vid behov även om en aktiveringsplan görs upp för en person. Tidigare överenskomna åtgärder kan inkluderas som en del av aktiveringsplanen, om åtgärderna anses stödja personens sysselsättningsförutsättningar.

I en aktiveringsplan kan utöver sysselsättningsfrämjande åtgärder eller arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte samtidigt ingå socialservice och hälsovårds-, rehabiliterings- och utbildningstjänster enligt övrig lagstiftning. I fråga om finansieringen av samt ansvaret för ordnandet av denna service gäller det som särskilt bestäms i lagen om servicen i fråga. Avsikten är inte att genom denna lag ändra kommunens skyldighet att ordna

eller personens rätt att få servicen i fråga.

Vid bedömningen av vilka tjänster och åtgärder som skall ingå i aktiveringsplanen skall de kända faktorer som direkt påverkar personens ställning på arbetsmarknaden beaktas. Om det i samband med uppgörandet av en aktiveringsplan konstateras att personen i fråga inom tre månader kommer att inleda t.ex. beväring- eller civiltjänst eller moderskapsledighet eller gå i pension, skall arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte inte tillhandahållas honom eller henne, eftersom arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte enligt 13 § 2 mom. skall vara i minst tre månader.

Avsikten är att uppgörandet av en aktiveringsplan skall basera sig på gemensamma bedömningar och på samarbete. I denna paragraf är det meningen att bestämma vilken instans som i sista hand bedömer om en viss åtgärd eller service skall användas.

Det är inte meningen att genom denna lag ändra på Arbetskraftsförvaltningens och den kommunala socialförvaltningens inbördes behörighet. Arbetskraftsmyndigheterna beslutar i enlighet med den nuvarande lagstiftningen om sina egna åtgärder, vilket innebär att åtgärder tillhandahålls inom ramen för de anslag som har reserverats för detta. Tillgången till åtgärder påverkas t.ex. också av om man för en person som har rätt till sammansatt stöd hittar en arbetsgivare som anställer honom eller henne.

Kommunen bestämmer om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller annan socialservice eller andra hälsovårds-, rehabiliterings- och utbildningstjänster som den är skyldig att ordna skall ingå i aktiveringsplanen. Syftet med de övriga tjänster som ingår i en aktiveringsplan är att förbättra personens funktionsförmåga så att han eller hon kan delta i sådan sysselsättningsfrämjande verksamhet eller arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som arbetsförvaltningen ordnar. När en aktiveringsplan görs upp kan personen i fråga också informeras om andra möjligheter att förbättra sina sysselsättningsförutsättningar, t.ex. möjligheten att ansöka om rehabiliteringstjänster finansierade av Folkpensionsanstalten.

För att en bra aktiveringsplan skall kunna göras upp krävs sedvanligt samarbete mellan kommunen och Arbetskraftsbyrån samt gott

samarbete med den berörda personen. Aktiveringsplanen är avsedd att undertecknas av kommunen, Arbetskraftsbyrån och personen i fråga.

9 §. *Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i aktiveringsplanen.* Aktiveringsplanen kan innehålla arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, om personen i fråga inte har kunnat tillhandahållas Arbetskraftsförvaltningens primära åtgärder.

Om innehållet i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte bestäms i 4, 5 och 6 kap. i denna lag. Avsikten är att i aktiveringsplanen skriva in de viktigaste detaljerna i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte.

I aktiveringsplanen skall noggrant beskrivas vad arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte innehåller. Om arbetsverksamheten innehåller verksamhet av olika slag, skall innehållet i sin helhet anges i planen. Dessutom skall i planen anges var verksamheten ordnas. Om verksamheten bedrivs i kommunen, skall det noggrant preciseras i vilken del av kommunens organisation det sker. Om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte bedrivs i en förening, en stiftelse eller ett religions-samfund skall detta nämnas. Består den ovan nämnda organisationen av flera enheter skall ett exaktare verksamhetsställe ingå i planen.

Längden på arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte kan i aktiveringsplanen differentieras på så sätt att antalet dagar med arbetsverksamhet är färre och andra behövliga tjänster fler i början. Efter hand som personens färdigheter förbättras kan antalet dagar med arbetsverksamhet utökas. Arbetskraftsförvaltningens primära sysselsättningsfrämjande åtgärder kan inkluderas i planen genast eller efter det att arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte har genomförts.

I aktiveringsplanen skall ingå den tid per dag och vecka då arbetsverksamheten pågår. Denna tid kan variera under perioden med arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Innehållet i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte kan variera under perioden. Längden per vecka kan variera från en till fem dagar, och minimiantalet timmar med arbetsverksamhet är fyra per dag.

Tidpunkten då arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte börjar samt verksamhetens totala längd skall antecknas i aktiveringsplanen för

att grunderna för kommunens och statens skyldighet att betala förmåner och ersättningar skall kunna påvisas skriftligen.

I aktiveringsplanen kan utöver arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte antecknas annan socialservice och andra hälsovårds-, rehabiliterings- och utbildningstjänster.

En period med arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte skall enligt 13 § vara minst tre och högst 24 månader lång. Det är inte ändamålsenligt att fastslå en period med arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte för kortare tid än tre månader, eftersom de som deltar i verksamheten vanligen behöver ett avsevärt stöd utifrån för att förbättra sina färdigheter att söka arbete. Avsikten är att ange periodens exaktare längd i aktiveringsplanen. När längden bestäms skall personens utbildning, yrkeskarriär och möjligheter att i framtiden få arbete eller delta i sysselsättningsfrämjande åtgärder beaktas. När perioden med arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är slut skall de som har gjort upp aktiveringsplanen mötas för att bedöma effekterna av verksamheten och besluta om fortsättningen. Om perioden av arbetsverksamhet i planen bestäms räckta längre än tre månader, är det motiverat att bestämma fler utvärderingstidpunkter då man försöker få med personen i Arbetskraftsförvaltningens primära åtgärder eller anvisa honom eller henne arbete.

Avsikten är att förplikta Arbetskraftsbyrån och kommunen att informera personen i fråga om de förmåner och ersättningar som betalas för deltagande i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Informationsskyldigheten enligt denna paragraf innebär att personen informeras om de grunder enligt vilka förmåner och ersättningar betalas. I fråga om reseersättningar betyder detta att personen skall informeras om att resekostnader som uppkommer på grund av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ersätts enligt det billigaste färd sättet.

Om det när arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ordnas är ändamålsenligt att avvika från aktiveringsplanen, skall en ny aktiveringsplan göras upp. Om en ändring som gäller längden per dag eller vecka i fråga om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är ringa och inte ändrar arbetsverksamhetens totala längd under hela perioden, behöver ing-

en ny aktiveringsplan göras upp. Inte heller en liten ändring av innehållet i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte förutsätter någon revidering av aktiveringsplanen.

När perioden av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte löper ut, skall arbetskraftsbyrån, kommunen och den berörda personen mötas för att bedöma arbetsverksamhetens effekter på personens sysselsättningsmöjligheter och besluta om fortsättningen. Detta betyder att det görs upp en ny aktiveringsplan för vars innehåll gäller samma bestämmelser som i fråga om den tidigare aktiveringsplanen. En strävan skall vara att vid revideringen av aktiveringsplanen kunna erbjuda personen arbete eller arbetsförvaltningens sysselsättningsfrämjande åtgärder, som är primära i förhållande till arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Avsikten är inte att med lagen sätta ett tak för hur ofta en aktiveringsplan som innehåller arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte kan revideras.

10 §. *Skyldighet att delta i uppgörandet av en aktiveringsplan.* Eftersom en aktiveringsplan kan ersätta en reviderad plan för arbetsökande enligt lagen om arbetskraftsservice och eftersom meningen också i övrigt är att på aktiveringsplaner tillämpa liknande procedurer som i fråga om arbetsförvaltningens planer, bestäms i denna paragraf om en liknande skyldighet för den som uppfyller villkoren i lagens tillämpningsområde att delta i uppgörandet av en aktiveringsplan som skyldigheten för en arbetslös arbetssökande att delta i uppgörandet av en plan för arbetsökande. Därför föreslås i denna proposition också en ändring av bestämmelsen om samarbetskyldighet i 10 e § lagen om arbetskraftsservice.

För en mottagare av arbetsmarknadsstöd som vägrar att delta i uppgörandet av en aktiveringsplan bestäms en tid på två månader under vilken till honom eller henne inte betalas ersättning. Utöver en direkt uttryckt vägran räknas vid tillämpningen av bestämmelsen som vägran även situationer där personen i fråga inte infinner sig till ett avtalat möte för uppgörande av en aktiveringsplan om vilket han eller hon har informerats eller vägrar att lämna upplysningar som är nödvändiga för uppgörandet av planen eller vägrar att underteckna aktiveringsplanen. Som vägran

räknas däremot givetvis inte en situation där personen på förhand meddelar arbetskraftsbyrån att han eller hon på grund av sjukdom, arbete, studier eller en orsak som har samband med arbetssökande eller förbättrandet av arbetsmarknadsfärdigheterna är förhindrad att delta i uppgörandet av en plan vid den angivna tidpunkten. Då flyttas uppgörandet av planen fram. Om det finns orsak att tvivla på sanningshalten i det skäl som personen framför eller om personen upprepade gånger flyttar fram uppgörandet av planen, kan arbetskraftsbyrån eller arbetskraftskommissionen i enlighet med 29 § lagen om arbetsmarknadsstöd och 28 § 4 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa kräva att personen företer en utredning som avses i de nämnda bestämmelserna, t.ex. ett läkarintyg över sin sjukdom.

Om hur ansökan om arbete hålls i kraft när en person vägrar bestäms i 10 b § 2 mom. och den föreslagna 10 e § i lagen om arbetskraftsservice.

I fråga om utkomststödet bestäms om påföljderna i 10 § lagen om utkomststöd, som det enligt förslaget skall hänvisas till i denna paragraf. Lagen om utkomststöd föreslås bli ändrad på så sätt att om någon vägrar delta i uppgörandet av en aktiveringsplan, kan beloppet av utkomststödet grunddel för denna person sänkas med högst 20 %, förutsatt att sänkningen inte äventyrar den utkomst som oundgängligen behövs för att trygga ett människovärdigt liv och att sänkningen inte heller i övrigt kan anses oskälig. Sänkningen kan göras för högst två månader åt gången.

11 §. *Aktiveringsplanens rättsverkningar.* Personen i fråga har rätt till de tjänster som ingår i aktiveringsplanen enligt vad som särskilt bestäms i de lagar som gäller dem. Avsikten är inte att i detta sammanhang ändra de bestämmelser om kommunens skyldighet att ordna service vilka följer av andra lagar. Aktiveringsplanen påverkar inte heller en persons rätt att få och kommunens skyldighet att ordna service som ingår i andra planer.

Ingår det sysselsättningsfrämjande åtgärder i aktiveringsplanen, har de enskilda kunderna inom ramen för de anslag som anvisats för arbetskraftsbyråns bruk och inom ramen för användningsgrunderna för dessa anslag rätt till de åtgärder som anges i 2 § 10 punkten

och avtalas i aktiveringsplanen. I planen bedöms hur ändamålsenliga den arbetskraftsservice och de övriga åtgärder som står till buds är. En arbetskraftsbyrå har således ingen möjlighet att förvägra en kund en tjänst eller åtgärd som finns i planen, om kunden uppfyller villkoren och arbetskraftsbyrån förfogar över anslag för att tillhandahålla tjänsten eller åtgärden. En enskild kunds rätt till de åtgärder som ingår i planen bestäms sålunda på samma sätt som i 10 c § 3 och 4 mom. lagen om arbetskraftsservice bestäms om en reviderad plan för arbetssökande.

12 §. *Rätt till sekretessbelagda uppgifter samt registrering av aktiveringsplanen.* Personuppgiftslagen (523/1999) är en allmän lag om behandling av personuppgifter. Syftet med personuppgiftslagen är att genomföra de grundläggande fri- och rättigheter som tryggar skydd för privatlivet samt övriga grundläggande fri- och rättigheter som tryggar skyddet för den personliga integriteten vid behandling av personuppgifter samt att främja utvecklandet och iakttagandet av god informationshantering. Vid behandling av personuppgifter iaktas vad som bestäms i personuppgiftslagen, om inte annat bestäms någon annanstans i lag. Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) är liksom en allmän lag som tillämpas om inte något annat bestäms särskilt.

Inom socialvården, liksom också inom hälso- och sjukvården, finns många specialbestämmelser om behandlingen av känsliga och sekretessbelagda uppgifter. Dessa bestämmelser kompletterar de ovan avsedda allmänna lagarna, eller också innehåller de undantag från dem. Den 1 januari 2001 träder lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården i kraft. I den bestäms om skyldigheten att hemlighålla socialvårdsuppgifter, om tystnadsplikt, om utlämnande av sekretessbelagda personuppgifter, om registrering och förvaring av personuppgifter, om informationsskyldigheten och om rätten till insyn för klienter inom socialvården.

Kompletterande bestämmelser inom arbetskraftsförvaltningen finns i 6 kap. lagen om arbetskraftsservice. Kapitlet gäller datasekretess. I lagens 19 § bestäms om personregister för arbetskraftsservicen och i 20 § om tystnadsplikt. I förordningen om ett data-

system för arbetskraftsservicen (1254/1993) ingår dessutom närmare bestämmelser om systemet.

Eftersom åtgärderna i den föreslagna lagen utgör en del av antingen arbetskraftsförvaltningens eller den kommunala socialvårdens verksamhet är det ändamålsenligt att gällande bestämmelser om socialvård och arbetskraftsförvaltning iaktas i fråga om datasekretess och behandling av personuppgifter samt frågor i anknytning till detta. Givetvis skall också personuppgiftslagen och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet tillämpas till den del inga undantag ingår i de ovan nämnda speciallagarna.

I lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte föreslås bestämmelser bara om sådan behandling av personuppgifter och sådan datasekretess som behövs på grund av de nya åtgärder som föreslås i lagen.

I denna paragraf föreslås bestämmelser om rätten för dem som deltar i uppgörandet av en aktiveringsplan att få och lämna uppgifter. I uppgörandet av planen deltar, utöver den berörda personen, arbetskraftsbyrån och kommunens socialförvaltning. Som sakkunnig kan också t.ex. en läkare delta. När den berörda personen själv deltar i processen bör det inte uppstå några problem i fråga om det informationsutbyte som sker mellan de olika instanserna i syfte att få till stånd en gemensam aktiveringsplan. I regel lämnar personen själv de uppgifter som behövs.

I lagen föreslås likväl en bestämmelse om att sådana nödvändiga uppgifter som behövs för uppgörandet av aktiveringsplanen får lämnas utan hinder av sekretessbestämmelserna. Detta för att det inte skall uppstå svårigheter vid uppgörandet av en aktiveringsplan, om personen i fråga inte vill eller kan berätta saker som påverkar aktiveringsplanens innehåll. Bestämmelsen underlättar också informationsutbytet mellan dem som är med om att göra upp planen när det gäller att uttrycka känsliga och sekretessbelagda uppgifter vid bedömningen av vilka åtgärder personen kan delta i.

I bestämmelsen skall enligt förslaget också registreringen av undertecknade aktiveringsplaner nämnas. Eftersom en aktiveringsplan görs upp i samarbete är det motiverat att föra in den både i socialvårdens personregister

och i personregistret för arbetskraftsservicen. I fråga om dessa register iakttas vad som särskilt bestäms om dem.

4 kap. **Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte**

13 §. *Verkställande.* Syftet med arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är att förbättra en persons livskompetens och funktionsförmåga för att han eller hon skall kunna få arbete, söka in till utbildning eller delta i sysselsättningsfrämjande åtgärder som arbetsförvaltningen ordnar.

När innehållet i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte bestäms skall villkoren i 1 mom. beaktas, dvs. verksamheten skall på alla sätt stödja personens inträde på arbetsmarknaden. Att innehållet i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte noggrant beskrivs i aktiveringsplanen innebär att den detaljerade planeringen av verksamhetens innehåll ankommer på de lokala aktörerna, dvs. i praktiken socialförvaltningen, arbetskraftsbyrån och den berörda personen själv. Detta gör det möjligt att skraddarsy verksamhetens innehåll i detalj och målinriktat på ett sådant sätt att syftet med denna lag uppnås. Det går inte att i lag ange alla de verksamhetsformer som kan tillämpas på det lokala planet. Enligt rådande fungerande praxis kunde uppgifter inom arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte t.ex. vara att hjälpa till vid måltider, utomhusvistelse och stimulerande verksamhet på sjukhus, barndaghem och inrättningar för äldreomsorg, hjälpa till inom hemtjänsten t.ex. vid storstädning hemma hos hemtjänstens kunder, hjälpa till inom fastighetsskötseln t.ex. med att iståndsätta kommunala verks och inrättnings byggnader, gårdar, parker och skogar och göra dem trivsammare samt hjälpa till inom den separata insamlingen och komposteringen av bioavfall.

Begränsningen av längden per dag, vecka och år anges på lagnivå så smidigt som möjligt för att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte skall kunna skraddarsys såväl för personer med stora svårigheter att klara av sina dagliga göromål som för personer som trots sin tidigare långa arbetshistoria riskerar att slås ut på grund av arbetslöshet.

Den maximi- och minimilängd på perioden

av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som föreslås i 2 mom. bestäms enligt hur snabbt det anses motiverat att på nytt utvärdera en persons livssituation. För att arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte skall ha en positiv inverkan på personens sysselsättningsförutsättningar, får perioden av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte inte vara kortare än tre månader. Eftersom syftet med verksamheten är att förbättra den berörda personens situation och skapa förutsättningar för honom eller henne att få arbete eller delta i en sysselsättningsfrämjande åtgärd, har talet för en period av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte satts vid 24 månader. På så sätt går det att regelbundet bedöma effekterna av verksamheten.

Under en dag skall verksamheten enligt förslaget pågå i minst fyra timmar. Om arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte skall uppfylla de mål som anges i lagen kan det inte anses tillräckligt att verksamheten ordnas i korta avsnitt per dag.

14 §. *Begränsningar gällande arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.* Avsikten är inte att ordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte på så sätt att personen under hela perioden deltar i verksamheten fem dagar i veckan. Eftersom sammanhängande pauser i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte kan stå i strid med syftena med rehabiliteringen, är det ändamålsenligt att bestämma att en person kan delta högst 230 dagar under 12 månader. Detta hindrar att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte en längre tid ordnas fem dagar i veckan. Det är fråga om att ge den som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte en möjlighet till ledighet som liknar semester.

I fråga om längden per dag för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte tillämpas den allmänna regeln om ordinarie arbetstid i 6 § 1 mom. arbetstidslagen. Enligt paragrafen i fråga är den ordinarie arbetstiden högst åtta timmar om dygnet och 40 timmar i veckan. Längden per dag inbegriper inte den tid det tar för en person att resa mellan hemmet och det ställe där arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte sker.

Förbudet i 2 mom. att ersätta arbete som i en kommun utförs i tjänsteförhållande eller arbetsförhållande enligt lagen om arbetsavtal

gäller såväl de situationer där arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte sker i en kommun som de situationer där verksamheten sker någon annanstans, t.ex. i en registrerad förening. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte får inte ersätta tjänste- eller arbetsförhållanden eller minska arbete som utförs i tjänste- eller arbetsförhållande.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte kan enligt 3 mom. utan personens samtycke ordnas bara inom hans eller hennes pendlingsregion. Som pendlingsregion enligt denna lag räknas en pendlingsregion enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Enligt 10 § 1 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa betraktas såsom pendlingsregion, om inte något annat följer av särskilda skäl, en persons boningsort samt de orter där personer från boningsorten allmänt har sina arbetsplatser eller där det med motsvarande tidsåtgång och till motsvarande kostnader är möjligt att ha sin sedvanliga dagliga arbetsplats. I syfte att åstadkomma en enhetlig praxis fastställer arbetsministeriet utgående från arbetskraftskommissionernas beredning årligen föreskrifter om pendlingsområdena.

15 §. *Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i vissa fall.* Arbetslösa arbetssökande får rätt att anmäla sig hos arbetskraftsbyrån eller kommunen för deltagande i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte innan arbetslösheten har varat den tid som anges i 3 §. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ordnas bara om arbetskraftsbyrån och kommunen tillsammans finner det motiverat.

I denna bedömning skall beaktas hur länge personen har varit arbetslös och om han eller hon enligt arbetskraftsbyråns uppfattning kan erbjudas arbete eller sysselsättningsfrämjande åtgärder före de tider som i 3 § i denna lag anges för uppgörandet av en aktiveringsplan. Det är inte motiverat att ordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte om personen har varit arbetslös bara en kort tid eller om han eller hon inom en skälig tid kan erbjudas arbete eller sysselsättningsfrämjande åtgärder.

16 §. *Anmälan om att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte inleds.* I paragrafen bestäms att huvudförtroendemannen skall underrättas när arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte enligt aktiveringsplanen inleds. Eftersom arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

te inte utförs i tjänste- eller arbetsförhållande och inte heller kan ersätta arbete som utförs i tjänste- eller arbetsförhållande, är det nödvändigt att huvudförtroendemannen har en möjlighet att ge akt på hur verksamheten bedrivs. I fråga om syftena motsvarar bestämmelsen 10 § förordningen om arbetsmarknadsstöd, enligt vilken en kopia av arbetspraktikavtalet skall ges till förtroendemannen eller någon annan företrädare för arbetstagarerna på arbetspraktikplatsen.

I paragrafen föreslås ändå inte att en kopia av aktiveringsplanen skall sändas till huvudförtroendemannen, eftersom aktiveringsplanen kan innehålla också känsliga och sekretessbelagda uppgifter om social- och hälsovårdstjänster. Enligt det föreslagna 2 mom. underrättas huvudförtroendemannen innan en person inleder arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Kommunen får meddela namnet på den person som skall inleda verksamheten, verksamhetens innehåll enligt aktiveringsplanen, platsen där verksamheten ordnas samt inledningstidpunkten och periodens längd. Dessa uppgifter får kommunen lämna ut utan hinder av sekretessbestämmelserna, eftersom de är nödvändiga för att huvudförtroendemannen skall kunna ge akt på hur verksamheten bedrivs. Eftersom förfarandet med att underrätta huvudförtroendemannen och i synnerhet följderna av detta förfarande är förknippade med många praktiska utmaningar, är avsikten att synnerligen noggrant följa upp realiseringen av dessa frågor tillsammans med datasekretessmyndigheterna och arbetsmarknadsparterna.

I 3 mom. bestäms dessutom till vilken huvudförtroendeman anmälan görs i det fall att det råder oklarhet om vem som företräder dem som arbetar på den plats där arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte ordnas.

5 kap. Förmåner och ersättningar

17 §. *Utkomstskydd för den som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.* Utgångspunkten är att utkomsten för den som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte tryggas genom det förmånssystem som han eller hon har omfattats av direkt innan arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte inleddes. Utkomsten för den som får eller har

rätt till arbetsmarknadsstöd tryggas således genom arbetsmarknadsstöd. I 1 mom. föreslås en bestämmelse om detta. I 2 § 5 mom. föreslås en definition av den som har rätt till arbetsmarknadsstöd. Enligt definitionen anses en person t.ex. inte vara berättigad till arbetsmarknadsstöd, om han eller hon har ålagts att vara i arbete i tre månader på grund av upprepad vägran att ta emot arbete eller på grund av motsvarande förfarande, och inte heller en person under 25 år som inte har rätt till arbetsmarknadsstöd eftersom han eller hon har underlåtit att söka in till yrkesutbildning. Deras rätt till förmåner bestäms också under tiden för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte enligt lagstiftningen om utkomststöd.

Arbetsmarknadsstöd betalas enligt samma principer som i lagen om arbetsmarknadsstöd anges för arbetsmarknadsstöd som betalas till dem som deltar i arbetskraftspolitisk vuxenutbildning, arbetspraktik, yrkesvägledning och rehabilitering. Således tillämpas under tiden för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte inte den behovsprövning som avses i 24 § lagen om arbetsmarknadsstöd. Likaså betalas arbetsmarknadsstöd under tiden för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte utan hinder av bestämmelserna om självrisk och om vissa tider med avbrott i ersättningen. Vid tillämpningen av denna bestämmelse anses arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte pågå hela den period som i aktiveringsplanen anges som arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, och inte enbart de dagar då en person faktiskt deltar i verksamheten.

I 2 mom. bestäms om ersättning för uppehälle. Den som får arbetsmarknadsstöd har rätt till 30 mk i ersättning för uppehälle för de dagar han eller hon faktiskt deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Villkoret för att ersättning för uppehälle skall betalas är att personen får arbetsmarknadsstöd. Ersättning för uppehälle betalas alltså inte om en persons arbetsinkomst eller socialförmån är så stor att inget arbetsmarknadsstöd över huvud taget skall betalas. Ingen rätt till ersättning för uppehälle föreligger heller om utkomsten under tiden för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte tryggas genom utkomststöd eller genom arbetslöshetsdagpenning enligt 15 § samt det föreslagna 4

a § 3 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Ersättning för uppehälle betalas också till en person som får minskat eller samordnat arbetsmarknadsstöd. På denna punkt motsvarar förslaget regeringens separata propositioner till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (RP 158/2000 rd) och till lag om ändring av lagen om arbetsmarknadsstöd (RP 159/2000 rd), där motsvarande bestämmelse föreslås i fråga om tiden för arbetskraftspolitisk vuxenutbildning och arbetspraktik med arbetsmarknadsstöd.

Enligt det föreslagna 4 § 2 mom. tillämpas lagen om arbetsmarknadsstöd på ersättning för uppehälle samt på ärenden som gäller denna ersättning, om inte något annat följer av denna lag. Enligt hänvisningsbestämmelserna i 10 § 2 mom. och 11 a § lagen om arbetsmarknadsstöd tillämpas på ersättningen för uppehälle härvid också lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning och bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Avvikande från de arbetskraftspolitiska åtgärderna betalas ersättning för uppehälle under tiden för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte endast för andra kostnader för uppehälle än resekostnader. För resekostnaderna är den som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte berättigad till separat ersättning. Om reseersättning bestäms i 18 § och i lagen om utkomststöd.

Enligt det tillägg som föreslås i 10 a § lagen om utkomststöd betalas till den som får utkomststöd som sin huvudsakliga inkomst 30 mk i sysselsättningspenning för varje dag han eller hon deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

18 §. *Reseersättning.* Om reseersättning bestäms i det förslag till ändring av 10 a § lagen om utkomststöd som ingår i denna proposition.

Enligt förslaget till ändring betalar kommunen i form av utkomststöd ersättning för de resekostnader som arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte medför för en person som deltar i sådan verksamhet, oberoende av om arbetsverksamheten sker utanför den kommunala organisationen och oberoende av om personen på grund av deltagandet får ersättning för uppehälle av arbetsförvaltningen eller sysselsättningspenning av kommunen.

Att betala reseersättningen i form av utkomststöd är motiverat av den anledningen att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ordnas som ett led i socialförvaltningens verksamhet och också av den anledningen att många av dem som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte redan får eller tidigare har fått utkomststöd. Beviljandet av reseersättning i form av utkomststöd kan jämföras med beviljandet av förebyggande utkomststöd. Reseersättning som beviljas i form av utkomststöd är skattefri på samma sätt som övrigt utkomststöd.

Reseersättning betalas i enlighet med lagen om utkomststöd enligt det billigaste färd sättet.

6 kap. Vägran och avbrytande jämte påföljder

19 §. *Vägran och avbrytande.* I paragrafen bestäms hur vägran att delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller avbrytande av sådan verksamhet påverkar en persons rätt till arbetsmarknadsstöd eller utkomststöd. En person under 25 år som utan giltigt skäl vägrar delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller avbryter sådan verksamhet förlorar enligt 1 mom. för en viss tid sin rätt till arbetsmarknadsstöd, och utkomststödet grunddel kan sänkas enligt 2 mom. I 20 § föreslås bestämmelser om giltigt skäl att vägra delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller att avbryta den.

Påföljder när det gäller de nämnda förmånerna blir det således endast om en person vägrar delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller avbryter den innan han eller hon har fyllt 25 år.

Om en person utan giltigt skäl vägrar delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller avbryter den, blir följden enligt 1 mom. att ersättning inte betalas på två månader. Denna tid räknas från tidpunkten för vägran eller avbrytandet. Den föreslagna påföljden är densamma som enligt 17 § 2 mom., 18 § och 19 § 1 mom. lagen om arbetsmarknadsstöd följer av motsvarande förfarande när det gäller arbetskraftspolitiska åtgärder som berättigar till ersättning för uppehälle.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte utgör inte arbete, utbildning eller arbetskrafts-

politiska åtgärder enligt lagen om arbetsmarknadsstöd. Därför tillämpas i fråga om vägran att delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller avbrytande av verksamheten inte 15 § i den nämnda lagen, till den del i den bestäms om upphörande att stå till arbetsmarknadens förfogande eller om specialkrav i fråga om 18 - 24-åringar som saknar yrkesutbildning. Däremot kan vid tillämpningen av 20 § 3 mom. lagen om arbetsmarknadsstöd vägran att delta i eller avbrytande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte tillsammans med andra arbetsmarknadsförelser ses som ett förfarande som visar att en person inte vill ha arbete eller delta i utbildning.

Som vägran att delta i eller avbrytande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte räknas också vissa andra förfaranden än personens uttryckliga meddelande att han eller hon inte vill delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Som vägran eller avbrytande räknas också de situationer där en person låter bli att infinna sig på utsatt dag, inte utför avtalade uppgifter eller i övrigt förfar på ett sådant sätt att kommunen eller någon annan som ordnar arbetsverksamheten inte skäligen kan förutsättas kunna ordna en sådan verksamhet som beskrivs i aktiveringsplanen. Frånvaro till följd av sjukdom eller motsvarande kan vid tillämpningen av paragrafen givetvis inte ses som avbrytande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Därför föreslås att det i bestämmelsen uttryckligen skall sägas att avbrytandet skall vara av eget förvållande.

När det gäller utkomststödet bestäms om påföljderna i 10 § lagen om utkomststöd, till vilken hänvisas i denna lag. Avsikten är att i 10 § lagen om utkomststöd bestämma att beloppet av utkomststödet grunddel för en person som inte har fyllt 25 år kan sänkas med högst 20 %, om personen i fråga uppfyller villkoren i 3 § 1 mom. lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte och utan giltigt skäl vägrar att delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller avbryter sådan arbetsverksamhet. En förutsättning för sänkningen är dessutom att den inte äventyrar den utkomst som oundgängligen behövs för att trygga ett människovärdigt liv och att sänkningen inte heller i övrigt kan anses oskälig.

Sänkningen kan göras för högst två månader åt gången.

20 §. *Giltigt skäl att vägra delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller att avbryta den.* I paragrafen bestäms om giltiga skäl att vägra delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller att avbryta den utan att förlora rätten till arbetsmarknadsstöd. Enligt 5 mom. leder de föreslagna giltiga skälen till vägran eller avbrytande inte heller till att utkomststödet grunddel sänks.

Ett viktigt mål med arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är att förbättra den arbetslösas beredskap att komma ut på arbetsmarknaden eller att delta i de sysselsättningsfrämjande åtgärder som Arbetskraftsbyrån tillhandahåller. I 1 mom. föreslås bestämmelser om de situationer där en person är ute på arbetsmarknaden eller deltar i andra primära åtgärder i en sådan omfattning att det inte är ändamålsenligt att förutsätta att han eller hon deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ordnas minst en dag i veckan. Det är inte motiverat att kräva att en person som regelbundet utför mer lönearbete än så deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte vid sidan av sitt arbete. Därför föreslås i 1 mom. 1 punkten att den som är i annat än tillfälligt lönearbete mer än åtta timmar i veckan har rätt att vägra utan att rätten till förmånerna går förlorad. Vid tillämpningen av bestämmelsen räknas ett arbete som tillfälligt om det varar i kortare tid än en månad. I 2—4 punkten anges som giltiga skäl företagsverksamhet såsom huvudsyssla och studier på heltid samt deltagande i arbetspraktik, arbetskraftspolitisk vuxenutbildning, yrkesvägledning eller rehabilitering. Bestämmelsen gäller inte bara företagsverksamhet som redan har inletts, utan också förberedelser för sådan verksamhet. I fråga om såväl lönearbete som andra skäl som nämns i momentet jämföras redan inledd verksamhet med situationer där en person har blivit antagen eller vald till ett arbete, en utbildning eller en åtgärd som av orsaker som inte beror på personen själv ännu inte har börjat. Då förutsätts likväl att verksamheten i fråga inleds inom en nära framtid.

Enligt 2 mom. föreligger ett giltigt skäl om arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte till sin art eller sitt arrangemang är sådan att per-

sonen inte skäligen kan förutsättas delta i den. Enligt 1 punkten är ett skäl för vägran eller avbrytande att uppgifterna inom arbetsverksamheten inte lämpar sig för personen i fråga med tanke på hans eller hennes hälsotillstånd. Utgångspunkten för aktiveringsplanen och arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte är att den arbetslösa tillsammans med myndigheterna försöker hitta de bästa till buds stående medlen med vilka han eller hon kan ta sig in på arbetsmarknaden. Härvid är det klart att kommunen eller någon annan som ordnar arbetsverksamheten skall realisera arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte enligt aktiveringsplanen och lagstiftningen. Om den som ordnar arbetsverksamheten väsentligen försummar denna skyldighet, har den arbetslösa giltigt skäl att vägra delta i verksamheten eller att avbryta den.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte kan enligt 14 § 3 mom. ordnas utanför personens pendlingsregion bara med hans eller hennes samtycke. En person har rätt att ta tillbaka sitt samtycket när arbetsverksamheten redan har inletts och att avbryta arbetsverksamheten utan att förlora rätten till arbetsmarknadsstöd. En bestämmelse om detta föreslås i 20 § 3 mom.

Det är inte möjligt att uttömmande räkna upp alla giltiga skäl i lagstiftningen. Därför kan enligt 4 mom. också något annat skäl räknas som giltigt, förutsatt att det vad giltigheten beträffar är jämförbart med de skäl som anges i 1—3 mom. Vid bedömningen inom ramen för det föreslagna momentet av om ett skäl är giltigt eller inte är utgångspunkten arbetskraftspolitisk prövning. En person kan vägra delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller avbryta den, om han eller hon deltar i annan än i 1 mom. nämnd verksamhet som bedöms främja hans eller hennes arbetsmarknadsfärdigheter bättre än arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Likaså kan som giltigt skäl räknas en situation där en person visar att arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte inte alls främjar hans eller hennes inträde eller återinträde på arbetsmarknaden. Däremot räknas orsaker som är förknippade med den personliga situationen, t.ex. ordnandet av barndagvård eller svårigheter att ta sig fram, inte som giltiga skäl jämförbara med 1—3 mom. Till denna del

motsvarar propositionen principerna i lagstiftningen om utkomstskydd för arbetslösa. För att det skall kunna bestämmas en tid för vilken det inte betalas någon ersättning krävs likväl att personen i fråga har getts en skäligen tid att röja undan hindren.

21 §. *Upprepad vägran att delta i uppgörandet av aktiveringsplan eller i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.* Enligt lagstiftningen om utkomstskydd för arbetslösa kan en person på grund av upprepade arbetsmarknadsförseelser som visar på ovilja att ta emot arbete eller att delta i sysselsättningsfrämjande åtgärder påföras en skyldighet att vara i arbete. I fråga om åtgärderna enligt denna lag föreslås i 21 § 1 mom. en bestämmelse som motsvarar principerna i 11 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa och 20 § 2 och 3 mom. lagen om arbetsmarknadsstöd.

En person som upprepade gånger vägrar att göra upp en aktiveringsplan eller som innan han eller hon fyllt 25 år upprepade gånger vägrar delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller avbryter den, har inte rätt till arbetsmarknadsstöd förrän han eller hon har varit i arbete eller deltagit i utbildning enligt 10 § lagen om arbetsmarknadsstöd i minst tre månader. En förutsättning för att en skyldighet att vara i arbete skall kunna åläggas är att personen inte har haft ett giltigt skäl enligt 20 § för sitt förfarande. I överensstämmelse med tillämpningspraxis för utkomstskyddet för arbetslösa kan ett förfarande bara i undantagsfall anses förekomma upprepade gånger om det har förflutit längre tid än ett år mellan vägrandena eller motsvarande förfaranden.

En ytterligare förutsättning för att en person skall kunna åläggas att vara i arbete är att det av personens upprepade förfarande enligt 1 mom. 1 eller 2 punkten eller annars kan dras den slutsatsen att personen i fråga inte vill delta i åtgärder enligt denna lag vilka främjar hans eller hennes arbetsmarknadsfärdigheter (aktiveringsplan, arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte). Av en persons förfarande kan man på det sätt som avses i lagrummet annars sluta sig till hans eller hennes ovilja, om han eller hon t.ex. någon enstaka gång har vägrat att göra upp en aktiveringsplan och dessutom har vägrat att delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Likaså kan en person åläggas att vara i arbete efter

den första vägran eller det första avbrytandet, om han eller hon tidigare har vägrat ta emot ett arbete eller delta i en sysselsättningsfrämjande åtgärd eller har sagt upp sig från arbetet eller avbrutit en sysselsättningsfrämjande åtgärd.

Enligt 2 mom. kan beloppet av utkomststöddets grunddel för en person under 25 år sänkas med sammanlagt högst 40 %, om han eller hon upprepade gånger utan giltigt skäl vägrar göra upp en aktiveringsplan eller upprepade gånger vägrar delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. En förutsättning för sänkningen är dessutom att den inte äventyrar den utkomst som oundgängligen behövs för att trygga ett människovärdigt liv och att sänkningen inte heller i övrigt kan anses oskälig. Sänkningen kan göras för högst två månader åt gången.

7 kap. **Villkor gällande arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte**

22 §. *Skydd i arbete och företagshälsovård.* Eftersom arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte inte bedrivs i arbets- eller tjänsteförhållande, skall om säkerhetsbestämmelserna i anslutning till verksamheten föreskrivas separat. I paragrafen föreslås att lagen om skydd i arbete (299/1958) tillämpas på arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

På tillsynen över arbetarskyddet och på sökande av ändring tillämpas förordningen om tillsynen över arbetarskyddet beträffande personer, vilka icke står i tjänste- eller arbetsavtalsförhållande. Enligt förordningens 1 § tillämpas på personer som inte står i tjänste- eller arbetsavtalsförhållande lagen om tillsynen över arbetarskyddet på det sätt som bestäms i den nämnda förordningen.

Personer som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte omfattas av den kommunala hälso- och sjukvården. Avsikten är inte att tillämpa lagen om företagshälsovård (743/1978) på dem. Eftersom det om tillämpningsområdet i 1 § i den nämnda lagen bestäms att arbetsgivaren är skyldig att anordna företagshälsovård i de situationer där lagen om skydd i arbete skall iaktas, bör det i denna lag särskilt anges att lagen om företagshälsovård inte tillämpas på arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

23 §. *Olycksfallsförsäkring*. Eftersom arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte inte sker i arbets-, tjänste- eller något annat anställningsförhållande som omfattas av ett lagstadgat olycksfallsskydd enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948), föreslås i lagen en särskild bestämmelse om ordnandet av olycksfallsförsäkring. Enligt förslaget skall kommunen för olycksfall i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte för den som deltar i verksamheten ordna en sådan försäkring som avses i 57 § 1 mom. lagen om olycksfallsförsäkring till den del personen i fråga inte på andra grunder har rätt till ersättning enligt lagen om olycksfallsförsäkring. På så sätt är olycksfallsskyddet för dem som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte lika heltäckande som det lagstadgade olycksfallsskyddet. Försäkringen ersätter utöver olycksfall inom den egentliga arbetsverksamheten också olycksfall på resor i anslutning till arbetsverksamheten.

Också de förmåner som beviljas utifrån försäkringen motsvarar förmånerna enligt den lagstadgade arbetsolycksfallsförsäkringen. Utgående från försäkringen har man således som ersättning för inkomstbortfall rätt till bl.a. dagpenning och olycksfallspension och som ersättning för kostnader rätt till ersättning för alla kostnader för nödvändig vård och behandling. Också nödvändig rehabilitering på grund av olycksfallet samt menersättning på grund av bestående men skall ersättas.

Beloppet av de dagpenningar och de olycksfallspensioner som inom olycksfallsförsäkringen betalas som ersättning för inkomstbortfall bestäms enligt årsarbetsförtjänsten. Enligt 28 § lagen om olycksfallsförsäkring betraktas som årsarbetsförtjänst den arbetsförtjänst som arbetstagaren på grundval av sin arbetsförtjänst vid tiden för olycksfallet sannolikt skulle ha erhållit under en tidsperiod av ett år. I 6 mom. i den nämnda paragrafen bestäms om minimiårsarbetsförtjänsten, utifrån vilken förmånerna betalas om en persons årsarbetsförtjänst är lägre än detta belopp. Denna minimiårsarbetsförtjänst är 48 500 mk enligt 2000 års nivå. Inom en försäkring enligt 57 § lagen om olycksfallsförsäkring avtalas om årsarbetsförtjänsten när försäkring söks. Eftersom förmånerna för

dem som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i regel är lägre än den ovan avsedda minimiårsarbetsförtjänsten, föreslås i 2 mom. att som årsarbetsförtjänst används minimiårsarbetsförtjänsten enligt 28 § 6 mom. lagen om olycksfallsförsäkring.

8 kap. Finansiering

24 §. *Statlig ersättning*. Staten betalar kommunen 50 mk per dag i ersättning för varje person som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Ersättningen betalas av arbetsministeriets sysselsättningsanslag. Ersättningen betalas i efterskott för de dagar personen i fråga har deltagit i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Kommunen söker ersättning hos arbeidskraftsmyndigheterna.

Enligt 2 mom. bestäms om beviljande och utbetalning av statlig ersättning genom förordning av statsrådet. Genom förordning föreskrivs om ansökningsförfarandet, den arbeidskraftsmyndighet som beviljar och betalar ersättning, de utredningar som skall begäras av kommunen samt de situationer då betalningen avbryts eller en ersättning som betalats utan grund återkrävs. Procedurerna är avsedda att vara enhetliga med dem som tillämpas i fråga om beviljandet och utbetalningen av sysselsättningsstöd enligt sysselsättningslagen och sysselsättningsförordningen. Enligt en vedertagen tolkning skall om skyldigheten att betala ränta och dröjsmålsränta bestämmas i lag. Därför föreslås i momentet en bestämmelse enligt vilken samma bestämmelser som gäller i fråga om sysselsättningsstöd också skall tillämpas i fråga om räntor och dröjsmålsräntor på återkrav av statlig ersättning som har betalats utan grund.

25 §. *Statsandel för social- och hälsovården*. Statsandelen räknas utifrån kommunernas kostnader för uppdraget av aktiveringsplaner och ordnandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, minskade med den ersättning enligt 24 § som betalas av arbetsministeriets sysselsättningsanslag. På basis av detta ökas statsandelen för social- och hälsovården på årsnivå med 21 milj. mk genom att kommunernas kalkylerade kostnader för socialvård till åldersgruppen 7—64-åringar höjs med 22 mk per invånare.

Statsandel för social- och hälsovården betalas för ordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte också i de fall då själva verksamheten har realiserats någon annanstans inom den kommunala organisationen än inom social- och hälsovården.

9 kap. Särskilda bestämmelser

26 §. *Arbetskraftspolitiskt utlåtande.* Enligt 3 § 3 mom. och 34 § lagen om arbetsmarknadsstöd skall Arbetskraftsbyrån eller Arbetskraftskommissionen ge ett bindande utlåtande till Folkpensionsanstalten om de Arbetskraftspolitiska förutsättningarna för en förmån. Ett utlåtande ges enligt 4 § 2 mom. på motsvarande sätt också om arbetsmarknadsstöd som betalas under tiden för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Dessutom föreslås att Arbetskraftsbyrån eller Arbetskraftskommissionen ger ett bindande utlåtande om de villkor som anges i denna lag i fråga om vägran att göra upp en aktiveringsplan (10 § 2 mom.), arbetsverksamhetsperiodens början och slut (17 § 1 mom.), effekterna av vägran att delta i arbetsverksamhet eller avbrytande av den (19 § 1 mom.), giltigt skäl att vägra delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller att avbryta den (20 § 1—4 mom.) och upprepad vägran att göra upp aktiveringsplan eller delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (21 § 1 mom.). Om uppgiftsfördelningen mellan Arbetskraftsbyrån och Arbetskraftskommissionen och om givande av utlåtanden bestäms i förordningen om Arbetskraftskommissioner (1681/1993).

27 §. *Folkpensionsanstaltens skyldighet att lämna uppgifter.* I paragrafen bestäms om Folkpensionsanstaltens skyldighet att lämna uppgifter. Folkpensionsanstalten skall lämna Arbetskraftsbyråerna uppgifter om dem som har börjat omfattas av lagens tillämpningsområde utifrån de dagar för vilka arbetslöshetsförmåner har betalats. Eftersom en aktiveringsplan enligt 5 § 2 mom. skall göras upp utan dröjsmål, bestäms i paragrafen inte bara om innehållet i skyldigheten att lämna uppgifter utan också om den tid inom vilken Folkpensionsanstalten senast skall lämna uppgifterna till Arbetskraftsbyråerna.

28 §. *Ändringssökande.* I paragrafen föreslås att en person skall kunna söka ändring i

fråga om sanktioner i anknytning till uppgörandet av en aktiveringsplan, utkomstskyddet i anknytning till arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, reseersättningar samt påföljder i anknytning till vägran att delta i och avbrytande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

När det gäller en sänkning av utkomststödet grunddel samt sysselsättningspenningar och reseersättningar är förfarandet för sökande av ändring detsamma som i fråga om beslut om utkomststöd. På sökande av ändring tillämpas 7 kap. socialvårdslagen, enligt vilket ett beslut av en kommun kan överklagas hos länsrätten, som numera har ersatts av förvaltningsdomstolen. Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Vid fullföljdsförfarande som gäller ersättning för uppehälle samt en tid på två månader under vilken inget arbetsmarknadsstöd betalas, tillämpas ett förfarande enligt 6 kap. lagen om arbetsmarknadsstöd. Enligt detta har en person rätt att överklaga Folkpensionsanstaltens beslut i frågan hos arbetslöshetsnämnden, vars beslut i sin tur kan överklagas hos försäkringsdomstolen. I försäkringsdomstolens beslut kan ändring inte sökas genom besvär.

När det gäller statlig ersättning enligt 24 § är avsikten att tillämpa procedurer som är så enhetliga som möjligt med procedurerna i fråga om sysselsättningsstödet. Därför föreslås i 2 mom. att sysselsättningslagen tillämpas också vid sökande av ändring.

29 §. *Teknisk anslutning.* I paragrafen bestäms om villkoren för utlämnade av uppgifter med hjälp av teknisk anslutning. Enligt den föreslagna bestämmelsen kan Arbetskraftsbyråns eller Arbetskraftskommissionens utlåtande enligt 26 § till Folkpensionsanstalten om uppfyllandet av villkoren för arbetsmarknadsstöd och Folkpensionsanstaltens uppgifter enligt 27 § till Arbetskraftsbyrån om uppfyllandet av villkoren för en aktiveringsplan lämnas ut med hjälp av teknisk anslutning, om villkoren för utlämnande av uppgifter i övrigt uppfylls och den som uppgifterna utlämnas till lägger fram en utredning av vilken framgår att användningen och skyddet av uppgifterna kan skötas på det sätt som anges i personuppgiftslagen (523/1999). På samma

villkor kan enligt förslaget uppgifter lämnas ut för en aktiveringsplan som avses i 3 kap. Bestämmelsen kompletterar de bestämmelser om teknisk anslutning som finns i den övriga lagstiftningen om social- och hälsovården och Arbetskraftsförvaltningen samt de bestämmelser som bereds i socialskyddslagstiftningen.

Enligt 29 § 3 mom. lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) kan en myndighet för en annan myndighet öppna en teknisk anslutning till sådana uppgifter i sitt personregister som den andra myndigheten enligt en i lag särskilt bestämd skyldighet skall beakta när den fattar beslut. Om personuppgifterna är sekretessbelagda, får uppgifter sökas med hjälp av en teknisk anslutning endast i fråga om sådana personer som har samtyckt till detta, om inte något annat uttryckligen föreskrivs särskilt om utlämnande av en sekretessbelagd uppgift.

30 §. *Närmare bestämmelser.* I denna paragraf föreslås ett sådant bemyndigande att utfärda förordning som tidigare i denna lag har preciserats gälla uppgörande av aktiveringsplaner och statlig ersättning.

31 §. *Ikraftträdande.* Denna paragraf innehåller en sedvanlig ikraftträdelsebestämmelse. För att kommunerna och Arbetskraftsmyndigheterna skall ha tillräckligt med tid att förbereda verkställigheten av lagen, föreslås lagen träda i kraft den 1 september 2001.

32 §. *Övergångsbestämmelser.* Avsikten är att omedelbart börja tillämpa lagen på dem som tidigast den dag lagen träder i kraft uppfyller villkoren i 3 §.

På dem som uppfyller villkoren i 3 § i denna lag den 31 augusti 2001 tillämpas övergångsbestämmelsen enligt denna paragraf. Om en person före den 31 augusti 2001 har uppfyllt villkoren i denna lag men inte längre uppfyller dem den nämnda dagen, tillämpas på honom eller henne inte övergångsbestämmelsen enligt denna paragraf utan ikraftträdelsebestämmelsen i 31 §, om han eller hon senare på nytt uppfyller villkoren i 3 §.

Enligt övergångsbestämmelsen skall kommunerna och Arbetskraftsbyråerna senast den 31 december 2002 göra upp aktiveringsplaner enligt denna lag för alla som omfattas av övergångsbestämmelsen. Detta villkor uppfylls när aktiveringsplanen har undertecknats.

I fråga om dem som omfattas av denna övergångsbestämmelse kan arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som eventuellt ingår i aktiveringsplanen inledas senast de första veckorna 2003.

I denna paragraf åläggs Folkpensionsanstalten dessutom att underrätta Arbetskraftsmyndigheterna om dem som den 31 augusti 2001 uppfyller villkoren i 3 § i denna lag. Detta skall göras senast den 31 december 2001.

Av villkoren i lagens tillämpningsområde beaktas enligt 5 mom. de bestämmelser som gäller betalning av arbetsmarknadsstöd och utkomststöd. Vid tillämpningen av övergångsbestämmelsen beaktas inte om en plan för arbetssökande eventuellt har gjorts upp för personen i fråga.

1.2. Socialvårdslagen

17 §. 2 mom. Utgångspunkten när det gäller arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är att kommunens roll stärks. Det kommunala socialväsandets ansvar ökar när det gäller personer under 25 år samt sådana arbetslösa som inte får arbete på den fria arbetsmarknaden och som har stora svårigheter att delta i de aktiva åtgärder som Arbetskraftsförvaltningen tillhandahåller. Dessa personer får också ofta utkomststöd.

Eftersom avsikten är att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte skall ordnas i form av verksamhet som hör till den kommunala socialvården och eftersom det är fråga om en ny verksamhetsform, bör socialvårdslagen ändras så att ordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte fogas till kommunens uppgifter i socialvårdslagen (710/1982).

Det föreslås att till förteckningen över olika former av socialservice i 17 § 2 mom. socialvårdslagen fogas de uppgifter som nämns i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (/). Kommunen skall ombesörja anordnandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte för sina invånare samt sköta de övriga uppgifter som ankommer på kommunen enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, enligt vad som dessutom särskilt bestäms om dem.

1.3. Lagen om utkomststöd

1 §. 3 mom. Det föreslås att ett nytt 3 mom. fogas till paragrafen. Enligt det skall till den som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte utöver utkomststöd och förebyggande utkomststöd enligt 1 och 2 mom. betalas reseersättning som utkomststöd. Betalningen av reseersättning är inte bunden till de allmänna förutsättningarna för beviljande av utkomststöd. Avsikten är att stöda deltagandet i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte för långtidsarbetslösa som har rätt till arbetsmarknadsstöd. De resekostnader som deltagandet föranleder skall därför ersättas med stöd av 10 a § enligt det billigaste färd sättet.

Enligt det tillägg som föreslås i 17 § socialvårdslagen skall arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte vara en ny form av socialservice. Därför är det ändamålsenligt att reseersättningen betalas som utkomststöd.

2 a §. *Skyldighet att anmäla sig som arbetslös arbetssökande.* Syftet med de föreslagna lagstiftningsreformerna är att uppmuntra kunderna att delta i arbetskraftsförvaltningens primära aktiva åtgärder och få arbete på den allmänna arbetsmarknaden.

När en person första gången ansöker om utkomststöd utreds i enlighet med allmänt rådande praxis hans eller hennes möjligheter att få andra, i förhållande till utkomststödet primära förmåner, såsom bostadsbidrag och arbetsmarknadsstöd. Personen i fråga uppmanas att ansöka om dessa stöd och att t.ex. anmäla sig som arbetslös arbetssökande vid arbetskraftsbyrån.

Enligt praxis vid tillämpningen av gällande lag om utkomststöd kan utkomststödet grunddel sänkas, om sökanden inte anmäler sig som arbetssökande vid arbetskraftsbyrån. Om sökanden inte anmäler sig, kan detta tolkas som en sådan försummelse som avses i lagens 10 § och som har föranlett att arbete eller en arbetskraftspolitisk åtgärd inte har kunnat erbjudas personen i fråga. Enligt gällande lagstiftning har socialmyndigheterna dock inte entydig rätt att förplikta en arbetslös som ansöker om utkomststöd att anmäla sig som arbetslös arbetssökande som ett villkor för att få utkomststöd till fullt belopp.

Enligt den föreslagna 2 a § skall den som ansöker om utkomststöd vara skyldig att anmäla sig som arbetssökande vid arbetskraftsbyrån. En person i åldern 17—64 år som ansöker om utkomststöd skall vara skyldig att anmäla sig som arbetssökande vid arbetskraftsbyrån, om han eller hon inte arbetar som löntagare eller företagare eller studerar på heltid eller deltar i utbildning eller en arbetskraftspolitisk åtgärd eller har rätt till arbetslöshetsdagpenning av någon sådan orsak som avses i 5 § 1 mom. 4—7, 9, 11 eller 12 punkten lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller är förhindrad att ta emot arbete på grund av anstaltsvård, sjukdom som en läkare konstaterat eller någon annan godtagbar och med dessa orsaker jämförbar orsak.

15 § 1 mom. 4—7, 9 och 12 punkten lagen om utkomstskydd för arbetslösa sägs att berättigad till arbetslöshetsdagpenning är inte en person

- som åtnjuter förtida ålderspension eller individuell förtidspension enligt folkpensionslagen (347/56) eller arbetspensionslagarna eller ålderspension på grundval av anställningsår som berättigar till full pension (4 punkten),

- som åtnjuter arbetslöshetspension eller pension enligt lagen om förtidspension för frontveteraner (13/82) (5),

- som till följd av sjukdom, lyte eller kroppsskada är arbetsoförmögen (6),

- som har rätt till moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen eller som har beviljats ledighet för havyndskap och barnsörd eller för vård av barn eller som får specialvårdspenning (7),

- för den tid som han åtnjuter generationsväxlingspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (467/69) eller lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/90) eller avträdelsetöd enligt lagen om avträdelsetöd för lantbruksföretagare (1293/94) (9) eller

- som får rehabiliteringspenning enligt lagen om rehabiliteringspenning (611/91) eller enligt de lagar, det pensionsreglemente eller de pensionsstadgor som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller ersättning för inkomstbortfall på basis av olycksfalls- eller trafikförsäkring eller med stöd av rehabiliteringsstadgandena i lagen

om skada, ådragen i militärtjänst (404/48) (12).

Sådan annan godtagbar orsak att inte anmäla sig vid Arbetskraftsbyrån som avses i lagrummet är t.ex. att personen i fråga är sådan familjevårdare som avses i familjevårdarlagen (312/1992) eller sköter en åldring, handikappad eller sjuk person med stöd av ett avtal om stöd för närståendevård enligt 27 b § socialvårdslagen minst fyra timmar per dag. Då det bedöms om en orsak är godtagbar kan också beaktas att personen i fråga sköter sitt barn under skolåldern hemma eller har rätt till stöd för hemvård av barn enligt 3 § lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996). Andra godtagbara orsaker är t.ex. fullgörande av värnplikt eller civiltjänst.

Om den som ansöker om utkomststöd inte anmäler sig som arbetslös arbetssökande vid Arbetskraftsbyrån, kan utkomststödets grunddel sänkas så som anges i 10 § lagen om utkomststöd.

10 §. *Sänkt grunddel.* I 10 § i gällande lag om utkomststöd anges de grunder på vilka utkomststödets grunddel kan sänkas.

Syftet med den föreslagna lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är att uppmuntra och hjälpa långtidsarbetslösa att delta i aktiv verksamhet och på så sätt förbättra sina möjligheter att få arbete på arbetsmarknaden. Det är viktigt att personen i fråga är med redan då en aktiveringsplan görs upp. Det föreslås därför att 10 § lagen om utkomststöd ändras så att utkomststödets grunddel kan sänkas, om den som har rätt till arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte inte deltar i uppgörandet av en aktiveringsplan enligt den nämnda lagen.

Syftet med arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är att uppmuntra i synnerhet unga personer under 25 år att välja arbete eller utbildning i stället för passivt utkomststöd. Avsikten är att avskaffa den alltjämt höga ungdomsarbetslösheten. I den föreslagna lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte föreslås att den som är under 25 år skall vara skyldig att delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, i motsats till dem som är äldre för vilka deltagandet skall vara frivilligt. Enligt förslaget kan utkomststödets grunddel för

den som är under 25 år sänkas enligt 10 § lagen om utkomststöd, om personen i fråga utan grundad anledning har vägrat delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Enligt 10 § 3 mom. i den föreslagna lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte kan utkomststödets grunddel sänkas med högst 20 % så som bestäms i 10 § 1 och 4 mom. lagen om utkomststöd, om den som har rätt till en aktiveringsplan försummar sin skyldighet att delta i uppgörandet av planen. På samma sätt kan förfaras om en person under 25 år som avses i 3 § 1 mom. i den föreslagna lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte utan giltigt skäl vägrar delta i eller avbryter arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

I 21 § i den föreslagna lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte konstateras att om någon upprepade gånger vägrar delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller avbryter sådan verksamhet eller om det av hans eller hennes förfarande eller annars kan dras den slutsatsen att personen i fråga inte vill delta i åtgärder enligt nämnda lag, kan utkomststödets grunddel sänkas med sammanlagt högst 40 % så som anges i 10 § 3 och 4 mom. lagen om utkomststöd.

Det föreslås att till slutet av 10 § 1 mom. lagen om utkomststöd fogas en mening, i vilken konstateras att utkomststödets grunddel kan sänkas med högst 20 % också i sådana fall då en person på vilken lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte skall tillämpas förfar på det sätt som avses i 10 § 3 mom. eller 19 § 2 mom. i nämnda lag.

Det föreslås att till slutet av 10 § 3 mom. lagen om utkomststöd på motsvarande sätt fogas en mening, enligt vilken utkomststödets grunddel kan sänkas med sammanlagt högst 40 % också i sådana fall då en person på vilken lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte skall tillämpas förfar på det sätt som avses i 21 § i nämnda lag.

10 a §. *Sysselsättningspenning och reseersättning.* I paragrafen föreskrivs om sysselsättningspenning som skall betalas till den som får utkomststöd och deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Det föreslås att sysselsättningspenningen skall vara 30 mk för varje dag personen i fråga

deltar i verksamheten. Tillägget är således lika stort som ersättningen för uppehålle enligt lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/1993).

Syftet med sysselsättningspenningen är att vara ett extra uppmuntrande stöd som betalas utöver utkomststöd och som inte skall beaktas som mottagarens inkomst. Personen i fråga kan inte samtidigt få både ersättning för uppehålle och sysselsättningspenning.

Sysselsättningspenningen skall vara skattefri inkomst på samma sätt som utkomststödet. Enligt 3 mom. i den föreslagna 10 a § skall sysselsättningspenningens belopp justeras vid samma tidpunkt och i samma förhållande som ersättningen för uppehålle enligt lagen om arbetsmarknadsstöd.

Alla som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte skall ha rätt att få reseersättning som betalas i form av utkomststöd för de reseutgifter som deltagandet i arbetsverksamheten föranleder.

Reseersättningen skall betalas enligt det billigaste färd sättet. Utgifter för användning av eget fortskaffningsmedel kan beaktas då det är nödvändigt att använda eget fortskaffningsmedel t.ex. på grund av att kollektivtrafikförbindelser saknas eller är besvärliga att använda. När det gäller användningen av egen bil kan samma principer iakttas som då en försäkrad med stöd av sjukförsäkringslagen (364/1963) får ersättning för kostnaderna för resor på grund av sjukdom.

Enligt den föreslagna lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte skall arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ordnas inom personens pendlingsregion enligt 10 § 1 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/1984). Med personens samtycke kan arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte också ordnas utanför pendlingsregionen, vilket kan inverka på reseersättningens belopp.

11 §. *Inkomster som skall beaktas.* I förvaltningsrättspraxis har det ansetts att ersättningarna för uppehålle enligt sysselsättnings- och arbetskraftslagstiftningen är en sådan obetydlig inkomst som i regel inte skall beaktas då utkomststöd beviljas.

Det föreslås att till 11 § 2 mom. lagen om utkomststöd fogas en ny 5 punkt, varvid de nuvarande 5 och 6 punkterna blir 6 och 7 punkt. I den nya 5 punkten konstateras att

som inkomst beaktas inte ersättning för uppehålle enligt lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/1993), ersättning för uppehålle och ersättning för inkvartering enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/1990) eller lagen om främjande av invandrades integration samt mottagande av asylsökande (493/1999), ersättning för uppehålle enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, ersättning för uppehålle enligt 24 a § lagen om rehabiliteringspenning (611/1991), ersättning för uppehålle enligt lagen om arbetskraftsservice (1005/1993) och förordningen om förmåner i samband med arbetskraftsservice (1253/1993), som utfärdats med stöd av den, samt annan förmån än sådan som nämns i 12 § i sistnämnda förordning.

1.4. Lagen om arbetsmarknadsstöd

1 §. *Arbetsmarknadsstöd.* I 1 § lagen om arbetsmarknadsstöd anges syftet med arbetsmarknadsstödet. Enligt paragrafen skall arbetsmarknadsstödet trygga de arbetslösa utkomst medan de söker arbete och deltar i arbetskraftspolitiska åtgärder och därigenom främja och förbättra stötagarnas förutsättningar att söka sig ut på eller återvända till arbetsmarknaden.

Den föreslagna lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte utgår från att det i lagen också skall ingå bestämmelser om rätten att få arbetsmarknadsstöd under tiden för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte och bl.a. om hur vägran att delta i uppgörandet av en aktiveringsplan och i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte inverkar på rätten att få arbetsmarknadsstöd. En motsvarande verksamhetsmodell har tidigare tagits in i lagen om främjande av invandrades integration samt mottagande av asylsökande (493/1999), i vilken bestäms om betalning av arbetsmarknadsstöd som integrationsstöd.

I syfte att göra lagstiftningen mera informativ föreslås att hänvisningar fogas till 1 § lagen om arbetsmarknadsstöd så att i paragrafens nya 2 mom. hänvisas till arbetsmarknadsstöd som integrationsstöd och som stöd i anslutning till arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

1.5. Lagen om arbetskraftsservice

10 a §. *Registrering av och information till enskilda kunder.* Ett av de centrala målen för den revidering av arbetskraftspolitiken som genomfördes vid ingången av 1998 var att göra i synnerhet arbetslösa arbetssökandens rättigheter och skyldigheter mera överskådliga. Principen är att arbetslöshet, när den betraktas som ett förhållande mellan individen och staten, innebär arbetssökande på heltid. Arbetssökande på heltid förutsätter att den arbetssökande oavbrutet och aktivt söker lämpligt arbete och lämplig utbildning och utvecklar sina egna sysselsättningsförutsättningar samt dessutom får tillräcklig information om det stöd som står till buds från arbetskraftsbyråns sida. I den lagstiftning som gäller arbetskraftsservice finns dock inte någon bestämmelse om information till enskilda kunder eller om innehållet i sådan information, utan arbetskraftsbyråns skyldighet har grundat sig på allmänna förvaltningsrättsliga bestämmelser och arbetspraxis. Det föreslås därför att en bestämmelse om information till arbetssökande fogas till 10 a §. Samtidigt föreslås att paragrafens rubrik ändras. Den föreslagna bestämmelsen skall utöver arbetslösa arbetssökande gälla också alla andra enskilda kunder som har införts i arbetskraftsservicens personregister, men däremot inte personer som utan att registrera sig som arbetssökande utnyttjar arbetskraftsbyråns tjänster.

Eftersom huvudregeln då en person anmäler sig som arbetssökande enligt 10 a § 1 mom. 1 punkten är att personen i fråga personligen besöker arbetskraftsbyrån, skall informationen ges redan i samband därmed antingen skriftligt eller muntligt. Redan nu kan anmälan som kund göras också på något annat sätt än i samband med ett personligt besök om det finns grundad anledning till det, och inom en nära framtid kommer tjänsterna i anslutning till elektronisk kommunikation att öka mängden andra kontakter än personliga besök. Under 2000 - 2001 kommer arbetsförvaltningens tjänster i anslutning till elektronisk kommunikation att utvecklas så att enskilda kunder kan registrera sig som arbetssökande också med användning av nätjänster. Om informationen om olika service-

former, arbetssökande samt rättigheter och skyldigheter inte kan ges i samband med registreringen som arbetssökande, kan den ges senare t.ex. vid en separat informationsträff. Informationen skall under alla omständigheter ges omedelbart.

En arbetslös enskild kund har på detta sätt möjlighet att före den första intervjun för arbetssökande och uppgörandet av en plan för arbetssökande få en klar uppfattning om vikten av att söka arbete på eget initiativ och information om arbetskraftsbyråns sådana tjänster som kan vara till stöd för arbetssökandet. Utgångsläget är att arbetskraftsbyrån i början av arbetssökandet skall ge information om den arbetskraftsservice och de utbildningsmöjligheter som avses i lagen om arbetskraftsservice. Om det är fråga om en arbetslös arbetssökande och det redan i början av arbetssökandet är sannolikt att personen i fråga behöver annat stöd för att komma ut på eller återvända till arbetsmarknaden, skall information ges om sysselsättningsstöd och vid behov också t.ex. om möjligheterna att få delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte redan i detta skede.

Om en enskild kund har registrerats som arbetslös arbetssökande skall han eller hon dessutom informeras om de rättigheter och skyldigheter som hänför sig till erhållandet av arbetslöshetsdagpenning och arbetsmarknadsstöd, i synnerhet om hur arbetsansökan hålls i kraft och påföljderna av försummelse av den när det gäller rätten att få arbetslöshetsförmåner. Eftersom det hör till arbetskraftsmyndighetens uppgifter att undersöka de arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av förmåner som nämns i 3 § 3 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa och 34 § lagen om arbetsmarknadsstöd, begränsar sig arbetskraftsbyråns informations-skyldighet till dem. När det gäller andra förutsättningar för erhållande av nämnda förmåner och likaså andra förmånssystem i anslutning till arbetslöshet (t.ex. förmåner ur utbildnings- och avgångsbidragsfonden, arbetslöshetspension, lönegaranti, systemen med stöd för arbetslösas studier på eget initiativ) är arbetskraftsbyrån skyldig att ge råd i frågor som gäller anhängiggörandet av ett sådant ärende.

10 c §. *Rätt till plan för arbetssökande.* Det

föreslås inga ändringar i principerna för den serviceprocess när det gäller arbetslösa arbetssökande kunder som omfattar periodiska intervjuer med arbetssökande och en plan för arbetssökande samt revidering av den. Där- emot föreslås att paragrafens 1 mom., som gäller planen för arbetssökande, preciseras. Bestämmelser om samordning av en reviderad plan för arbetssökande enligt paragrafens 3 mom. och en aktiveringsplan enligt den föreslagna lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte föreslås i ett nytt 5 mom. Paragrafens 2—4 mom. motsvarar gällande 2—4 mom.

Enligt 15 a § 1 mom. förordningen om arbetskraftsservice (1251/1993) undertecknas planen för arbetssökande av kunden och arbetskraftsbyrån. Det föreslås att bestämmelsen tas in i lagen. I paragrafens 1 mom. konstateras också att planen skall innefatta en bedömning av kundens behov av service. Bedömningen av behovet av service skall grunda sig på en kompetensanalys, en bedömning av behovet av utbildning och en utredning av såväl hindren för sysselsättningen som sysselsättningsförutsättningarna.

En person vars rätt till arbetslöshetsdagpenning har upphört på grund av att maximitiden för betalningen har uppnåtts, eller som har fått arbetsmarknadsstöd för minst 500 dagar, har rätt till en reviderad plan för arbetssökande med stöd av 10 c § 3 mom. Enligt paragrafens 4 mom. har personen i fråga inom ramen för de anslag som anvisats för arbetskraftsbyråns bruk rätt till sådan service och andra åtgärder som specificeras i den reviderade planen. Åtgärder som står till buds endast för dem som omfattas av en reviderad plan för arbetssökande är sådan arbetspraktik enligt 11 a § lagen om arbetsmarknadsstöd för vilken betalas ersättning för uppehälle samt sådant sammansatt stöd som avses i 2 a kap. Enligt den föreslagna lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte skall en aktiveringsplan i vissa fall göras upp samtidigt som personen i fråga får rätt till en reviderad plan för arbetssökande. Enligt nämnda förslag skall aktiveringsplanen för den som inte har fyllt 25 år göras upp före den tidpunkt som uppställts för en reviderad plan för arbetssökande, om inte personen i fråga har rätt till arbetslöshetsdagpenning.

Det föreslås därför att det inte skall vara nödvändigt att särskilt göra upp en reviderad plan för arbetssökande för den som redan har fått rätt till en aktiveringsplan. Om rätten till de åtgärder som ingår i aktiveringsplanen bestäms i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Avsikten är inte att avvika från principen att de arbetskraftspolitiska medlen är de primära i förhållande till arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Den föreslagna bestämmelsen hindrar inte att arbetskraftsbyrån ser över planen för arbetssökande eller reviderar den också i dessa fall, om personen med hjälp av den kan få arbete direkt t.ex. med hjälp av sammansatt stöd.

10 d §. *Periodiska intervjuer med arbetssökande.* Enligt 15 § 2 mom. förordningen om arbetskraftsservice ordnas de periodiska intervjuerna på det sätt som arbetsministeriet årligen bestämmer. Arbetsministeriet har bestämt tidtabellen för intervjuerna i samband med arbetsförvaltningens resultatstyrningsprocess. Det föreslås att nämnda bestämmelse på förordningsnivå tas in i lagens 10 d § 1 mom. De bestämmelser i 15 § i nämnda förordning som gäller innehållet i intervjuerna föreslås bli intagna i lagen som paragrafens nya 2 och 3 mom. så att de överensstämmer med nuläget.

En enskild kund skall i regel kallas till en första intervju för arbetssökande inom en månad efter att han har registrerats som arbetssökande. I dagens sysselsättningsläge är arbetsmarknaden mycket dynamisk och de flesta arbetslöshetsperioderna upphör i början av arbetslösheten. Med beaktande av de enskilda kundernas olika behov av service föreslås således inte att tidsfristen på en månad skall vara ovillkorlig, utan den första intervjun för arbetssökande skall i regel göras inom den tiden. Målet är dock att en arbetslös under 25 år skall kallas till intervju inom nämnda tid, om det inte är uppenbart onödigt t.ex. på grund av att personen i fråga har fått en arbets- eller studieplats och arbetet eller studierna kommer att inledas inom en nära framtid.

För att serviceprocessen skall leda till resultat är det viktigt att arbetskraftsbyrån redan i början av arbetssökandet har tillräckliga uppgifter om personens färdigheter med tanke på arbetsmarknaden och om behovet av

att utveckla dem. Därför skall en kompetensanalys göras och behovet av utbildning, arbetspraktik eller arbete med sysselsättningsstöd och eventuell rehabilitering kartläggas vid den första intervjun (för närvarande inledande intervju). Bestämmelserna om kompetensanalysen och dess innehåll skall fortfarande ingå i 15 a § förordningen om arbetskraftsservice. Förebyggandet av utslagning förutsätter att eventuella hinder för sysselsättande av en enskild kund undanröjs i ett så tidigt skede som möjligt. Som en del av den första intervjun skall därför i enlighet med kundens behov av service uppmärksamhet fästas vid behovet av och möjligheterna att få handledande service, i synnerhet rådgivning och åtgärder från andra myndigheters sida.

10 e §. *Samarbetskyldighet.* 17 §. Samarbete mellan myndigheterna och hänvisning till annan service. 20 §. Tystnadsplikt. I paragraferna föreslås ändringar av teknisk natur. I 10 e §, 17 § 1 mom. och 20 § 1 mom. föreslås att lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte skall beaktas. Dessutom föreslås att hänvisningen i 20 § 1 mom. ändras, eftersom personregisterlagen har upphävts genom personuppgiftslagen.

1.6. Lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

4 a §. *Rätt till dagpenning under tiden för frivilligt arbete och talkarbete samt arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.* Enligt 15 § i den föreslagna lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte skall också den som får arbetslöshetsdagpenning ha rätt till arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte före de tider som anges i lagförslagets 3 §, om kommunen och Arbetskraftsbyrån bedömer att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte stöder personens sysselsättningsförutsättningar. Till de bestämmelser i lagen om utkomstskydd för arbetslösa som gäller de allmänna förutsättningarna för erhållande av arbetslöshetsdagpenning måste därför fogas en bestämmelse om att deltagande i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte inte utgör något hinder för betalning av arbetslöshetsdagpenning. Den som får arbetslöshetsdagpenning och deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte skall således fortfarande ha rätt till grunddagpen-

ning eller dagpenning avvägd enligt förtjäns-ten i enlighet med den maximitid som anges i 26 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Med stöd av det 1:a lagförslaget skall till den som får dagpenning också betalas de resekostnader som arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte medför, men däremot inte sådan ersättning för uppehälle som hänför sig till arbetsmarknadsstödet eller sysselsättningspenning som hänför sig till utkomststödet.

Med stöd av vad som anförts ovan föreslås att paragrafens rubrik ändras och att till paragrafen fogas ett nytt 3 mom., enligt vilket den som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte skall ha rätt till dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa också för denna tid.

1.7. Lagen om rehabiliteringspenning

1 §. *Förmåner.* Ersättning för uppehälle är en ny förmån i lagen om rehabiliteringspenning som skall vara beroende av prövning. Det föreslås därför att 2 § 4 mom. kompletteras till denna del.

17 §. *Rehabiliteringspenningens belopp i samband med yrkesinriktad rehabilitering.* I gällande 17 § regleras rehabiliteringspenningens belopp i samband med yrkesutbildning. Eftersom det när det gäller rehabiliteringspenningen föreslås en nivåförhöjning som skall gälla all yrkesinriktad rehabilitering, föreslås också att paragrafens rubrik ändras så att den motsvarar innehållet i paragrafen. I paragrafen regleras minimibeloppet när det gäller rehabiliteringspenning för tiden för yrkesinriktad rehabilitering. Den skall vara lika stor som rehabiliteringspenningen för unga handikappade enligt 17 a §. Eftersom rehabiliteringspenningen enligt 17 a § har fastställts enligt det indextal för 1999 som avses i 9 § 2 mom. första meningen lagen om pension för arbetstagar, skall också markbeloppet i 17 § för enhetlighetens skull fastställas på samma sätt. Saken nämns i ikraftträdelsebestämmelsen.

24 a §. *Ersättning för uppehälle.* I paragrafen fastställs för vilken tid ersättning för uppehälle kan betalas och i den bemyndigas också statsrådet att genom förordning utfärda närmare bestämmelser om grunderna för fastställande av ersättningen. Avsikten är att

det som anges i denna paragraf skall motsvara det som anges i 10 § 2 mom. lagen om arbetsmarknadsstöd.

31 §. *Indexjustering.* Enligt gällande 31 § skall de rehabiliteringspenningar som löper vid årsskiftet indexjusteras. Avsikten med bestämmelsen är att trygga nivån på rehabiliteringspenningen för tiden för yrkesinriktad rehabilitering som eventuellt pågår flera år. För att också nya rehabiliteringspenningar skall hålla den nivå som satts som mål, bör de markbelopp som nämns i 17 och 17 a § justeras enligt indexnivån respektive år. Det föreslås därför att till paragrafen fogas en mening som gäller detta.

1.8. Inkomstskattelagen

92 §. *Skattefria sociala förmåner.* Det föreslås att paragrafens 19 punkt kompletteras så att också ersättning för uppehälle enligt 2 § lagen om rehabiliteringspenning skall vara skattefria kostnadsersättning.

2. Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om verkställigheten av lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte utfärdas genom förordning av statsrådet.

Närmare bestämmelser om fullgörandet av informationsskyldigheten enligt 10 a § 4 mom. lagen om arbetskraftsservice utfärdas genom förordning av statsrådet. Samtidigt upphävs de bestämmelser i förordningen om arbetskraftsservice som har överförts till lagen och görs andra nödvändiga tekniska ändringar i nämnda förordning.

3. Ikraftträdande

Lagarna avses träda i kraft den 1 september 2001.

För utvärdering av anordnandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte och uppgörandet av aktiveringsplaner tillsätter social- och hälsovårdsministeriet en verkställighets- och uppföljningsgrupp, som utöver representanter för de i denna fråga viktigaste ministerierna skall bestå av representanter för kommunerna, social- och hälsovårdsorganisationerna och arbetsmarknadsorganisationerna.

Uppföljningsgruppen skall utveckla modeller för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte utgående från nuvarande goda verksamhetsmodeller samt informera om dem i hela landet, koordinera ordnandet av utbildning för de anställda inom socialväsendet och arbetskraftsförvaltningen samt utvärdera effekterna av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte och aktiveringsplanerna, utvecklingen när det gäller kostnaderna för verksamheten samt vid behov lägga fram förslag till utvecklande av systemet och finansieringen av det.

4. Lagstiftningsordning

Bestämmelserna om de grundläggande fri- och rättigheterna i Finlands grundlag (731/1999, nedan grundlagen) har varit av betydelse vid beredningen av propositionen i synnerhet vid bedömningen av huruvida det minimiskydd som avses i grundlagens 19 § 1 mom. och trygghandet av grundläggande försörjning på de grunder som nämns i 2 mom. förverkligas. Vid bedömningen har också beaktats grundlagens 18 § 2 mom., som föreskriver om det allmännas skyldighet att främja sysselsättningen och verka för att alla tillförsäkras rätt till arbete. En för denna proposition viktig bestämmelse om de grundläggande fri- och rättigheterna är också grundlagens 6 § 2 mom., enligt vilken ingen utan godtagbart skäl får särbehandlas t.ex. på grund av ålder. I 1:a lagförslaget 12, 16 och 28 § har dessutom beaktats bestämmelserna i grundlagens 21 § som gäller rättsskyddet samt kravet i 10 § 1 mom. om att närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter skall utfärdas genom lag.

Enligt grundlagens 19 § 1 mom. har alla som inte förmår skaffa sig den trygghet som behövs för ett människovärdigt liv rätt till oundgänglig försörjning och omsorg. I lagrummet föreskrivs om det minimiskydd som tillkommer alla individer i alla livssituationer och som alla har subjektiv rätt till. Med avvikelse från de andra bestämmelser om grundläggande fri- och rättigheter som gäller ekonomiska och sociala rättigheter har denna bestämmelse formulerats som en individuell rättighet. Syftet med bestämmelsen är att trygga miniminivån på förutsättningarna för ett människovärdigt liv, dvs. ett s.k. exi-

stensminimum (RP 309/1993 rd, s. 20/D). Bestämmelsen är avsedd som sekundär på det sätt att den skall tillämpas först om "personen i fråga inte själv förmår skaffa sig denna trygghet eller att han inte erhåller sådan genom andra socialskyddssystem eller av andra personer" (ovan nämnda RP s. 73/II). Nivån på denna minimitrygghet har dock inte fastställts i regeringens proposition och inte heller någon annanstans.

Enligt grundlagens 19 § 2 mom. skall var och en genom lag garanteras rätt att få sin grundläggande försörjning tryggad t.ex. vid arbetslöshet. I praktiken är arbetsmarknadsstödet ett sådant förmånssystem inom den sociala tryggheten som hänför sig till ovan nämnda lagrum. Enligt tillkomsthändlingarna till reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna betyder detta skydd för grundläggande försörjning ett mera omfattande skydd än rätten till oundgänglig försörjning enligt paragrafens 1 mom.

Grundlagsutskottet har i sin tolkningspraxis (GrUU 17/1995 rd och 17/1996 rd) ansett att regeringsformen inte i sig utgör ett hinder för att ställa upp villkor för stöd som tryggar en grundläggande utkomst. Enligt grundlagsutskottet kan dessa villkor med beaktande av den sociala risksituationen, dvs. arbetslösheten, alldeles väl bygga på att den berörda själv aktivt medverkar till åtgärder som i sista hand bidrar till att bevara hans arbetsförmåga och till att sysselsätta honom. Utskottets tolkning hänför sig till förslagen till ändringar av lagen om arbetsmarknadsstöd, genom vilka rätten till arbetsmarknadsstöd slopades genom den första propositionen för personer under 20 år och genom den senare propositionen för personer i åldern 20—24 år som saknar yrkesutbildning och inte deltar i en arbetskraftspolitisk åtgärd. Utskottet ansåg det möjligt att villkoren för stödet i enlighet med den föreslagna lagen kopplas ihop med deltagande i sådana åtgärder som avses i lagen och som har ett uppenbart samband med strävan att minska hindren för sysselsättning på ett individuellt plan.

I propositionen föreslås att de som omfattas av lagens tillämpningsområde skall vara skyldiga att vid äventyr att förlora förmånen eller att den sänks delta i uppgörandet av en aktiveringsplan. Motsvarande skyldighet att

samarbeta ingår i 15 § 2 och 3 mom. lagen om främjande av invandrades integration samt mottagande av asylsökande. I bestämmelsen sägs att om invandraren utan grundad anledning bl.a. har vägrat att delta i uppgörandet av integrationsplanen eller i sysselsättningsfrämjande åtgärder som avtalats specificerat i integrationsplanen eller om han genom sin försummelse har föranlett att ingen integrationsplan har kunnat göras upp kan utkomststödet sänkas eller arbetsmarknadsstöd förvägras för viss tid. Till denna del konstaterar grundlagsutskottet i sitt utlåtande (GrUU 20/1998 rd), samtidigt som det föreslår vissa preciseringar i den föreslagna bestämmelsen, att bundenheten enligt lagförslaget 15 § 2 mom. till integrationsplanen ökar antalet omständigheter där oviljan att samarbeta kan leda till en sänkning av utkomststödet. Med beaktande av att avsikten med de föreslagna bestämmelserna är att främja invandrarens deltagande i arbetslivet och samhället kan man ändå anse att integrationsplanen förutom med tanke på det allmännas intresse också med tanke på det faktiska tryggandet av individens rättigheter är ett viktigt och godtagbart arrangemang.

Unga personer under 25 år som omfattas av lagens tillämpningsområde skall vid äventyr att förlora förmånen eller att den sänks vara skyldiga att delta i sådan arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som avtalats i aktiveringsplanen, om inte någon sådan grund för vägran att delta som avses i lagförslaget 20 § föreligger. Enligt lagförslaget 10, 19 och 21 § är påföljderna desamma som de som följer av motsvarande förfarande enligt 17 § 2 mom., 18 § och 19 § 1 mom. lagen om arbetsmarknadsstöd, då det är fråga om en arbetskraftspolitisk åtgärd och den som deltar i den har rätt till ersättning för uppehälle för den tid åtgärden pågår.

Det föreslås att bestämmelser om påföljderna när det gäller utkomststödet skall ingå i 10 § lagen om utkomststöd så att påföljden är densamma som enligt gällande lag, då personen i fråga vägrar delta i en sådan arbetskraftspolitisk åtgärd som under en skälig tid skulle trygga hans utkomst. Vid behandlingen av propositionen med förslag till lag om utkomststöd (RP 217/1997 rd) ansåg grundlagsutskottet (GrUU 31/1997 rd) att "syftet

med dessa bestämmelser (gällande påföljderna) är att främja sysselsättningen i stället för att låta någon vara permanent beroende av utkomststödet. Detta syfte harmonierar med idén med utkomststödet, nämligen att det är den förmån inom den sociala tryggheten som i sista hand skall tillgripas. Syftet är också godtagbart med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna och, framför allt då 15 § 2 mom. regeringsformen, som gäller det allmännas skyldighet att främja sysselsättningen och verka för att var och en tillförsäkras rätt till arbete." Med tanke på den grundläggande rättigheten som gäller minimiutkomstskyddet ansåg utskottet det mest påfallande vara att bestämmelsen om sänkning av utkomststödet grunddel är knuten till den omständigheten att någon inte förmår skaffa sig den trygghet som behövs för ett människovärdigt liv. Utskottet konstaterade att "om denna person emellertid har erbjudits en reell möjlighet att skaffa sig sin utkomst genom att arbeta eller delta i en arbetskraftspolitisk åtgärd kan det sägas att han kunde ha skaffat sig den trygghet som avses i grundlagen".

Det centrala syftet med arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, som enligt förslaget skall pågå minst tre månader, är att förbättra förutsättningarna för långtidsarbetslösa och dem som fått utkomststöd på grund av arbetslöshet att komma ut på arbetsmarknaden eller delta i sysselsättningsfrämjande åtgärder som arbetskraftsbyrån tillhandahåller. Under tiden för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är personens utkomst tryggad antingen genom arbetsmarknadsstöd eller utkomststöd och därutöver skall personen i fråga ha rätt till ersättning för uppehälle eller sysselsättningspenning till ett belopp av 30 mk för de dagar han eller hon deltar i sådan verksamhet. Arbetsmarknadsstöd betalas för hela den tid arbetsverksamheten pågår enligt samma principer som t.ex. i samband med arbetskraftspolitisk vuxenutbildning, dvs. så att behovsprövning t.ex. inte skall tillämpas. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte kan således både när det gäller syftet med den och den utkomst som den tryggar jämföras med existerande arbetskraftspolitiska åtgärder, vilka enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis har kunnat kopplas ihop med skyldighet att delta vid äventyr att stödet går förlorat

eller att det sänks.

I propositionen föreslås att för unga under 25 år skall en aktiveringsplan göras upp i ett tidigare skede än för dem som fyllt 25 år. Skyldigheten att delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte vid äventyr att stödet går förlorat eller att det sänks har begränsats till personer under 25 år. Till skyldigheten har å andra sidan kopplats rätt till en arbetsverksamhetsplats som kommunen skall ordna samt rätt till utkomstskydd som är bättre än den tryggade grundläggande försörjningen för tiden för arbetsverksamheten. Det centrala syftet med den specialreglering som gäller unga är att det skall vara möjligt att i ett tillräckligt tidigt skede ingripa i den utveckling som leder till bestående utslagning och som hänför sig till unga personers långtidsarbetslöshet i förening med brist på yrkesutbildning. Utgångspunkten, målen och grunderna för förslaget överensstämmer med de begränsningar av rätten till arbetsmarknadsstöd som tidigare har genomförts när det gäller unga personer.

I grundlagens 18 § 2 mom. föreskrivs om det allmännas skyldighet att främja sysselsättningen och verka för att alla tillförsäkras rätt till arbete. I 16 § sysselsättningslagen föreskrivs om främjande av sysselsättningen av arbetslösa och inriktande av åtgärder. Enligt paragrafens 2 mom. skall särskilt unga arbetslösa prioriteras när det gäller främjandet av sysselsättningen. I de bestämmelser som gäller skötseln av sysselsättningen definieras en ung person som en person som inte har fyllt 25 år.

Genom ovan avsedda lagar om ändring av lagen om arbetsmarknadsstöd (1705/1995 och 665/1996) utvidgades förmånens beroende av motprestation när det gäller 17—24-åringar som inte har någon yrkesutbildning. Samtidigt stödde man ungas försök att komma ut på arbetsmarknaden bl.a. genom att antalet studieplatser och arbetspraktikplatser inom yrkesutbildningen ökades. Den konsekventa linjen inom arbetskraftspolitiken går ut på att minska ungdomsarbetslösheten. Målet är att försöka undanröja den risk för arbetslöshet som i synnerhet bristande yrkeskicklighet medför genom att utbildningens betydelse framhävs och sysselsättandet stöds så snart som möjligt efter det att någon har

blivit arbetslös. I Finlands handlingsplan för sysselsättningspolitiken år 2000, som överensstämmer med EU:s riktlinjer för sysselsättningen, konstateras bl.a. att i planen för arbetssökande, som skall göras upp innan personen i fråga har varit arbetslös i 12 månader och när det gäller unga innan de har varit arbetslösa i 6 månader, kommer kunden och Arbetskraftsbyrån överens om åtgärder som främjar inträdet i arbetslivet. Åtgärderna skall sättas in innan arbetslösheten har pågått i 6 respektive 12 månader.

De Arbetskraftspolitiska linjedragningar som förverkligats har tillsammans med den gynnsamma ekonomiska utvecklingen på ett effektivt sätt förebyggt ungdomsarbetslöshet. Antalet arbetslösa arbetssökanden under 25 år har sjunkit till omkr. 40 000. I slutet av augusti 2000 fanns det 40 400 arbetslösa arbetssökanden under 25 år. Detta är 5 400 mindre än ett år tidigare. Sålunda har antalet unga som registrerats som arbetslösa arbetssökanden minskat till mindre än hälften jämfört med nivån 1993—1995.

Samtidigt som sysselsättningsläget för unga har förbättrats har polariseringen bland unga arbetslösa ökat. För de flesta arbetssökanden blir arbetslöshetsperioden kort. Ändringarna i arbetsmarknadsstödet har effektivt aktiverat personer under 20 år som endast har genomgått grundskolekursen. Å andra sidan finns det bland de unga arbetslösa en grupp som hotas av bestående utslagning och som inte kan hjälpas ut på arbetsmarknaden enbart med utbildnings- och Arbetskraftspolitiska medel. Enligt olika beräkningar består denna grupp av 10 000—15 000 personer. De flesta av dem får arbetsmarknadsstöd eller utkomststöd och saknar yrkesutbildning.

Avsikten med de åtgärder som föreslås i propositionen är att förebygga såväl social utslagning som utslagning på arbetsmarknaden. Det uttryckliga syftet med Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är att förbättra personens förutsättningar och möjligheter att komma ut

på den normala arbetsmarknaden eller delta i yrkesutbildning eller i Arbetskraftspolitiska åtgärder, såsom arbete med sysselsättningsstöd, utbildning eller Arbetspraktik. Detta gäller fall där det på grund av arbetslöshet eller långvarigt utkomststöd är klart att personen i fråga behöver särskilt stöd. Trots att åtgärderna i fråga vidtas som ett samarbete mellan Arbetskraftsmyndigheten och kommunens socialväsande eller som en del av socialservicen är deras samband med målet i grundlagens 18 § 2 mom. uppenbart.

De flesta av dem som deltar i Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte skall få sin utkomst huvudsakligen av arbetsmarknadsstödet. Av de unga som deltar i Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte har emellertid uppskattningsvis hälften redan förlorat rätten till arbetsmarknadsstöd efter att de har vägrat ta emot arbete eller delta i en Arbetskraftspolitisk åtgärd eller försummat att söka sig till yrkesutbildning. Således är de påföljder som föreslås i propositionen både när det gäller utkomststöd och arbetsmarknadsstöd i sådana fall när en ung person vägrar delta i Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte nödvändiga för att förebygga långvarigt beroende av stöd.

Till de föreslagna lagarna om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om arbetsmarknadsstöd, lagen om Arbetskraftsservice och lagen om Rehabiliteringspenning hänför sig inga aspekter som gäller lagstiftningsordningen.

Regeringens uppfattning är att de föreslagna lagarna inte kränker de grundläggande fri- och rättigheter som anges i grundlagen och att lagarna kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. På grund av sakens principiella betydelse anser regeringen det dock önskvärt att utlåtande i saken begärs av grundlagsutskottet.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

I denna lag föreskrivs om åtgärder med vilka förutsättningarna att få arbete på den öppna arbetsmarknaden och möjligheterna att delta i utbildning och andra sysselsättningsfrämjande åtgärder som tillhandahålls av arbetsförvaltningen förbättras för den som får arbetsmarknadsstöd eller utkomststöd på grund av långvarig arbetslöshet. I lagen föreskrivs också om rättigheter och skyldigheter för den som deltar i åtgärderna.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *aktiveringsplan* en plan som syftar till förbättrande av sysselsättningsförutsättningarna och livskompetensen för långtidsarbetslösa samt som görs upp av Arbetskraftsbyrån och kommunen tillsammans med personen i fråga,

2) *arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte* verksamhet som anordnas av kommunen och syftar till att förbättra en persons livskompetens samt skapa sysselsättningsförutsättningar och som inte ger upphov till något tjänsteförhållande eller arbetsavtalsförhållande mellan personen i fråga och den instans som ordnar verksamheten eller står för realiserandet av den,

3) *utkomststöd* ekonomiskt stöd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997),

4) *arbetsmarknadsstöd* stöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/1993),

5) *den som har rätt till arbetsmarknadsstöd* den som får arbetsmarknadsstöd samt personer som avses i 12 a § 2 mom. lagen om arbetsmarknadsstöd,

6) *ersättning för uppehälle* ersättning per dag som betalas enligt 17 § lagen om Arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/1990) till den som får arbetsmarknadsstöd och deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte,

7) *sysselsättningspenning* ersättning per dag som betalas enligt 10 a § 1 mom. lagen om utkomststöd till den som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte,

8) *reseersättning* ersättning som enligt 10 a § 2 mom. lagen om utkomststöd betalas för resekostnader som uppkommer i samband med arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte,

9) *statlig ersättning* ersättning som av sysselsättningsanslagen betalas till kommunen för kostnader för anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte,

10) *sysselsättningsfrämjande* åtgärder service och åtgärder enligt 16 § sysselsättningslagen (275/1987), samt

11) *kommun* en persons hemkommun enligt lagen om hemkommun (201/1994).

3 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på uppgörandet av en aktiveringsplan och anordnandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte för den som är arbetslös, som inte har fyllt 25 år och som

har rätt till arbetsmarknadsstöd eller som får utkomststöd samt

1) för vilken har uppgjorts en plan för arbetssökande enligt 10 c § 1 och 2 mom. lagen om arbetskraftsservice (1005/1993) och som på grund av arbetslöshet har fått arbetsmarknadsstöd för minst 180 dagar under de senaste 12 kalendermånaderna,

2) för vilken har uppgjorts en plan för arbetssökande enligt 10 c § 1 och 2 mom. lagen om arbetskraftsservice och som har fått arbetslöshetsdagpenning under arbetslöshetsdagpenningssperioden enligt 26 § 1 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/1984) eller

3) som har deltagit i en intervju för arbetssökande enligt 10 d § 2 mom. lagen om arbetskraftsservice och vars huvudsakliga utkomst de senaste fyra månaderna har grundat sig på utkomststöd som betalats på grund av arbetslöshet.

Denna lag tillämpas dessutom på uppgörandet av en aktiveringsplan och anordnandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte för den som är arbetslös, som har fyllt 25 år och som har rätt till arbetsmarknadsstöd eller som får utkomststöd och för vilken tidigare har uppgjorts en plan för arbetssökande enligt 10 c § 1 och 2 mom. lagen om arbetskraftsservice samt,

1) som på grund av arbetslöshet har fått arbetsmarknadsstöd för minst 500 dagar,

2) som efter arbetslöshetsdagpenningssperioden enligt 26 § 1 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa har fått arbetsmarknadsstöd på grund av arbetslöshet för minst 180 dagar eller

3) vars huvudsakliga utkomst de senaste 12 månaderna har grundat sig på utkomststöd som betalats på grund av arbetslöshet.

Om tillämpningen av denna lag på andra än dem som avses i 1 och 2 mom. bestäms i 15 §.

Denna lag tillämpas inte på den som har rätt till en integrationsplan enligt 10 § lagen om främjande av invandrares integration samt mottagande av asylsökande (493/1999). Då tiderna enligt 1 och 2 mom. räknas ut skall dock arbetsmarknadsstöd och utkomststöd som utbetalats i form av integrationsstöd på grund av arbetslöshet beaktas.

4 §

Förhållande till övrig lagstiftning

Om inte något annat följer av denna lag skall när det gäller arbetsmarknadsstöd, ersättning för uppehälle och utkomststöd vilka beviljas för tiden för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte samt ärenden som gäller dem tillämpas vad som i lagen om arbetsmarknadsstöd bestäms om arbetsmarknadsstöd, ersättning för uppehälle och ärenden som gäller dem samt vad som i lagen om utkomststöd bestäms om utkomststöd och ärenden som gäller utkomststöd.

Om i någon annan lag eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av någon annan lag hänvisas till arbetsmarknadsstöd eller ersättning för uppehälle enligt lagen om arbetsmarknadsstöd, skall hänvisningen anses gälla också arbetsmarknadsstöd och ersättning för uppehälle som betalas för tiden för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, om inte något annat följer av denna lag.

Utöver vad som i denna lag bestäms om uppgörandet av aktiveringsplan och anordnandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte skall också lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000), socialvårdslagen (710/1982) och lagen om arbetskraftsservice tillämpas.

2 kap.

Verkställande

5 §

Uppgörande av aktiveringsplan

Arbetskraftsbyrån och kommunen skall göra upp en aktiveringsplan i samarbete med den person som avses i 3 §. Aktiveringsplanen skall revideras till dess att personen i fråga uppfyller arbetsvillkoret i 13, 16 eller 16 a § lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Arbetskraftsbyrån skall utan dröjsmål efter meddelande från Folkpensionsanstalten vidta åtgärder för uppgörande av en aktiveringsplan för den som uppfyller villkoren i 3 § 1 mom. 1 eller 2 punkten eller 2 mom. 1 eller 2

punkten.

Kommunen skall utan dröjsmål vidta åtgärder för uppgörande av en aktiveringsplan för den som uppfyller villkoren i 3 § 1 mom. 3 punkten eller 2 mom. 3 punkten.

Innan arbetskraftsbyrån vidtar åtgärder skall den försäkra sig om att en plan för arbetssökande enligt 10 c § 1 och 2 mom. lagen om arbetskraftsservice har gjorts upp tillsammans med personen i fråga. Innan kommunen vidtar åtgärder skall den försäkra sig om att arbetskraftsbyrån tillsammans med personen i fråga har gjort upp en plan för arbetssökande enligt 10 c § 1 och 2 mom. lagen om arbetskraftsservice eller att arbetskraftsbyrån har gett den som avses i 3 § 1 mom. 3 punkten tillfälle att delta i en intervju för arbetssökande enligt 10 d § 1 och 2 mom. lagen om arbetskraftsservice. Om det inte har varit möjligt att göra upp en plan för arbetssökande eller bereda personen i fråga tillfälle att delta i en intervju för arbetssökande på grund av att han eller hon inte har registrerats som arbetslös arbetssökande, skall kommunen vidta åtgärder för uppgörande av en aktiveringsplan.

Kommunen, arbetskraftsbyrån och personen i fråga kommer överens om aktiveringsplanens varaktighet, ändringar som gäller planen och återupptagandet av en avbruten plan. Arbetskraftsbyrån eller kommunen beslutar om planen skall anses avbruten. Planen kan anses avbruten en månad från det att personen i fråga har fått sysselsättning i arbete eller företagsverksamhet eller inlett studier på heltid som leder till ett yrke eller en examen. Arbetskraftsbyrån eller kommunen skall höra personen i fråga innan den fattar beslut om avbrott.

6 §

Anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte anordnas av kommunen. Kommunen kan anordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte själv eller genom att ingå skriftligt avtal om anordnande av sådan verksamhet med en annan kommun eller en samkommun eller med en registrerad förening, en registrerad stiftel-

se eller ett registrerat religionssamfund. Kommunen skall underrätta arbetskraftsbyrån om avtal som den ingått gällande anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte får inte anskaffas från företag.

Oberoende av på vilket sätt arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte anordnas svarar kommunen för att verksamheten anordnas i enlighet med denna lag och på det sätt som fastställts i aktiveringsplanen.

För kostnaderna för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte betalas ersättning till kommunen av statens medel i enlighet med denna lag.

Kommunen har inte skyldighet att anordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i sådana fall som avses i 8 § 4 mom. och 20 § 1 mom.

7 §

Arbetskraftsbyrå som deltar i uppgörandet av en aktiveringsplan

Den arbetskraftsbyrå till vars verksamhetsområde kommunen i fråga hör skall delta i uppgörandet av en aktiveringsplan.

Om personen i fråga inte har registrerats som arbetslös arbetssökande vid den arbetskraftsbyrå som avses i 1 mom., överförs de uppgifter som gäller honom eller henne mellan arbetskraftsmyndigheterna utan hinder av 19 § 2 mom. och 20 § lagen om arbetskraftsservice samt de bestämmelser som utfärdats med stöd av nämnda lag.

3 kap.

Aktiveringsplan

8 §

Planens innehåll

I en aktiveringsplan skall ingå:

- 1) uppgifter om den berörda personens utbildning och yrkeskarriär,
- 2) en bedömning av effekterna av tidigare sysselsättningsfrämjande åtgärder,

3) en bedömning av i vilken mån tidigare planer gällande arbetssökande och planer som kommunen gjort upp för personen i fråga har förverkligats och

4) åtgärder såsom arbetsplatsanvisningar, sysselsättningsfrämjande åtgärder, arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, annan socialservice samt hälsovårds-, rehabiliterings- och utbildningstjänster.

När en aktiveringsplan görs upp skall av de åtgärder som avses i 1 mom. möjligheten att erbjuda arbete eller sysselsättningsfrämjande åtgärder utredas först. Utöver dessa åtgärder kan planen innehålla socialservice samt hälsovårds-, rehabiliterings- och utbildningstjänster som förbättrar sysselsättningsmöjligheterna.

Om arbetskraftsbyrån bedömer att arbete eller sysselsättningsfrämjande åtgärder inte direkt kan erbjudas personen i fråga, skall arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ingå i aktiveringsplanen.

Om kommunen bedömer att personen i fråga inte direkt kan delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, skall i planen i enlighet med gällande speciallagar ingå sådana social- och hälsovårdstjänster som förbättrar personens möjligheter att senare delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Vid bedömningen av behovet av hälso- och sjukvårdstjänster är kommunens hälsovårdscentral eller sjukvårdsdistriktet sakkunnig.

Aktiveringsplanen undertecknas av arbetskraftsbyrån, kommunen och personen i fråga.

Närmare bestämmelser om aktiveringsplanens innehåll kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

9 §

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i aktiveringsplanen

Om aktiveringsplanen innehåller arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte skall åtminstone följande uppgifter om den ingå i planen:

1) en beskrivning av arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte och uppgifter om platsen där verksamheten anordnas,

2) tiden per dag och vecka då arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte pågår,

3) den tidpunkt då en period av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte börjar och periodens längd,

4) annan socialservice och andra hälsovårds-, rehabiliterings- och utbildningstjänster som erbjuds vid sidan av arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte samt

5) den tidpunkt då effekterna av arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte på sysselsättningsmöjligheterna senast skall bedömas och beslut om fortsatta åtgärder samt revidering av aktiveringsplanen fattas.

Innan planen undertecknas skall arbetskraftsbyrån och kommunen informera personen i fråga om de förmåner och ersättningar som betalas på grund av deltagande i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Aktiveringsplanen skall ses över vid behov.

10 §

Skyldighet att delta i uppgörandet av en aktiveringsplan

Den som uppfyller villkoren i 3 § är skyldig att delta i uppgörandet av en aktiveringsplan tillsammans med arbetskraftsbyrån och kommunen.

Om den som har rätt till arbetsmarknadsstöd vägrar delta i uppgörandet av en aktiveringsplan, har han eller hon inte rätt till arbetsmarknadsstöd under två månader från tidpunkten för vägran.

Om den som avses i 1 mom. vägrar delta i uppgörandet av en aktiveringsplan, kan utkomststödets grunddel för hans vidkommande sänkas med högst 20 procent så som bestäms i 10 § 1 och 4 mom. lagen om utkomststöd.

11 §

Aktiveringsplanens rättsverkningar

Personen i fråga har rätt till den socialservice och de hälsovårds-, rehabiliterings- och utbildningstjänster samt de åtgärder som ingår i aktiveringsplanen enligt vad som särskilt bestäms i de lagar som gäller dem. Personen i fråga har inom ramen för de anslag som anvisats för arbetskraftsbyråns bruk rätt

till de åtgärder i syfte att främja sysselsättningen av arbetslösa som specificeras i planen.

12 §

Rätt till sekretessbelagda uppgifter samt registrering av aktiveringsplanen

De som deltar i uppgörandet av en aktiveringsplan och de som används som sakkunniga då planen görs upp har utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att lämna och få sådana nödvändiga uppgifter som behövs för uppgörandet av planen. Aktiveringsplanen förs in i socialvårdens personregister i kommunen och i personregistret för arbetskraftsservicen.

4 kap.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

13 §

Verkställande

Arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte skall anpassas till personens arbets- och funktionsförmåga samt kunnande så, att den är meningsfull och tillräckligt krävande med tanke på ett inträde på arbetsmarknaden.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ordnas i perioder på 3—24 månader åt gången. Under perioden skall personen i fråga delta i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte under minst en och högst fem dagar per kalendervecka. Under en dag skall arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte pågå minst 4 timmar.

När den period som avses i 2 mom. går ut skall aktiveringsplanen revideras med iakttagande av vad som bestäms om den i 3 kap.

14 §

Begränsningar gällande arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

En person kan delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte högst 230 dagar under 12

månader. På verksamheten tillämpas den allmänna regeln om ordinarie arbetstid i 6 § 1 mom. arbetstidslagen (605/1996).

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte får inte ersätta arbete som utförs i tjänsteförhållande eller arbetsavtalsförhållande. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte får inte föranleda att anställda hos kommunen eller hos någon annan instans som står för realiserandet av verksamheten sägs upp eller permitteras eller att deras arbetsförhållanden eller förmåner försämrats.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte skall ordnas inom personens pendlingsregion enligt 10 § 1 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Med personens samtycke kan arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ordnas också utanför pendlingsregionen.

15 §

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i vissa fall

För den som har rätt till arbetsmarknadsstöd eller vars huvudsakliga inkomst består av utkomststöd på grund av arbetslöshet eller som får arbetslöshetsdagpenning kan på begäran ordnas arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte före de tider som anges i 3 § 1 och 2 mom., om kommunen och arbetskraftsbyrån bedömer att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte stöder personens livskompetens och sysselsättningsförutsättningar. Innan verksamheten ordnas skall en aktiveringsplan gällande arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte göras upp så som bestäms i 3 kap. Personen i fråga skall framställa begäran om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte hos arbetskraftsbyrån eller kommunen.

16 §

Anmälan om att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte inleds

Innan en person inleder arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte enligt aktiveringsplanen skall kommunen underrätta den huvudförtroendeman, som företräder de anställda som främst skall arbeta med den som deltar i ar-

betsverksamheten i rehabiliteringssyfte, om saken.

Kommunen får utan hinder av sekretessbestämmelserna meddela personens namn och de uppgifter som nämns i 9 § 1 mom. 1—3 punkten.

Uppkommer oklarhet om vilken huvudförtroendeman som skall underrättas om att verksamheten inleds, kan anmälan göras till den huvudförtroendeman som företräder största delen av dem som arbetar på den plats där verksamheten ordnas.

5 kap.

Förmåner och ersättningar

17 §

Utkomstskydd för den som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

Till en arbetssökande som har rätt till arbetsmarknadsstöd betalas arbetsmarknadsstöd för den period, under vilken arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte pågår, så som bestäms om rätten för den som deltar i åtgärder som avses i 2 kap. lagen om arbetsmarknadsstöd.

Till den som får arbetsmarknadsstöd och deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte betalas i ersättning för uppehälle 30 mark för varje dag han eller hon deltar i verksamhet enligt aktiveringsplanen.

Till den som har utkomststöd som sin huvudsakliga inkomst och deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte betalas dessutom sysselsättningspenning så som bestäms i 10 a § lagen om utkomststöd.

18 §

Reseersättning

En person har rätt att få ersättning för resekostnader som föranleds av deltagande i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte så som bestäms i 10 a § lagen om utkomststöd.

6 kap.

Vägran och avbrytande jämte påföljder

19 §

Vägran och avbrytande

Om den som uppfyller villkoren i 3 § 1 mom. utan giltigt skäl vägrar delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller avbryter eller av eget förvållande måste avbryta arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte, har han eller hon inte rätt till arbetsmarknadsstöd under två månader från tidpunkten för vägran eller avbrytandet.

Om den som uppfyller villkoren i 3 § 1 mom. utan giltigt skäl vägrar delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller avbryter eller av eget förvållande måste avbryta arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte, kan utkomststödet grunddel för hans vidkommande sänkas med högst 20 procent så som anges i 10 § 1 och 4 mom. lagen om utkomststöd.

20 §

Giltigt skäl att vägra delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller att avbryta den

Giltigt skäl att vägra delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller att avbryta den utan att förlora rätten till arbetsmarknadsstöd har den som

1) är i annat än tillfälligt arbete som utförs i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande och där den ordinarie arbetstiden överstiger åtta timmar i veckan,

2) är företagare i huvudsyssla enligt 5 a § lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller skall inleda företagsverksamhet såsom huvudsyssla,

3) är studerande på heltid enligt 5 b § lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller

4) deltar i en arbetskraftspolitisk åtgärd enligt 2 kap. lagen om arbetsmarknadsstöd.

Dessutom har en person giltigt skäl att vägra delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller att avbryta den utan att förlora rät-

ten till arbetsmarknadsstöd, om den verksamhet som erbjuds

1) inte lämpar sig för personen i fråga med tanke på hans eller hennes hälsotillstånd,

2) väsentligen avviker från aktiveringsplanen eller

3) har ordnats så att kommunen eller någon annan instans som står för realiserandet av verksamheten i väsentlig grad försummar att iaktta bestämmelserna i denna lag.

En person har alltid rätt att trots det samtycke han eller hon givit avbryta arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte utan att förlora rätten till arbetsmarknadsstöd, om verksamheten ordnas utanför personens pendlingsregion.

En person kan utan att förlora rätten till arbetsmarknadsstöd vägra delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte också av något annat skäl än de som avses i 1—3 mom., om detta skäl med tanke på inträdet eller återinträdet på arbetsmarknaden är jämförbart med dessa.

En person har rätt att vägra delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller att avbryta arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte enligt 1—4 mom. utan att utkomststödet grunddel sänks så som anges i 10 § lagen om utkomststöd.

21 §

Upprepad vägran att delta i uppgörandet av aktiveringsplan eller i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

Den som upprepade gånger

1) förfar på det sätt som avses i 10 § 2 mom. eller

2) förfar på det sätt som avses i 19 § 1 mom. och

3) av vars förfarande enligt 1 eller 2 punkten eller annars kan dras den slutsatsen att personen i fråga inte vill delta i åtgärder enligt denna lag har inte rätt till arbetsmarknadsstöd förrän han eller hon har varit i arbete eller deltagit i utbildning enligt 10 § lagen om arbetsmarknadsstöd i minst tre månader.

Om en person förfar på det sätt som avses i 1 mom. kan utkomststödet grunddel för hans vidkommande sänkas med sammanlagt högst 40 procent så som anges i 10 § 3 och 4

mom. lagen om utkomststöd.

7 kap.

Villkor gällande arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

22 §

Skydd i arbete och företagshälsovård

På arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte tillämpas lagen om skydd i arbete (299/1958). På arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte tillämpas inte lagen om företagshälsovård (743/1978).

23 §

Olycksfallsförsäkring

För den som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte skall kommunen med tanke på olycksfall i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ordna sådant försäkringsskydd som avses i 57 § 1 mom. lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) till den del personen i fråga inte på andra grunder har rätt till ersättning enligt lagen om olycksfallsförsäkring.

Som årsarbetsförtjänst för försäkring enligt 1 mom. används minimiårsarbetsförtjänsten enligt 28 § 6 mom. lagen om olycksfallsförsäkring.

8 kap.

Finansiering

24 §

Statlig ersättning

Kommunen har rätt att av sysselsättningsanslagen i statlig ersättning för anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte få 50 mark per dag för varje person som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Ersättningen betalas i efterskott för de dagar personen i fråga deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Bestämmelser om förfarandet vid beviljan-

de och utbetalning av statlig ersättning utfärdas genom förordning av statsrådet. När det gäller ränta och dröjsmålsränta på statlig ersättning som skall återbetalas tillämpas 24 a § sysselsättningslagen.

25 §

Statsandel för social- och hälsovården

På verksamhet som kommunen anordnar med stöd av denna lag tillämpas lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992). När det gäller de kostnader som utgör grund för statsandelen beaktas en andel som motsvarar den statliga ersättning som betalats med stöd av 24 § som avdrag.

9 kap.

Särskilda bestämmelser

26 §

Arbetskraftspolitiskt utlåtande

Arbetskraftsbyrån eller arbetskraftskommisionen skall till Folkpensionsanstalten ge ett bindande utlåtande om hur villkoren för arbetsmarknadsstöd enligt 10 § 1 och 2 mom., 17 § 1 mom., 19 § 1 mom., 20 § 1—4 mom. och 21 § 1 mom. har uppfyllts. Om givande av utlåtande bestäms i 3 § 3 mom. och 34 § lagen om arbetsmarknadsstöd samt i förordning av statsrådet.

27 §

Folkpensionsanstaltens skyldighet att lämna uppgifter

Folkpensionsanstalten skall till arbetskraftsbyrån lämna uppgifter om dem som när det gäller de dagar för vilka arbetsmarknadsstöd och arbetslöshetsdagpenning har betalats uppfyller villkoren enligt 3 § 1 mom. 1 eller

2 punkten eller 2 mom. 1 eller 2 punkten för uppgörandet av en aktiveringsplan. Uppgifterna skall lämnas före utgången av den kalendermånad som följer efter den då nämnda villkor uppfyllts.

28 §

Ändringsökande

Då ändring söks i beslut som fattats enligt 10 eller 17—21 § gäller för arbetsmarknadsstödet vidkommande vad som bestäms i 6 kap. lagen om arbetsmarknadsstöd och för utkomststödet vidkommande vad som bestäms i 7 kap. socialvårdslagen.

När det gäller sökande av ändring i beslut som fattats enligt 24 § tillämpas vad som i 27 a § sysselsättningslagen bestäms om beslut som gäller sysselsättningsstöd.

29 §

Teknisk anslutning

De uppgifter som avses i 3 kap. samt i 26 och 27 § kan erhållas och lämnas ut med hjälp av teknisk anslutning, om de i lag bestämda villkoren för utlämnande av uppgifter uppfylls och den som uppgifterna utlämnas till lägger fram en utredning av vilken framgår att användningen och skyddet av uppgifterna kan skötas på det sätt som anges i personuppgiftslagen (523/1999).

30 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

31 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 september 2001. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

32 §

Övergångsbestämmelser

Denna lag tillämpas från ikraftträdandet på dem som efter lagens ikraftträdande uppfyller villkoren i 3 §.

När de tider som avses i 3 § räknas ut beaktas också arbetsmarknadsstöd och utkomststöd som betalats före lagens ikraftträdande.

För den som efter lagens ikraftträdande uppfyller villkoren i 3 § skall en aktiveringsplan utan dröjsmål göras upp på det sätt som

anges i 5 §. För den som har uppfyllt villkoren i 3 § före den dag lagen träder i kraft skall en aktiveringsplan göras upp senast den 31 december 2002.

Folkpensionsanstalten skall senast den 31 december 2001 till Arbetskraftsmyndigheterna lämna uppgifter om dem som har uppfyllt villkoren i 3 § före lagens ikraftträdande.

I denna paragraf avses med villkoren i 3 § villkoren gällande de dagar för vilka arbetsmarknadsstöd, utkomststöd och arbetslöshetsdagpenning betalas.

2.

Lag**om ändring av 17 § socialvårdslagen**

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i socialvårdslagen av den 17 september 1982 (710/1982) 17 § 2 mom., sådant det lyder i lag 621/1996, som följer:

17 §

Kommunen skall även sörja för ordnande av barn- och ungdomsvård, barndagvård, specialomsorger om utvecklingsstörda, service och stöd på grund av handikapp och service i anslutning till missbrukarvård, de uppgifter som stadgas för barnatillsyningsmännen och andra åtgärder för utredande och fastställande av faderskap och tryggnad av underhållsbidrag, liksom även åtgärder i samband med adoptionsrådgivning och medling i familjefrågor samt medling vid verk-

ställighet av beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt och för ordnande av annan socialservice samt för de uppgifter som nämns i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (/), enligt vad som dessutom stadgas särskilt om dessa serviceformer.

Denna lag träder i kraft den 1 september 2001.

3.

Lag**om ändring av lagen om utkomststöd**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 30 december 1997 om utkomststöd (1412/1997) 10 § 1 och 3 mom. samt fogas till 1 § ett nytt 3 mom., till lagen nya 2 a och 10 a § samt till 11 § 2 mom. en ny 5 punkt, varvid de nuvarande 5 och 6 punkterna blir 6 och 7 punkt, som följer:

1 §

Syftet med utkomststödet

Syftet med reseersättningen är att stöda en persons deltagande i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

2 a §

Skyldighet att anmäla sig som arbetslös arbetssökande

En person i åldern 17—64 år som ansöker om utkomststöd är skyldig att anmäla sig som arbetslös arbetssökande vid arbetskraftsbyrån, om han eller hon inte

- 1) arbetar som löntagare eller företagare,
- 2) studerar på heltid,
- 3) är en sådan person som avses i 5 § 1 mom. 4—7, 9 eller 12 punkten lagen om utkomstskydd för arbetslösa,
- 4) på grund av anstaltsvård eller sjukdom som en läkare konstaterat är förhindrad att ta emot arbete eller
- 5) på grund av någon annan godtagbar och med ovan nämnda orsaker jämförbar orsak är förhindrad att ta emot arbete.

Om den som ansöker om utkomststöd inte anmäler sig som arbetssökande vid arbetskraftsbyrån, kan utkomststödet grunddel sänkas så som anges i 10 §.

10 §

Sänkt grunddel

Föränleds behovet av utkomststöd av att personen i fråga utan motiverat skäl har vägrat att ta emot ett arbete som erbjudits honom individuellt och bevisligen eller att delta i en sådan arbetskraftspolitisk åtgärd som under en skälig tid skulle trygga hans utkomst eller har han genom sin försummelse föränlett att arbete eller en arbetskraftspolitisk åtgärd inte har kunnat erbjudas honom, kan grunddelens belopp för hans vidkommande sänkas med högst 20 procent. På motsvarande sätt kan förfaras, om en person på vilken lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (/) skall tillämpas förfar på det sätt som avses i 10 § 3 mom. eller 19 § 2 mom. i nämnda lag.

Om en person upprepade gånger utan motiverat skäl har vägrat att ta emot arbete enligt 1 mom. eller om han genom sin upprepade försummelse har föränlett att sådant arbete inte har kunnat erbjudas honom, kan grunddelens belopp för hans vidkommande sänkas med ett större belopp än vad som nämns i 1 mom., dock sammanlagt med högst 40 procent. På samma sätt kan förfaras om en person, efter att grunddelen av hans utkomststöd har sänkts enligt 1 mom., utan motiverat skäl vägrar delta i en arbetskraftspolitisk åtgärd eller om han genom sin verksamhet föränleder att ingen arbetskraftspolitisk åtgärd kan erbjudas honom och om han dessutom utan motiverat skäl vägrar delta i den handlings-

främjande verksamheten enligt planen i 2 mom. På motsvarande sätt kan förfaras om en person på vilken lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte skall tillämpas förfar på det sätt som avses i 21 § i nämnda lag.

10 a §

Sysselsättningspenning och reseersättning

Till den som får utkomststöd och som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte betalas i sysselsättningspenning 30 mark för varje dag som personen i fråga deltar i verksamheten. Sysselsättningspenning betalas dock inte för de dagar för vilka personen i fråga får ersättning för uppehålle enligt lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/1993).

Till den som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte betalas dessutom i utkomststöd reseersättning för de resekostnader som deltagandet medför enligt det billigaste färd sättet.

Sysselsättningspenningens belopp justeras i samma förhållande och vid samma tidpunkt som ersättningen för uppehålle enligt lagen om arbetsmarknadsstöd.

4.

Lag

om ändring av 1 § lagen om arbetsmarknadsstöd

I enlighet med riksdagens beslut fogas till 1 § lagen den 30 december 1993 om arbetsmarknadsstöd (1542/1993) ett nytt 2 mom. som följer:

1 §

Arbetsmarknadsstöd

Om arbetsmarknadsstöd som integrations-

11 §

Inkomster som skall beaktas

Som inkomster beaktas dock inte

5) ersättning för uppehålle enligt lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/1993), ersättning för uppehålle och ersättning för inkvartering enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/1990) eller lagen om främjande av invandrades integration samt mottagande av asylsökande (493/1999), ersättning för uppehålle enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (/), ersättning för uppehålle enligt 24 a § lagen om rehabiliteringspenning (611/1991), ersättning för uppehålle enligt lagen om arbetskraftsservice (1005/1993) och förordningen om ersättning för uppehålle (/) och förordningen om förmåner i samband med arbetskraftsservice (1253/1993), som utfärdats med stöd av den, samt annan förmån än sådan som nämns i 12 § i sistnämnda förordning,

Denna lag träder i kraft den 1 september 2001.

stöd avsett att trygga invandrarens försörjning bestäms i lagen om främjande av invandrades integration samt mottagande av asylsökande (493/1999). Om tryggande av försörjningen med hjälp av arbetsmarknadsstöd för den som deltar i arbetsverksamhet i

rehabiliteringssyfte bestäms i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (/).

Denna lag träder i kraft den 1 september 2001.

5.

Lag

om ändring av lagen om arbetskraftsservice

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 26 november 1993 om arbetskraftsservice (1005/1993) rubriken för 10 a § samt 10 c, 10 d och 10 e § och 20 § 1 mom., av dessa lagrum rubriken för 10 a § samt 10 c, 10 d och 10 e § sådana de lyder i lag 1353/1997, samt

fogas till 10 a §, sådan den lyder i nämnda lag 1353/1997, ett nytt 4 mom. och till 17 § ett nytt 4 mom. som följer:

10 a §

Registrering av och information till enskilda kunder

En enskild kund skall i samband med att han registreras som arbetssökande eller omedelbart därefter informeras om den service som erbjuds honom vid arbetskraftsbyrån och om hans skyldighet enligt 10 b § 2 mom. En arbetslös enskild kund skall dessutom informeras om omständigheter som hänför sig till arbetssökandet, vid behov om åtgärder som syftar till att främja hans sysselsättning samt om påföljderna av försummelse av skyldigheten enligt 10 b § och om andra viktiga förutsättningar för erhållande av utkomstskydd under arbetslöshetstiden.

arbete med arbetskraftsbyrån och undertecknas gemensamt. Planen innefattar en bedömning av kundens behov av service och i den överenskomms om åtgärder som främjar sysselsättningen.

Planen för arbetssökande skall göras upp senast när kunden har varit arbetslös i fem månader. Planen är en förutsättning för att kunden skall kunna anvisas sådana sysselsättningsfrämjande åtgärder som avses i sysselsättningslagen eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

En arbetslös arbetssökande som är berättigad till arbetsmarknadsstöd och som har fått arbetslöshetsdagpenning under den maximitid som föreskrivs i 26 § 1 eller 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/1984) eller som på basis av arbetslöshet har fått arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/1993) för minst 500 dagar, har rätt till en reviderad plan för arbetssökande.

10 c §

Rätt till plan för arbetssökande

En arbetslös arbetssökande har rätt till en plan för arbetssökande som görs upp i sam-

En enskild kund som avses i 3 mom. har inom ramen för de anslag som anvisats för arbetskraftsbyråns bruk rätt till sådan service och andra åtgärder som specificeras i planen.

Om en arbetslös arbetssökande har rätt till en aktiveringsplan enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (/), kan den reviderade planen för arbetssökande en-

ligt 3 mom. ersättas med aktiveringsplanen.

10 d §

Periodiska intervjuer med arbetssökande

För uppgörande eller revidering av en plan för arbetssökande skall arbetskraftsbyrån med bestämda mellanrum, enligt den tidtabell som arbetsministeriet bestämmer för ett år i sänder, ge en arbetslös enskild kund tillfälle att delta i en intervju för arbetssökande.

Den som är kund i datasystemet för arbetskraftsservicen kallas i regel inom en månad efter att han har registrerats som enskild kund till en första intervju för arbetssökande, i vilken kundens mål kartläggs, uppgifterna i anslutning till sökande av arbete granskas och kompletteras, till buds stående arbets- och utbildningsalternativ utreds, behovet av utbildning av arbetssökande bedöms samt en överenskommelse träffas om förnyad arbetsansökan, intervjuer enligt 1 mom. och andra fortsatta åtgärder.

Vid senare intervjuer bedöms resultaten i fråga om sökande av arbete och i vilken mån de uppgjorda planerna har förverkligats samt utreds till buds stående servicealternativ och överenskomms om fortsatta åtgärder.

10 e §

Samarbetskyldighet

Om en kund vägrar delta i en intervju för arbetssökande, i uppgörandet eller ändringen av en plan för arbetssökande eller en aktiveringsplan eller i service eller åtgärder om vilka överenskommits i en plan för arbetssökande eller en aktiveringsplan, tillämpas vad som bestäms i 10 b § 2 mom. samt i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om

arbetsmarknadsstöd och lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

17 §

Samarbete mellan myndigheterna och hänvisning till annan service

Om arbetskraftsbyråns deltagande i uppgörandet av en aktiveringsplan för en arbetssökande och skyldighet att vidta åtgärder för uppgörande av en aktiveringsplan för en arbetslös arbetssökande bestäms i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

20 §

Tystnadsplikt

Personuppgifter som ingår i eller inhämtats för ett register får utlämnas endast till den registrerade eller med hans samtycke eller med stöd av lag till någon annan myndighet samt för statistik eller vetenskaplig forskning, om utlämnandet uppfyller kraven i 14—16 § personuppgiftslagen (523/1999). Sekretessbelagda uppgifter kan dock endast med arbetsministeriets tillstånd lämnas för statistikföring eller vetenskaplig forskning. Om lämnande av sekretessbelagda uppgifter mellan myndigheter för uppgörande av en aktiveringsplan bestäms i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Denna lag träder i kraft den 1 september 2001.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

6.

Lag

om ändring av 4 a § lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 24 augusti 1984 om utkomstskydd för arbetslösa (602/1984) rubriken för 4 a §, sådant detta lagrum lyder i lag 680/1997, samt
fogas till 4 a §, sådan den lyder i nämnda lag 680/1997, ett nytt 3 mom. som följer:

4 a §

*Rätt till dagpenning under tiden för frivilligt
arbete och talararbete samt arbetsverksam-
het i rehabiliteringssyfte*

ning enligt denna lag också för den tid då han
deltar i sådan arbetsverksamhet som avses i
lagen om arbetsverksamhet i rehabiliterings-
syfte (/).

Denna lag träder i kraft den 1 september
2001.

En person har rätt till arbetslöshetsdagpen-

7.

Lag

om ändring av lagen om rehabiliteringspenning

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 27 mars 1991 om rehabiliteringspenning (611/1991) 2 § 4 mom., 17 §
och 31 §, av dessa lagrum 17 § sådan den lyder i lag 1503/1995 och 31 § sådan den lyder i lag
836/1998, samt
fogas till lagen en ny 24 a § som följer:

2 §

Förmåner

sättning enligt prövning för kostnader för up-
pehälle och andra kostnader (ersättning för
uppehälle). För tiden efter rehabilitering kan
betalas rehabiliteringsunderstöd enligt pröv-
ning.

För tiden för rehabilitering kan betalas er-

17 §

Rehabiliteringspenningens belopp i samband med yrkesinriktad rehabilitering

För att trygga genomförandet av rehabiliteringen och utan hinder av 14 och 15 § utgör rehabiliteringspenningen för den som deltar i yrkesinriktad rehabilitering en tjugofemtedel av 2 100 mark, om han inte enligt andra bestämmelser i denna lag har rätt till en större rehabiliteringspenning.

24 a §

Ersättning för uppehälle

Ersättning för uppehälle enligt 2 § 4 mom. kan betalas för ersättande av extra kostnader på grund av rehabilitering för den tid rehabiliteringsklienten har rätt till rehabiliteringspenning enligt 8 § 1 mom. Genom förordning av statsrådet bestäms om grunderna för fastställande av ersättning för uppehälle.

När det gäller sökande av ersättning för uppehälle och meddelande av beslut iaktas i

tillämpliga delar vad som bestäms i 25 och 26 §.

31 §

Indexjustering

En rehabiliteringspenning som bestäms enligt 14, 15, 17 eller 17 a § skall årligen indexjusteras med iakttagande av 9 § 2 mom. första meningen lagen om pension för arbetstagare. På motsvarande sätt justeras det penningbelopp som avses i 17 och 17 a § så som en ändring av indextalen förutsätter.

Denna lag träder i kraft den 1 september 2001.

Lagen tillämpas på rehabiliteringspenning som betalas för tiden efter lagens ikraftträdande.

Penningbeloppet i lagens 17 § och i 17 a § (836/1998) lagen om rehabiliteringspenning motsvarar det indextal som avses i 9 § 2 mom. första meningen lagen om pension för arbetstagare och enligt vilket storleken av de rehabiliteringspenningar som skall betalas för 1999 har räknats ut.

8.

Lag**om ändring av 92 § inkomstskattelagen**

I enlighet med riksdagens beslut ändras i inkomstskattelagen av den 30 december 1992 (1535/1992) 92 § 19 punkten, sådant detta lagrum lyder i lag 1465/1994, som följer:

92 §

Skattefria sociala förmåner

Skattepliktig inkomst är inte

19) förmåner enligt lagen om rehabilitering
som ordnas av folkpensionsanstalten
(610/1991) och motsvarande förmåner samt

ersättning för uppehälle enligt 2 § lagen om
rehabiliteringspenning (611/1991),

Denna lag träder i kraft den 1 september
2001. Denna lag tillämpas första gången vid
beskattningen för 2001.

Helsingfors den 10 november 2000

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Maija Perho*

2.

Lag**om ändring av 17 § socialvårdslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i socialvårdslagen av den 17 september 1982 (710/1982) 17 § 2 mom., sådant det lyder i lag 621/1996, som följer:

Gällande lydelse

17 §

Kommun skall på nedan stadgat sätt ombesörja anordnandet av följande former av socialservice:

- 1) socialarbete,
- 2) rådgivning i uppfostrings- och familje-frågor,
- 3) hemservice,
- 4) boendeservice,
- 5) anstaltsvård
- 6) familjevård och
- 7) stöd för närståendevård.

Kommunen skall även sörja för ordnande av barn- och ungdomsvård, barndagvård, specialomsorger om utvecklingsstörda, service och stöd på grund av handikapp och service i anslutning till missbrukarvård, de uppgifter som stadgas för barnatillsyningsmannen och andra åtgärder för utredande och fastställande av faderskap och tryggande av underhållsbidrag, liksom även åtgärder i samband med adoptionsrådgivning och medling i familje-frågor samt medling vid verkställighet av beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt och för ordnande av annan socialservice, enligt vad som dessutom stadgas särskilt om dessa serviceformer.

Om en klient inom socialvården behöver rehabilitering som inte enligt vad som stadgas ankommer på socialvården eller som det inte är ändamålsenligt att ordna som socialservice, skall socialvården efter behov

Föreslagen lydelse

17 §

Kommunen skall även sörja för ordnande av barn- och ungdomsvård, barndagvård, specialomsorger om utvecklingsstörda, service och stöd på grund av handikapp och service i anslutning till missbrukarvård, de uppgifter som stadgas för barnatillsyningsmannen och andra åtgärder för utredande och fastställande av faderskap och tryggande av underhållsbidrag, liksom även åtgärder i samband med adoptionsrådgivning och medling i familje-frågor samt medling vid verkställighet av beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt och för ordnade av annan socialservice *samt för de uppgifter som nämns i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (1), enligt vad som dessutom stadgas särskilt om dessa serviceformer.*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

hänvisa klienten till hälso- och sjukvården, till arbetskrafts- eller undervisningsmyndigheterna, till folkpensionsanstalten eller till någon annan organisation som tillhandahåller rehabiliteringstjänster. Dessutom skall iakttas vad som stadgas i lagen om rehabiliteringssamarbete

Kommun kan utöver i 1 och 2 mom. stadgad socialservice anordna även annan erforderlig socialservice.

—————
Denna lag träder i kraft den 1 september 2001.
 —————

3.

Lag

om ändring av lagen om utkomststöd

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen den 30 december 1997 om utkomststöd (1412/1997) 10 § 1 och 3 mom. samt *fogas* till 1 § ett nytt 3 mom., till lagen nya 2 a och 10 a § samt till 11 § 2 mom. en ny 5 punkt, varvid de nuvarande 5 och 6 punkterna blir 6 och 7 punkt, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

1 §

Syftet med utkomststödet

Syftet med utkomststödet

Utkomststödet är ett ekonomiskt stöd inom socialvården som beviljas i sista hand och syftet med det är att trygga en persons och familjs utkomst och främja möjligheterna att klara sig på egen hand. Med hjälp av utkomststödet tryggas minst den oundgängliga utkomst som en person och familj behöver för ett människovärdigt liv.

Syftet med förebyggande utkomststöd är att främja en persons och familjs sociala trygghet och funktionsförmåga

—————
Syftet med reseersättningen är att stöda en persons deltagande i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

2 a §

**Skyldighet att anmäla sig som arbetslös
arbetsökande**

En person i åldern 17—64 år som ansöker om utkomststöd är skyldig att anmäla sig som arbetslös arbetsökande vid arbetskraftsbyrån, om han eller hon inte

1) arbetar som löntagare eller företagare,

2) studerar på heltid,

3) är en sådan person som avses i 5 § 1 mom. 4—7, 9 eller 12 punkten lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

4) på grund av anstaltsvård eller sjukdom som en läkare konstaterat är förhindrad att ta emot arbete eller

5) på grund av någon annan godtagbar och med ovan nämnda orsaker jämförbar orsak är förhindrad att ta emot arbete.

Om den som ansöker om utkomststöd inte anmäler sig som arbetsökande vid arbetskraftsbyrån, kan utkomststödets grunddel sänkas så som anges i 10 §.

10 §

Sänkt grunddel

Föranleds behovet av utkomststöd av att personen i fråga utan motiverat skäl har vägrat att ta emot ett arbete som erbjudits honom individuellt och bevisligen eller att delta i en sådan arbetskraftspolitisk åtgärd som under en skälig tid skulle trygga hans utkomst eller har han genom sin försumelse föranlett att arbete eller en arbetskraftspolitisk åtgärd inte har kunnat erbjudas honom, kan grunddelens belopp för hans vidkommande sänkas med högst 20 procent.

I samband med sänkningen av grunddelen skall alltid, om möjligt tillsammans med den som söker utkomststödet och vid behov i samarbete med arbetskraftsmyndigheterna och andra myndigheter, upprättas en handlingsplan för att hjälpa klienten att klara sig på egen hand.

Om en person upprepade gånger utan mo-

10 §

Sänkt grunddel

Föranleds behovet av utkomststöd av att personen i fråga utan motiverat skäl har vägrat att ta emot ett arbete som erbjudits honom individuellt och bevisligen eller att delta i en sådan arbetskraftspolitisk åtgärd som under en skälig tid skulle trygga hans utkomst eller har han genom sin försumelse föranlett att arbete eller en arbetskraftspolitisk åtgärd inte har kunnat erbjudas honom, kan grunddelens belopp för hans vidkommande sänkas med högst 20 procent. På motsvarande sätt kan förfaras, om en person på vilken lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (1) skall tillämpas förfar på det sätt som avses i 10 § 3 mom. eller 19 § 2 mom. i nämnda lag.

Om en person upprepade gånger utan motiverat skäl har vägrat att ta emot arbete enligt 1 mom. eller om han genom sin uppre-

Gällande lydelse

tiverat skäl har vägrat att ta emot arbete enligt 1 mom. eller om han genom sin upprepade försummelse har föranlett att sådant arbete inte har kunnat erbjudas honom, kan grunddelens belopp för hans vidkommande sänkas med ett större belopp än vad som nämns i 1 mom. och sammanlagt med högst 40 procent. På samma sätt kan förfaras om en person, efter att grunddelen av hans utkomststöd har sänkts enligt 1 mom., utan motiverat skäl vägrar delta i en arbetskraftspolitisk åtgärd eller om han genom sin verksamhet föranleder att ingen arbetskraftspolitisk åtgärd kan erbjudas honom och om han dessutom utan motiverat skäl vägrar delta i den handlingsfrämjande verksamheten enligt planen i 2 mom.

Sänkningen enligt 1 och 3 mom. kan göras endast under förutsättning att den inte äventyrar den utkomst som oundgängligen behövs för att trygga ett människovärdigt liv och att sänkningen inte heller i övrigt kan anses oskäligen. Sänkningen kan göras för högst två månader åt gången räknat från vägran eller försummelsen.

Föreslagen lydelse

pade försummelse har föranlett att sådant arbete inte har kunnat erbjudas honom, kan grunddelens belopp för hans vidkommande sänkas med ett större belopp än vad som nämns i 1 mom., dock sammanlagt med högst 40 procent. På samma sätt kan förfaras om en person, efter att grunddelen av hans utkomststöd har sänkts enligt 1 mom., utan motiverat skäl vägrar delta i en arbetskraftspolitisk åtgärd eller om han genom sin verksamhet föranleder att ingen arbetskraftspolitisk åtgärd kan erbjudas honom och om han dessutom utan motiverat skäl vägrar delta i den handlingsfrämjande verksamheten enligt planen i 2 mom. *På motsvarande sätt kan förfaras om en person på vilken lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte(1) skall tillämpas förfar på det sätt som avses i 21 § i nämnda lag.*

10 a §

Systemättningspenning och reseersättning

Till den som får utkomststöd och som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte betalas i systemättningspenning 30 mark för varje dag som personen i fråga deltar i verksamheten. Systemättningspenning betalas dock inte för de dagar för vilka personen i fråga får ersättning för uppehälle enligt lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/1993).

Till den som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte betalas dessutom i utkomststöd reseersättning för de resekostnader som deltagandet medför enligt det billigaste färd sättet.

Systemättningspenningens belopp justeras i samma förhållande och vid samma tidpunkt som ersättningen för uppehälle enligt lagen om arbetsmarknadsstöd.

11 §

Inkomster som skall beaktas.

Som inkomster beaktas ifrågavarande persons och familjemedlemmarnas disponibla inkomster.

Som inkomster beaktas dock inte

1) understöd och förvärvsinkomster som skall anses ringa,

2) inkomster till den del dessa motsvarar utgifter för arbetsresor och övriga av arbetet förorsakade utgifter,

3) enligt kommunens prövning fastställd annan andel av förvärvs- eller företagarincomester än den som avses i 2 punkten, vilka kan anses främja understödstagarens möjligheter att klara sig på egen hand,

4) moderskapsunderstöd enligt lagen om moderskapsunderstöd (477/1993), vårdbidrag till pensionstagare enligt folkpensionslagen (347/1956), handikappbidrag enligt lagen om handikappbidrag (124/1988) eller vårdbidrag för barn enligt lagen om vårdbidrag för barn (444/1969),

5) regelbundna inkomster för ett barn under 18 år, till den del dessa inkomster är större än de utgifter som enligt 7 § skall beaktas för hans del, samt

6) sådana ersättningar och inkomster som avses i 8 §.

11 §

Inkomster som skall beaktas

Som inkomster beaktas dock inte

5) ersättning för uppehälle enligt lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/1993), ersättning för uppehälle och ersättning för in-kvartering enligt lagen om arbetskraftspoli-tisk vuxenutbildning (763/1990) eller lagen om främjande av invandrades integration samt mottagande av asylsökande (493/1999), ersättning för uppehälle enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, ersättning för uppehälle enligt 24 a § lagen om rehabiliteringspenning (611/1991), ersättning för uppehälle enligt lagen om arbetskraftsservice (1005/1993) och förordningen om ersättning för uppe-hälle (1) och förordningen om förmåner i samband med arbetskraftsservice (1253/1993), som utfärdats med stöd av den, samt annan förmån än sådan som nämns i 12 § i sistnämnda förordning,

6) regelbundna inkomster för ett barn under 18 år, till den del dessa inkomster är större än de utgifter som enligt 7 § skall beaktas för hans del, samt

7) sådana ersättningar och inkomster som avses i 8 §.

Denna lag träder i kraft den 1 september 2001.

4.

Lag

om ändring av 1 § lagen om arbetsmarknadsstöd

I enlighet med riksdagens beslut fogas till 1 § lagen den 30 december 1993 om arbetsmarknadsstöd (1542/1993) ett nytt 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

1 §

Arbetsmarknadsstöd

Arbetsmarknadsstödet skall trygga de arbetslösas utkomst medan de söker arbete och deltar i arbetskraftspolitiska åtgärder och därigenom främja och förbättra stödtagarnas förutsättningar att söka sig ut på eller återvända till arbetsmarknaden.

Föreslagen lydelse

1 §

Arbetsmarknadsstöd

 Om arbetsmarknadsstöd som integrationsstöd avsett att trygga invandrarens försörjning bestäms i lagen om främjande av invandrares integration samt mottagande av asylsökande (493/1999). Om tryggnad av försörjningen med hjälp av arbetsmarknadsstöd för den som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte bestäms i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (/).

 Denna lag träder i kraft den 1 september 2001.

5.

Lag**om ändring av lagen om arbetskraftsservice**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 26 november 1993 om arbetskraftsservice (1005/1993) rubriken för 10 a § samt 10 c, 10 d och 10 e § och 20 § 1 mom., av dessa lagrum rubriken för 10 a § samt 10 c, 10 d och 10 e § sådana de lyder i lag 1353/1997, samt

fogas till 10 a §, sådan den lyder i nämnda lag 1353/1997, ett nytt 4 mom. och till 17 § ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

10 a §

Anmälan om att bli enskild kund

En person registreras som kund i ett personregister för arbetskraftsservicen, om han

1) anmäler sig personligen vid arbetskraftsbyrån, och

2) företer de uppgifter som är nödvändiga för att arbetskraftsservice skall kunna tillhandahållas.

Arbetskraftsbyrån kan av särskilda skäl godkänna också en anmälan som gjorts på något annat sätt.

En enskild kund skall informeras om att hans kunduppgifter registreras i datasystemet för arbetskraftsservicen.

10 c §

Rätt till plan för arbetssökande

En arbetslös arbetssökande har rätt till en plan för arbetssökande som görs upp i samarbete med arbetskraftsbyrån. I planen överenskomms om åtgärder som främjar sysselsättning av personen i fråga.

Planen för arbetssökande skall göras upp

Föreslagen lydelse

10 a §

Registrering av och information till enskilda kunder

 En enskild kund skall i samband med att han registreras som arbetssökande eller omedelbart därefter informeras om den service som erbjuds honom vid arbetskraftsbyrån och om hans skyldighet enligt 10 b § 2 mom. En arbetslös enskild kund skall dessutom informeras om omständigheter som hänför sig till arbetssökandet, vid behov om åtgärder som syftar till att främja hans sysselsättning samt om påföljderna av försummelse av skyldigheten enligt 10 b § och om andra viktiga förutsättningar för erhållande av utkomtskydd under arbetslöshetstiden.

10 c §

Rätt till plan för arbetssökande

En arbetslös arbetssökande har rätt till en plan för arbetssökande som görs upp i samarbete med arbetskraftsbyrån och undertecknas gemensamt. Planen innefattar en bedömning av kundens behov av service och i den överenskomms om åtgärder som

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

senast när kunden har varit arbetslös i fem månader. Planen är en förutsättning för att kunden skall kunna anvisas sådana sysselsättningsfrämjande åtgärder som avses i sysselsättningslagen eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

En arbetslös arbetssökande som är berättigad till arbetsmarknadsstöd och som har fått arbetslöshetsdagpenning under den maximitid som föreskrivs i 26 § 1 eller 2 mom. lagen om utkomtskydd för arbetslösa (602/1984) eller som på basis av arbetslöshet har fått arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/1993) för minst 500 dagar, har rätt till en reviderad plan för arbetssökande.

En enskild kund som avses i 3 mom. har inom ramen för de anslag som anvisats för Arbetskraftsbyråns bruk rätt till sådan service och andra åtgärder som specificeras i planen.

främjar sysselsättningen.

Planen för arbetssökande skall göras upp senast när kunden har varit arbetslös i fem månader. Planen är en förutsättning för att kunden skall kunna anvisas sådana sysselsättningsfrämjande åtgärder som avses i sysselsättningslagen eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

En arbetslös arbetssökande som är berättigad till arbetsmarknadsstöd och som har fått arbetslöshetsdagpenning under den maximitid som föreskrivs i 26 § 1 eller 2 mom. lagen om utkomtskydd för arbetslösa (602/1984) eller som på basis av arbetslöshet har fått arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/1993) för minst 500 da

gar, har rätt till en reviderad plan för arbetssökande.

En enskild kund som avses i 3 mom. har inom ramen för de anslag som anvisats för Arbetskraftsbyråns bruk rätt till sådan service och andra åtgärder som specificeras i planen.

Om en arbetslös arbetssökande har rätt till en aktiveringsplan enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (/), kan den reviderade planen för arbetssökande enligt 3 mom. ersättas med aktiveringsplanen.

10 d §

10 d §

*Periodiska intervjuer med arbetssökande**Periodiska intervjuer med arbetssökande*

För uppgörande eller revidering av en plan för arbetssökande skall Arbetskraftsbyrån med bestämda mellanrum ge en enskild arbetslös kund tillfälle att delta i en intervju för arbetssökande.

För uppgörande eller revidering av en plan för arbetssökande skall Arbetskraftsbyrån med bestämda mellanrum, *enligt den tidtabell som arbetsministeriet bestämmer för ett år i sänder, ge en arbetslös enskild kund tillfälle att delta i en intervju för arbetssökande.*

Den som är kund i datasystemet för Arbetskraftsservicen kallas i regel inom en månad efter att han har registrerats som enskild kund till en första intervju för arbetssökande, i vilken kundens mål kartläggs, uppgifterna i anslutning till sökande av arbete granskas och kompletteras, till buds stående arbets- och utbildningsalternativ utreds, behovet av utbildning av arbetssökande bedöms samt en överenskom-

melse träffas om förnyad arbetsansökan, intervjuer enligt 1 mom. och andra fortsatta åtgärder.

Vid senare intervjuer bedöms resultaten i fråga om sökande av arbete och i vilken mån de uppgjorda planerna har förverkligats samt utreds till buds stående servicealternativ och överenskoms om fortsatta åtgärder.

10 e §

Samarbetskyldighet

Om en kund vägrar delta i en intervju för arbetssökande, i uppgörandet av en plan för arbetssökande eller i service eller åtgärder om vilka överenskommit i en plan för arbetssökande, tillämpas vad som bestäms i 10 b § 2 mom. samt i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och i lagen om arbetsmarknadsstöd.

10 e §

Samarbetskyldighet

Om en kund vägrar delta i en intervju för arbetssökande, i uppgörandet eller ändringen av en plan för arbetssökande eller en aktiveringsplan eller i service eller åtgärder om vilka överenskommit i en plan för arbetssökande eller en aktiveringsplan, tillämpas vad som bestäms i 10 b § 2 mom. samt i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om arbetsmarknadsstöd och lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

17 §

Samarbete mellan myndigheterna och hänvisning till annan service

Arbetsmyndigheterna, social- och hälsovårdsmyndigheterna samt undervisningsmyndigheterna skall samarbeta när arbetskraftsservice ordnas och åtgärder i anslutning till den vidtas.

Undervisningsmyndigheten svarar i samråd med arbetskraftsmyndigheten för tillhandahållande av service som riktar sig till studerande som gör sitt yrkesval eller söker arbete.

Är det inte möjligt att de tjänster som en enskild kund behöver ordnas i form av arbetskraftsservice, skall kunden vid behov hänvisas till social- och hälsovårdsmyndigheterna eller till folkpensionsanstalten eller till någon annan organisation som tillhandahåller rehabiliteringstjänster.

17 §

Samarbete mellan myndigheterna och hänvisning till annan service

Om arbetskraftsbyråns deltagande i uppgörandet av en aktiveringsplan för en arbetssökande och skyldighet att vidta åtgärder för uppgörande av en aktiveringsplan för en arbetslös arbetssökande bestäms i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

20 §

20 §

*Tystnadsplikt**Tystnadsplikt*

Personuppgifter som ingår i eller inhämtats för ett register får utlämnas endast till den registrerade eller med hans samtycke eller med stöd av lag till någon annan myndighet samt för statistik eller vetenskaplig forskning, om utlämnandet uppfyller kraven i (19 § 1 mom. 3 punkten personregisterlagen). Sekretessbelagda uppgifter kan dock endast med arbetsministeriets tillstånd lämnas för statistikföring eller vetenskaplig forskning.

Uppgifter om någons hälsotillstånd eller sociala och ekonomiska omständigheter eller uppgifter gällande en enskild persons eller familjs hemlighet eller uppgifter om ett företags eller ett samfunds affärs- eller yrkeshemligheter som har erhållits i samband med verkställigheten av denna lag får inte röjas utan samtycke av den som saken gäller och inte heller användas på något annat obehörigt sätt. Tystnadsplikten gäller även den som på grundval av ett uppdrag får kännedom om sådana uppgifter.

Vad som stadgas i 2 mom. hindrar inte att en uppgift röjs för den som med stöd av lag har rätt att få uppgiften.

Personuppgifter som ingår i eller inhämtats för ett register får utlämnas endast till den registrerade eller med hans samtycke eller med stöd av lag till någon annan myndighet samt för statistik eller vetenskaplig forskning, om utlämnandet uppfyller kraven i 14—16 § personuppgiftslagen (523/1999). Sekretessbelagda uppgifter kan dock endast med arbetsministeriets tillstånd lämnas för statistikföring eller vetenskaplig forskning. Om lämnande av sekretessbelagda uppgifter mellan myndigheter för uppgörande av en aktiveringsplan bestäms i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Denna lag träder i kraft den 1 september 2001.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

6.

Lag**om ändring av 4 a § lagen om utkomstskydd för arbetslösa**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 24 augusti 1984 om utkomstskydd för arbetslösa (602/1984) rubriken för 4 a §, sådant detta lagrum lyder i lag 680/1997, samt
fogas till 4 a §, sådan den lyder i nämnda lag 680/1997, ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

4 a §

Rätt till arbetslöshetsdagpenning under tiden för frivilligt arbete och talkoarbete

En person har rätt till arbetslöshetsdagpenning enligt denna lag också för den tid då han utan lön deltar i allmännyttigt frivilligt arbete eller sedvanligt talkoarbete.

En person som utan lön arbetar i ett företag eller i sådana uppgifter som allmänt utförs i ett i 1 § lagen om arbetsavtal avsett arbetsförhållande eller i företagsverksamhet, anses inte som en arbetslös enligt 4 § 1 mom.

Föreslagen lydelse

4 a §

Rätt till dagpenning under tiden för frivilligt arbete och talkoarbete samt arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

En person har rätt till arbetslöshetsdagpenning enligt denna lag också för den tid då han deltar i sådan arbetsverksamhet som avses i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (/).

Denna lag träder i kraft den 1 september 2001.

7.

Lag

om ändring av lagen om rehabiliteringspenning

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 27 mars 1991 om rehabiliteringspenning (611/1991) 2 § 4 mom., 17 § och 31 §, av dessa lagrum 17 § sådan den lyder i lag 1503/1995 och 31 § sådan den lyder i lag 836/1998, samt

fogas till lagen en ny 24 a § som följer:

Gällande lydelse

2 §

Förmåner

Den som är bosatt i Finland har under de förutsättningar som stadgas nedan rätt till rehabiliteringspenning för den tid han på grund av rehabilitering är förhindrad att arbeta för egen eller annans räkning.

Om vid tillämpningen av denna lag särskilt skall avgöras om en person skall anses vara bosatt i Finland, avgör folkpensionsanstalten frågan enligt stadgandena i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/93). I folkpensionsanstaltens beslut får ändring sökas enligt vad som stadgas i 13 § nämnda lag.

Såsom arbete för egen räkning enligt 1 mom. betraktas arbete som rehabiliteringsklienten utför inom sin egen eller en familjemedlems affärsrörelse, inom sitt eget eller en familjemedlems företag, yrke, jord- och skogsbruk, eget eller annans hushåll, självständigt vetenskapligt eller konstnärligt arbete samt läroanstalts- eller yrkeskursstudier som motsvarar huvudsyssla och som inte tillhandahålls som rehabilitering.

För tiden efter rehabilitering kan betalas rehabiliteringsunderstöd enligt prövning.

Föreslagen lydelse

2 §

Förmåner

 För tiden för rehabilitering kan betalas ersättning enligt prövning för kostnader för uppehälle och andra kostnader (ersättning för uppehälle). För tiden efter rehabilitering kan betalas rehabiliteringsunderstöd enligt prövning.

17 §

Rehabiliteringspenningens belopp i samband med yrkesutbildning rehabilitering

För att trygga genomförandet av rehabiliteringen och utan hinder av 14 och 15 § utgör rehabiliteringspenningen för den som genomgår yrkesutbildning och bor i eget hushåll eller är försörjningspliktig en tjugofemtedel av den studiepenning som avses i 11 § 1 mom. 3 punkten lagen om studiestöd (65/94), om han inte enligt nämnda stadganden har rätt till en större rehabiliteringspenning.

17 §

Rehabiliteringspenningens belopp i samband med yrkesinriktad rehabilitering

För att trygga genomförandet av rehabiliteringen och utan hinder av 14 och 15 § utgör rehabiliteringspenningen för den som deltar i yrkesinriktad rehabilitering en tjugofemtedel av 2 100 mark, om han inte enligt andra bestämmelser i denna lag har rätt till en större rehabiliteringspenning.

24 a §

Ersättning för uppehälle

Ersättning för uppehälle enligt 2 § 4 mom. kan betalas för ersättande av extra kostnader på grund av rehabilitering för den tid rehabiliteringsklienten har rätt till rehabiliteringspenning enligt 8 § 1 mom. Genom förordning av statsrådet bestäms om grunderna för fastställande av ersättning för uppehälle.

När det gäller sökande av ersättning för uppehälle och meddelande av beslut iaktas i tillämpliga delar vad som bestäms i 25 och 26 §.

31 §

Indexjustering

En rehabiliteringspenning som bestäms enligt 14, 15 eller 17 a § skall årligen indexjusteras med iakttagande av 9 § 2 mom. första meningen lagen om pension för arbetstagare

31 §

Indexjustering

En rehabiliteringspenning som bestäms enligt 14, 15, 17 eller 17 a § skall årligen indexjusteras med iakttagande av 9 § 2 mom. första meningen lagen om pension för arbetstagare. På motsvarande sätt justeras det penningbelopp som avses i 17 och 17 a § så som en ändring av indextalen förutsätter.

Denna lag träder i kraft den 1 september

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2001.

Lagen tillämpas på rehabiliteringspenning som betalas för tiden efter lagens ikraftträdande.

Penningbeloppet i lagens 17 § och i 17 a § (836/1998) lagen om rehabiliteringspenning motsvarar det indextal som avses i 9 § 2 mom. första meningen lagen om pension för arbetstagare och enligt vilket storleken av de rehabiliteringspenningar som skall betalas för 1999 har räknats ut.

8.

Lag

om ändring av 92 § inkomstskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut ändras i inkomstskattelagen av den 30 december 1992 (1535/1992) 92 § 19 punkten, sådant detta lagrum lyder i lag 1465/1994, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

92 §

92 §

Skattefria sociala förmåner

Skattefria sociala förmåner

Skattepliktig inkomst är inte

- 1) barn tillägg, maketillägg och vårdbidrag för pensionstagare enligt folkpensionslagen,
- 2) frontmannapensioner, fronttillägg, extra fronttillägg och extra krigspensioner,
- 3) begravningshjälp,
- 4) moderskapsunderstöd,
- 5) barnbidrag,
- 6) vårdbidrag enligt lagen om vårdbidrag för barn (444/69).
- 7) underhållsstöd enligt lagen om tryggnad av underhåll för barn (122/77),
- 8) värnpliktigs dagspenning, militärunderstöd enligt militärunderstödslagen (781/93) och hemförlovningspenning enligt lagen om hemförlovningspenning (910/77),
- 9) utbildningsstöd enligt familjepensionslagen (38/69).

Skattepliktig inkomst är inte

-
- 19) förmåner enligt lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten (610/1991) och motsvarande förmåner samt ersättning för uppehälle enligt 2 § lagen om rehabiliteringspenning (611/1991),
-

10) avgångsbidrag och stöd för yrkesinriktad utbildning enligt lagen om utbildnings- och avgångsbidragsfonden (537/90) och statstjänstemannalagen (755/86),

11) de ersättningar för kostnader i anslutning till arbetskraftsservice som betalas till arbetslösa eller handikappade med stöd av lagen om arbetskraftsservice,

12) i lagen om läroavtal (422/67) nämnda ekonomiska fördelar som lärlingar erhåller av statens medel,

13) i 17 § lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/90) nämnd ersättning för uppehälle och förmåner som nämns i lagens 27 §.

14) studiepenning som avses i lagen om studiestöd (28/72) frånsett ersättning för förlorad förvärvsinkomst i form av vuxenstudiestöd samt räntestöd som betalats med statens medel,

15) bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag (408/75) och lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/78) samt bostadstillägg enligt lagen om studiestöd (65/94),

16) understöd som en fysisk person för reparation av bostäder får av statens eller kommunens medel,

17) förmåner enligt lagen om service och stöd på grund av handikapp (380/87),

18) handikappbidrag enligt lagen om handikappbidrag (124/88),

19) förmåner enligt lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten (610/91) och motsvarande förmåner,

20) ersättning enligt med lagen om bestridande av bevisningskostnader med statens medel (666/72) av statens medel för kostnader för resa och uppehälle samt för ekonomisk förlust,

21) arbets- och brukspenning som betalas till fånge som avtjänar straff eller är internerad i tvångsinrättning,

22) utkomststöd enligt socialvårdslagen (710/1982),

23) verksamhets- eller andra bidrag på i genomsnitt högst 50 mark per dag som betalas för arbets- eller dagverksamhet som kommunen eller andra offentliga samfund som bedriver social- eller hälsovård eller allmännyttiga samfund ordnar för utvecklingshämjade, psykiatriska patienter,

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

klienter inom missbrukarvården eller andra klienter inom socialvården, när bidraget stöder klientens vård, rehabilitering eller anpassning till samhället,

24) stöd för skolresor som avses i lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasier och yrkesläroanstalter (48/1997) och som betalas till studeranden själv.

Denna lag träder i kraft den 1 september 2001. Denna lag tillämpas första gången vid beskattningen för 2001.
